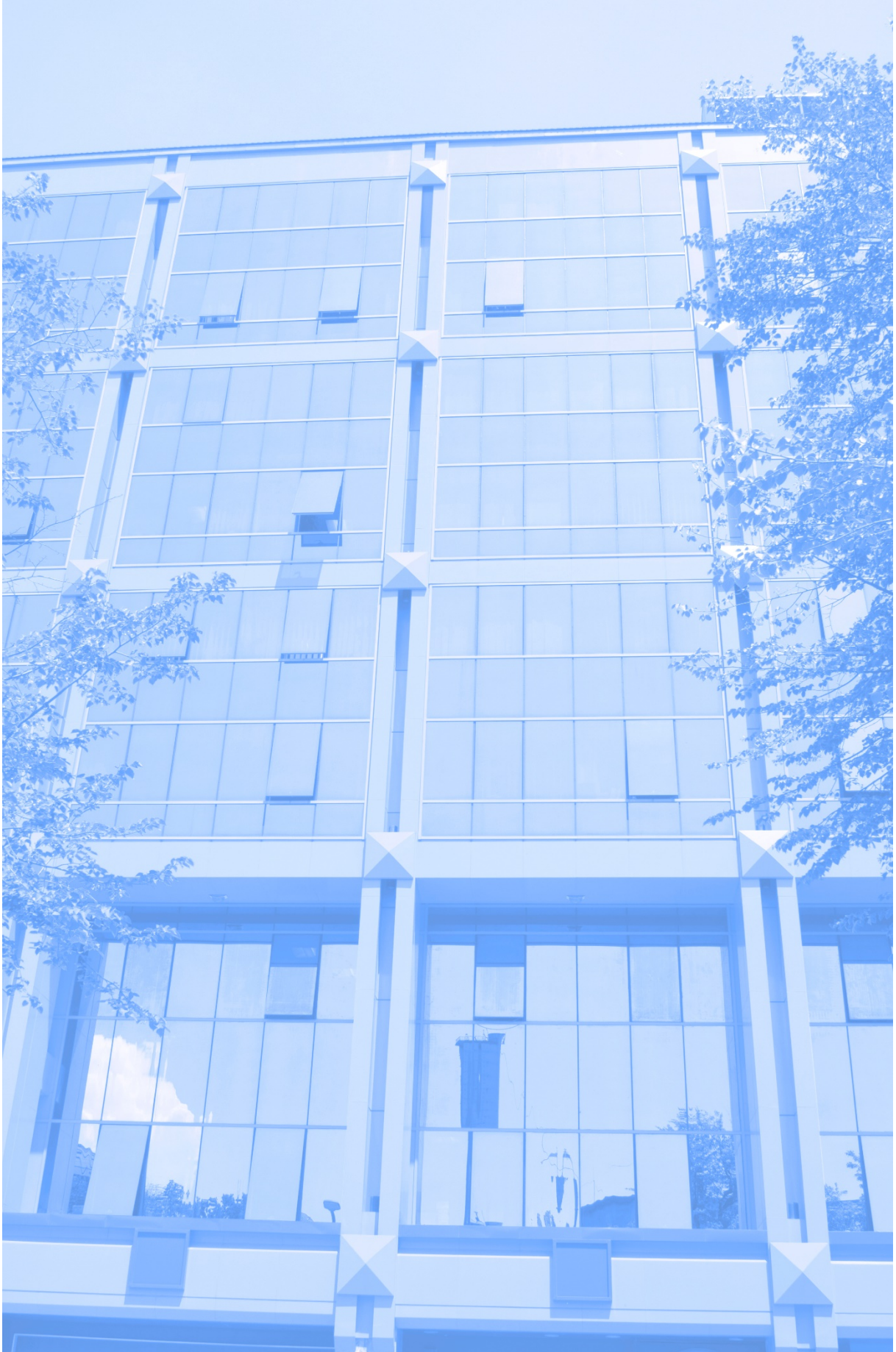

**20
21**

ОТЧЕТ

за дейността
на Сметната палата
на Република България

ОТЧЕТ
ЗА ДЕЙНОСТТА НА СМЕТНАТА ПАЛАТА
ЗА 2021 Г.

СЪДЪРЖАНИЕ

I. ДЕЙНОСТ НА СМЕТНАТА ПАЛАТА	
1. <u>Кратко описание</u>	
2. <u>Резултати от извършените финансови одити</u>	8
3. <u>Резултати от извършените одити за съответствие</u>	20
4. <u>Резултати от извършените одити на изпълнението</u>	33
5. <u>Резултати от извършените специфични одити</u>	54
6. <u>Изпълнение на препоръките от одитите на Сметната палата</u>	70
7. <u>Административно наказване</u>	74
II. УПРАВЛЕНИЕ И ОРГАНИЗАЦИЯ НА СМЕТНАТА ПАЛАТА	76
1. <u>Структура</u>	72
2. <u>Институционален и административен капацитет</u>	74
3. <u>Обучение и квалификация</u>	80
4. <u>Методология на одитната дейност</u>	81
5. <u>Информационна и комуникационна среда</u>	82
6. <u>Изпълнение на стратегическите и оперативни цели на Сметната палата</u>	84
III. СЪТРУДНИЧЕСТВО	86
1. <u>Държавни органи, професионални и неправителствени организации</u>	87
2. <u>Международна дейност</u>	91
IV. ПУБЛИЧНОСТ И ПРОЗРАЧНОСТ	98

Уважаеми народни представители,

Пред Вас е годишният отчет на Сметната палата на Република България за 2021 г.

Това бе още една година за България и за целия свят, преминала изцяло под тежестите на пандемията от Covid-19. Предизвикателствата и за нас бяха значителни, но вложихме цялата си енергия и всички усилия, за да осъществим 332 одита, резултатите от които представяме синтезирано в този отчет.

Пандемията подежда като катализатор на всички натрупани проблеми в публичния сектор, за които сме предупреждавали от началото на мандата ни през 2015 г. до края на 2021 г. с осъществените общо над 2100 одита. Многократно сигнализирахме за неефективни дейности и увеличаващи се разходи за тях, предоставяне на некачествени услуги, лоша комуникация между отделните администрации, проблемна отчетност. През изминалата година алармирахме за липсата на държавна стратегия за търговските дружества с държавно участие, чрез която да се постига растеж на икономиката и повишаване на конкурентоспособността ѝ, за неефективния им контрол от принципала, за прилагането на инхаус процедури, чрез които по облекчен ред са изхарчени милиони левове.

През мандата ни своевременно сме информирали Народното събрание и парламентарните комисии за всички негативни констатации, внасяйки над 100 одитни доклада в парламента. На Министерския съвет са изпратени над 130 доклада за предприемане на мерки, а на прокуратурата са дадени 30 доклада със съмнение за данни за престъпление. По време на финансовите одити са коригирани значителни неправилни отчитания и „в реално време“ помогнахме на бюджетните организации да подобрят отчетността си, така че техните годишни финансови отчети да представят пред обществото реалната картина на финансовото и имущественото им състояние.

Всяка криза, включително пандемичната, е и възможност за подобрения, креативност, повишаване на отговорността и изграждане на нови способности за решаване на проблеми. Сметната палата използва кризата като възможност за модернизация и дигитализация на своята дейност и вече 80% от одитите си извършва изцяло в електронна среда, чрез специализиран одитен софтуер. Осигурили сме адекватна защита и съхранение на информацията, с която работим и имаме сертификат за информационна сигурност. Своеобразно признание за напредъка ни е изборът на българската Сметна палата за втори път за одитор на ЕВРОСАЙ от XI-я Конгрес на европейската организация на Върховните одитни институции. Осъществяваме и втори туининг проект с бенефициент Върховната сметна палата и Народното събрание на Република Северна Македония, чрез който българските одитори отново споделят опита си в одитните практики и процедури с македонските си колеги и със съвместни усилия работим за общественото благо и за защитата на обществения интерес в двете страни.

Ние имаме смелостта да видим нещата такива, каквито са в действителност, силата и уменията да препоръчаме изход от трудни ситуации. Гордея се с професионалната отдаденост на нашите одитори и служители, защото тяхната работа добавя стойност към живота на гражданите. Този отчет е и отлична оценка за моите колеги от ръководството на Сметната палата. Затова Ви призовавам да ги подкрепите с необходими реформи за институцията, за да бъде тя още по-полезна във външния контрол на публичния сектор.

Внасям Отчета за дейността на Сметната палата на Република България за 2021 г. в Народното събрание, съгласно чл. 64, ал. 1 от Закона за Сметната палата.

Цветан Цветков
Председател на Сметната палата
на Република България

ОСНОВНИ СЪКРАЩЕНИЯ:

ЗСП – Закон за Сметната палата	МРРБ – Министерство на регионалното развитие и благоустройството
МСВОИ - международно признатите одитни стандарти	МВНР – Министерство на външните работи
ВОИ – Върховна одитна институция	МТИТС – Министерство на транспорта, информационните технологии и съобщения
ФО – финансов одит	ММС - Министерство на младежта и спорта
ОСФУ- одит за съответствие при финансовото управление	МЕ - Министерство на енергетиката
ОИ – одит на изпълнение	МП - Министерство на правосъдието
СО – специфичен одит	МЗ- Министерство на здравеопазването
ГФО – годишен финансов отчет	МО - Министерство на отбраната
ЕБК – Единна бюджетна класификация	МВР - Министерство на вътрешните работи
СФУК – системи за финансово управление и контрол	НАП – Национална агенция за приходите
ДВУ – държавни висши училища	АДФИ – Агенция за държавна финансова инспекция
ЗДБРБ – Закон за държавния бюджет на РБ	ДФЗ - Държавен фонд „Земеделие“ ОПНОИР
ЗПФ – Закон за публичните финанси	2014-2020 - Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014-2020
ЗВОПС – Закон за вътрешния одит в публичния сектор	ВОМР - подход „Водено от общностите местно развитие“
ЗМДТ – Закон за местните данъци и такси	ПРСР - Програма за развитие на селските райони
НМД - Наредба за местните данъци	ОПРЧР - Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“
НОАМТЦУ - Наредба за определяне и администриране на местните такси и цени на услуги	ОПОС - Оперативна програма „Околна среда“
ЗОП – Закон за обществени поръчки	ОПИК - Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“
АОП – Агенция по обществени поръчки	АМ ЕАД - „Автомагистрали“ ЕАД
ИК - Изборен кодекс (ИК)	НС ЕАД - „Напоителни системи“ ЕАД
ЗПП - Закон за политическите партии	ТД – търговски дружества
БФП – безвъзмездна финансова помощ	ИНТОСАЙ – Международна организация на Върховните одитни институции
ДНИ – данък недвижими имоти	FIRP - Форум на ИНТОСАЙ за професионални становища
ДПС – данък върху превозните средства	ЕВРОСАЙ – Европейска организация на Върховните одитни институции
ТБО – такса битови отпадъци	ЕСП – Европейска сметна палата
МФ – Министерство на финансите	ОССЕ - Организация за сигурност и сътрудничество в Европа
МОН - Министерство на образованието и науката	IDI - Инициативата за развитие на ИНТОСАЙ
МЗХГ - Министерство на земеделието, храните и горите	ИСОД - Информационна система за одитната дейност на Сметната палата
МТСП - Министерство на труда и социалната политика	
МОСВ - Министерство на околната среда и водите	
МИ - Министерство на икономиката	
МК – Министерство на културата	

**ДЕЙНОСТ НА
СМЕТНАТА
ПАЛАТА**

**20
21**

I. ДЕЙНОСТ НА СМЕТНАТА ПАЛАТА

1. КРАТКО ОПИСАНИЕ

Сметната палата е независима институция, която контролира надеждността и достоверността на финансовите отчети на бюджетните организации, законосъобразното, ефективно, ефикасно и икономично управление на публичните средства и дейности, за което предоставя надеждна информация на Народното събрание и се отчита пред него.

Сметната палата се състои от председател, двама заместник-председатели и двама членове, избрани от Народното събрание. Председателят ръководи и организира дейността на Сметната палата, а заместник-председателите носят отговорност за организирането на одитната дейност и нейното качество. Членовете са представители на професионални организации – Института на дипломираните експерт-счетоводители и Института на вътрешните одитори в България. Те участват в заседанията на Сметната палата и приемането на одитните доклади. Сметната палата приема решенията си с явно гласуване и мнозинство от 4 гласа.

За периода от 01.01.2021 г. до 31.12.2021 г. Сметната палата е провела 49 заседания, на които са взети 514 решения. Приети са 29 одитни доклада за одити за съответствие, 6 одитни доклада за одити на изпълнението, както и 11 за специфични одити. В резултат на извършените финансови одити на годишните финансови отчети (ГФО) на бюджетните организации са приети 286 одитни доклада.

Шестнадесет одитни доклада са изпратени до Председателя на Народното събрание, а други 5 доклада са предоставени на отделни парламентарни комисии, както следва:

- Комисия по бюджет и финанси - 1 бр.
- Комисия по културата и медиите - 2 бр.
- Комисия по защита на личните данни – 1 бр.
- Комисия по околната среда – 1 бр.

По този начин Сметната палата предоставя на Народното събрание надеждна информация, която да подпомогне законодателния орган при осъществявания от него парламентарен контрол.

Изпратени одитни доклади:

На Прокуратурата на Република България са изпратени 3 одитни доклада, при които има съмнение за наличие на данни за престъпление. На Министерския съвет са изпратени 146 одитни доклада, други 67 – до председатели на общински съвети, а 296 доклада – до кметове на общини. До Агенцията за държавна финансова инспекция, поради наличие на данни за нарушения са изпратени 108 доклада, а до Националната агенция за приходите са изпратени два одитни доклада.

В броя на изпратените доклади са включени и тези за резултатите от извършени проверки за изпълнение на препоръки.

След началото на пандемията от COVID – 19 настъпиха огромни промени в заобикалящата ни среда. Сметната палата отговори адекватно на тях и ги превърна в предизвикателства, като промени начина си на работа. Голяма част от одитите се извършват изцяло в електронна среда чрез прилагане на специализирани одитни софтуери и софтуери за анализ на база данни, като по този начин се очертава бъдещото развитие на Сметната палата по пътя на дигитализацията.

2. РЕЗУЛТАТИ ОТ ИЗВЪРШЕНИТЕ ФИНАНСОВИ ОДИТИ

През 2021 г. Сметната палата извършва финансов одит на годишните финансови отчети на бюджетните организации, които се отнасят за 2020 г. Финансовият одит представлява **изразяване на независимо одитно мнение с разумна степен на сигурност** дали годишният финансов отчет (ГФО) на бюджетната организация е изготвен във всички съществени аспекти в съответствие с приложимата обща рамка за финансово отчитане. Следователно, одитното мнение не изразява сигурност за бъдещата жизнеспособност на организацията, нито за ефективността или ефикасността, с която ръководството е провеждало дейността на бюджетната организация. **С одитното мнение се цели повишаване на степента на доверие на потребителите на информацията относно финансовия отчет.**

Одитното мнение може да бъде немодифицирано, квалифицирано или отрицателно. **Немодифицираното мнение означава, че одитираният финансов отчет не съдържа съществени неправилно отчетени суми**, а в приложението към него няма пропуски на важна за потребителите нефинансова информация. Финансов отчет, върху който Сметната палата е изразила немодифицирано мнение, дава вярна и честна представа за финансовото състояние, финансовите резултати от дейността и паричните потоци на бюджетната организация. **Квалифицирано мнение се изразява, когато в одитирания финансов отчет има съществени неправилно отчетени суми или пропуск на важна нефинансова информация, но техният ефект е ограничен.** Финансов отчет, върху който Сметната палата е изразила квалифицирано мнение, дава вярна и честна представа за финансовото състояние, финансовите резултати от дейността и паричните потоци на бюджетната организация, с изключение на ефекта от неправилно отчетените суми или пропуски. **Отрицателно мнение се формира, когато в одитирания финансов отчет има съществени неправилно отчетени суми или пропуски на важна нефинансова информация, чийто ефект е всеобхватен.** Финансов отчет, върху който Сметната палата е изразила отрицателно мнение, не дава вярна и честна представа за финансовото състояние, финансовите резултати от дейността и паричните потоци на бюджетната организация. В редки случаи, когато са налице обстоятелства¹, възпрепятстващи одитора да извърши необходимите одитни процедури, Сметната палата отказва да изрази мнение. За финансов отчет, относно който Сметната палата е отказала да изрази мнение, не може да се направи извод дали дава вярна и честна представа за финансовото състояние, финансовите резултати от дейността и паричните потоци на бюджетната организация.

¹ Например когато ръководството на одитираната организация откаже да предостави или по независещи от него причини не е в състояние да предостави определена информация на одиторите.

ТРИЪГЪЛНИК НА ФИНАНСОВОТО ОТЧИТАНЕ

Сметната палата прие общо 286 одитни доклада за извършени финансови одити на ГФО на бюджетните организации за 2020 г. Значителен брой са немодифицираните мнения, които представляват 85% от общия брой изразени мнения² върху финансови отчети (88% за 2019 г., 87% за 2018 г. и 95% за 2017 г.) (Фигура 1). Причината за това е възможността **установените от одиторите неправилни отчитания да се коригират** по време на финансовия одит. Целта на корекциите е **ГФО да дава вярна и честна представа за финансовото състояние, финансовите резултати от дейността и паричните потоци** на бюджетната организация, а оттам да бъде и **надеждна база за вземане на управленски решения на институционално, регионално и национално ниво**. Броят немодифицирани мнения е индикатор за **степената на спазване на изискванията** на приложимата рамка за финансовото отчитане, но не и за **качеството на отчетността в публичния сектор, което е функция от естеството на рамката за финансово отчитане**.

През последните три години се наблюдава ръст в броя на модифицираните мнения при общините (от 13 % за 2019 г. на 18 % за 2020 г.), като това повишава и общия процент модифицирани мнения. Една от основните причини за тази тенденция е, че финансовите отчети на общините с по-малък бюджет, при които вероятността от неправилни отчитания е по-ниска, се одитират през септември-октомври, когато възможностите за корекции са ограничени. Сметната палата одитира значимите на национално ниво централни органи и общини в периода март-юли.

Увеличението на изразените немодифицирани мнения основно се дължи на увеличение в броя на извършените финансови одити на бюджетни организации.

² В сравнение с други върховни одитни институции от Европейския съюз относителният дял на немодифицираните мнения на Сметната палата е висок.

Фигура 1

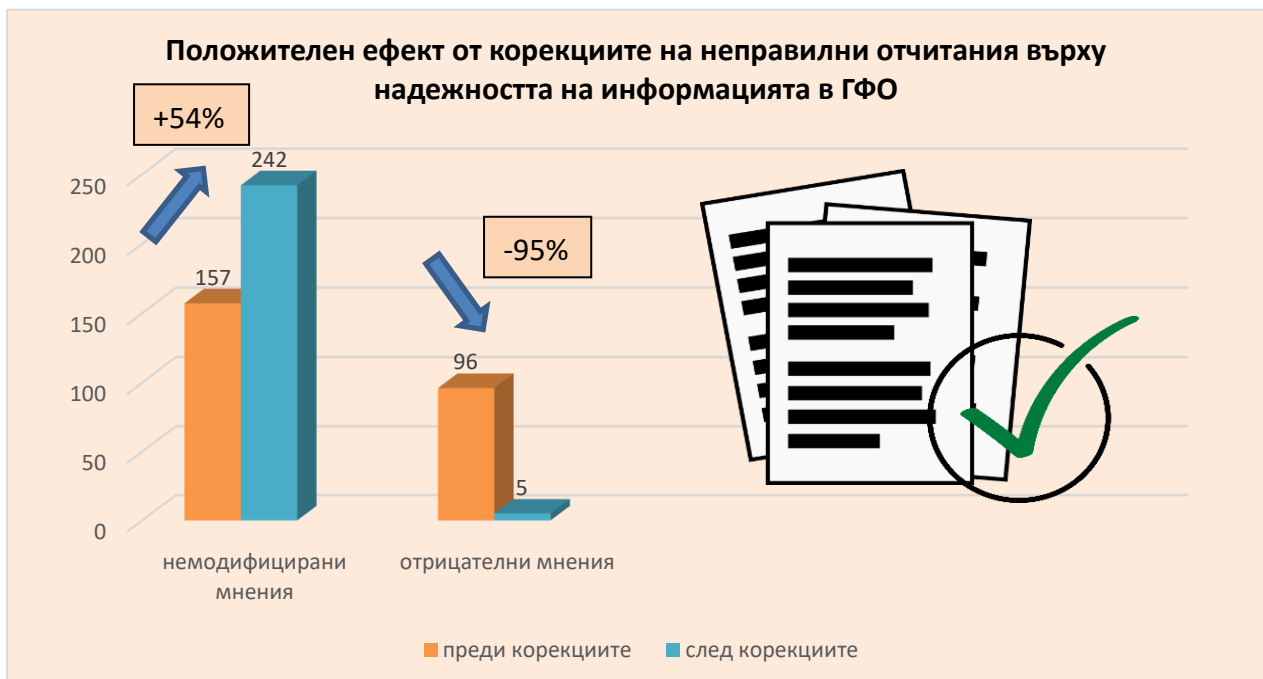
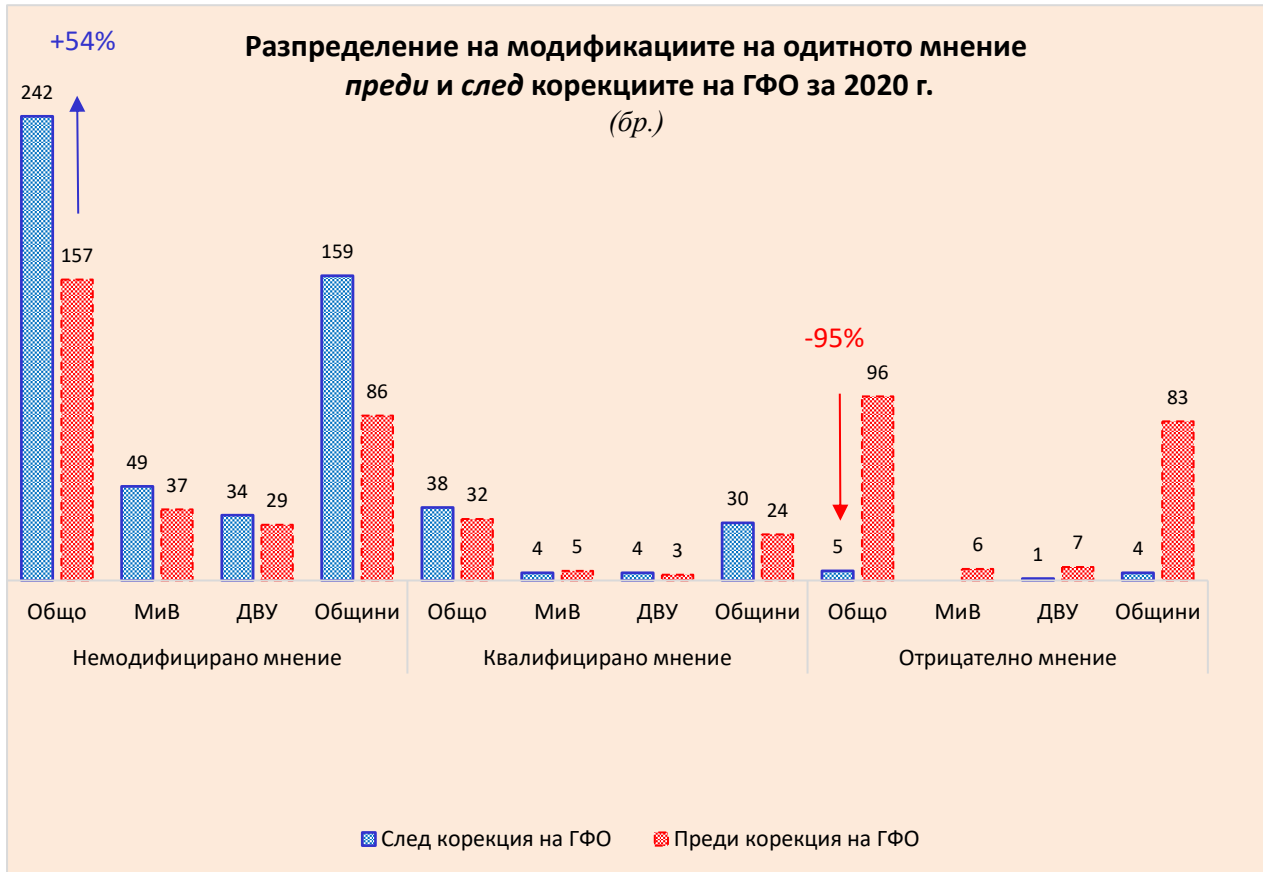

На *Фигура 2* е представен **положителният ефект на корекциите**³ на неправилни отчитания върху надеждността на информацията в ГФО, изразена чрез броя на модификациите на одитните мнения за 2020 г. Ако не бяха извършени корекции, Сметната палата би изразила **отрицателно мнение** по финансовите отчети на 96 бюджетни организации и **квалифицирано мнение** по финансовите отчети на 32 бюджетни организации. **В резултат на корекциите броят на отрицателните мнения е намалял с 95%.** За сметка на това немодифицираните мнения са нараснали с 54%. Това означава, че **в резултат на корекциите на установените от Сметната палата неправилни отчитания значително се е увеличил броят на финансовите отчети, които дават вярна и честна представа за финансовото състояние, финансовите резултати от дейността и паричните потоци на отделните бюджетни организации.**

³ Броят на модифицираните мнения преди извършване на корекциите е изчислен при допускането, че единственият фактор, който определя вида на модификацията на одитното мнение, е размерът на установените неправилни отчитания, отнесен към определено ниво на същественост за финансовия отчет. Този подход има няколко по-важни ограничения: първо, не се отчита възможността да има определени нива на същественост за класове сделки и операции; второ, не се отчитат неправилни отчитания, съществени по характер; и трето, не може да се изчисли потенциалният брой на отказите от изразяване на мнение. Всеки един от тези фактори е допълнително основание за модификация. Следователно ако се вземе предвид тяхното влияние, броят на модификациите на одитното мнение ще се увеличи. Ето защо при анализа на ефекта на корекциите следва да се има предвид, че разгледаният сценарий е възможно най-благоприятният.

Най-съществена промяна се наблюдава при общините, при които немодифицираните мнения са се увеличили със 73 броя или с 85%.

Фигура 2

2.1. Финансови одити на министерства, ведомства и държавни висши училища

Установяват се следните групи грешки и нередности, които остават **некоригирани** във финансовите отчети:

- Неправилно определяне на разходите за амортизация след настъпване на събития, водещи до промяна в амортизационния план (основен ремонт и др.) и в резултат на ръчно въвеждане на данните в амортизационния план (технически грешки). Това влияе както на размера на разходите за амортизация, така и на балансовата стойност на нефинансовите дълготрайни активи (идентифицирано и при одитите на ГФО за 2019 г., 2018 г. и 2017 г.).
- Неправилно класифициране на активи, пасиви, приходи, разходи и трансфери по счетоводните сметки от Сметкоплана на бюджетните организации (СБО) и параграфите от Единната бюджетна класификация (ЕБК) (идентифицирано и при одитите на ГФО за 2019 г., 2018 г., 2017 г. и 2016 г.), вследствие на което позициите в баланса, ОПР и ОКИ са представени с некоректни суми.
- Неправилно осчетоводени банкови гаранции и ангажименти (идентифицирано и при одитите на ГФО за 2019 г., 2018 г., 2017 г. и 2016 г.), което обикновено води до подценяване или надценяване на задбалансови активи и пасиви.
- Не се отразяват промените в дяловото участие на бюджетните организации в капитала на търговски дружества (идентифицирано и при одитите на ГФО за 2019 г., 2018 г., 2017 г. и 2016 г.). В резултат на това в ГФО некоректно се представят дяловете и акциите и приходите, свързани с тях.
- Неправилно отчитане на предоставени аванси като разходи за текущия период (идентифицирано и при одитите на ГФО за 2018 г.), което води до занижаване на вземанията на бюджетната организация за сметка на завишаване на разходите за периода.

В процеса на одита на финансовите отчети, някои грешки и нередности в министерства, ведомства и държавни висши училища са **коригирани**:

- ✓ Коригиране на разходите за амортизации, с което се постига и вярно представяне на балансовата стойност на амортизируемите активи (коригирано и при одитите на ГФО за 2019 г. и 2018 г.).
- ✓ Признати неотчетени активи, пасиви, приходи и разходи (коригирано и при одитите на ГФО за 2019 г., 2018 г., 2017 г. и 2016 г.). С тази корекция се постига честно представяне, като се осигурява пълнота на информацията във финансовия отчет.
- ✓ Отстранени са грешки, предимно технически, при попълването на ОКИ, за да се постигне вярно представяне на касовото изпълнение на бюджета, сметките за средства от Европейския съюз и чуждите средства (коригирано и при одитите на ГФО за 2019 г., 2018 г. и 2017 г.).
- ✓ Правилно класифициране на активи, пасиви, приходи, разходи и трансфери по счетоводните сметки от СБО и параграфите от ЕБК (коригирано и при одитите на ГФО за 2019 г., 2018 г., 2017 г., 2016 г.), вследствие на което позициите в баланса, ОПР и ОКИ са представени с коректни суми.

2.2. Финансови одити на общини

Установяват се следните групи грешки и нередности, които остават **некоригирани** във финансовите отчети:

- Неправилно определяне на разходите за амортизация в резултат на неизвършена актуализация на амортизационните планове при изменения на отчетните стойности, първоначално определения срок на годност и остатъчната стойност на активите. Неначислена амортизация на амортизируеми нефинансови дълготрайни активи и неотписана акумулирана амортизация на продадени и бракувани активи. Неправилно начисляване на амортизации на нефинансови дълготрайни активи в резултат на неправилно определен срок на годност (несъобразен с годината на придобиване, физическото и морално състояние на активите) и неопределяне на остатъчна стойност на активите. Това влияе както на размера на разходите за амортизация, така и на балансовата стойност на нефинансовите дълготрайни активи. (идентифицирано и при одитите на ГФО за 2019 г., 2018 г. и 2017 г.)

- Неправилно класифициране на активи, пасиви, приходи, разходи и трансфери по счетоводните сметки от СБО и параграфите от ЕБК (идентифицирано и при одитите на ГФО за 2019 г., 2018 г., 2017 г. и 2016 г.), вследствие на което позициите в баланса, ОПР и ОКИ са представени с некоректни суми.

- Отклонения при осчетоводяване на дяловото участие на общините в търговски дружества, както и при отразяване на промените в дела на тези инвестиции (идентифицирано и при одитите на ГФО за 2019 г., 2018 г., 2017 г. и 2016 г.). В резултат на това в ГФО на общините некоректно се представят дяловете и акциите и приходите, свързани с тях.

- Неизвършена инвентаризация на активи и пасиви, в т.ч. на разходи за активи с незавършен процес на придобиване в предходни отчетни периоди (идентифицирано и при одитите на ГФО за 2019 г.), което е съществен недостатък на вътрешния контрол върху верността на финансовите отчети.

- Неосчетоводени или неправилно осчетоводени поети и реализирани ангажименти и нови задължения за разходи, което обикновено води до подценяване на разходи и балансови и задбалансови пасиви (идентифицирано и при одитите на ГФО за 2019 г.).

- Непълни оповестявания относно състоянието и изменението на активите, пасивите, приходите и разходите, което ограничава възможността на потребителите на финансовия отчет да вземат информирани решения (идентифицирано и при одитите на ГФО за 2019 г.).

- Неправилно счетоводно отразяване при преактуване на имоти – общинска собственост, признати в отчетността в предходни отчетни периоди. Признаване на имоти – общинска собственост по данъчна оценка, вместо тяхната справедлива стойност, като често се допуска да бъдат признати със значително занижени стойности, което води до подценяване на активите.

- Неправилно осчетоводяване на получените и разходвани средства по програми от Европейския съюз (ЕС) – трансфери, авансово преведени суми и задбалансова статистическа отчетност на средствата за сметка на бенефициентите, ЕС и

други донори. В резултат на това в ГФО позициите в баланса, ОПР и ОКИ са представени с некоректни суми.

- Капиталови разходи за строителство и основен ремонт на дълготрайни материални активи не се класифицират в зависимост от степента им на завършеност по съответните сметки за активи и/или като незавършено строителство, производство и основен ремонт (идентифицирано и при одитите на ГФО за 2019 г.). Некапитализирани разходи за придобиване и основен ремонт на инфраструктурни обекти (идентифицирано и при одитите на ГФО за 2019 г., 2018 г., 2017 г. и 2016 г.), което води до подценяване на стойността на тези активи в баланса, подценяване на разходите за амортизация и завишаване на разходите, капитализирани в отчетна група „Други сметки и дейности“.

- Неизвършен преглед за обезценка или преоценка на дълготрайни активи или същият е извършен формално. Неправилно приложен подход при извършения преглед за обезценка, като е използвана за съпоставка отчетната стойност на дълготрайните активи, вместо балансовата им стойност.

- Не са отразявани финансовите ефекти в отчетността на общините, произтичащи от договорите с В и К операторите по чл. 198п, ал. 1 от Закона за водите. В част от случаите не са осчетоводявани активите – публична собственост, прехвърлени от В и К операторите към общините, вследствие на което позициите в баланса и ОПР са представени с некоректни суми.

- Не е извършвана приблизителна счетоводна оценка на незавършеното строителство, което обикновено води до подценяване на активите и надценяване на вземанията.

- Липса на документална обосновааност на стопанските операции, в резултат на което в ГФО се включват суми, които не могат да бъдат надеждно потвърдени (идентифицирано и при одитите на ГФО за 2019 г. и 2018 г.).

Без да оказва влияние на одитното мнение при одитите на ГФО на част от общините е обърнато внимание за ползван временен безлихвен заем от сметката за чужди средства. Ползването на заема е в несъответствие с правната рамка.

Констатирани са случаи на несъобразяване със законите и другите нормативни разпоредби и за тях е приложена разпоредбата на чл. 57, ал. 1 от ЗСП, като са уведомени съответните компетентни органи (АДФИ – за 64 общини и Прокуратурата на РБ – за една община) за предприемане на мерки (идентифицирано и при одитите на ГФО за 2019 г.). Като такива случаи могат да се посочат:

- Неспазване на финансови показатели регламентирани в ЗПФ – за разходи, поети ангажименти за разходи и просрочени задължения по ЗПФ, което съгласно разпоредбата на § 2 от ДР на ЗПФ, се счита за нарушение на бюджетната дисциплина.

- Неизградено звено за вътрешен одит в съответствие с чл. 12, ал. 2, т. 3 от ЗВОПС.

- Не е създаден одитен комитет в съответствие с чл. 18, ал. 1 от ЗВОПС.

В процеса на одита на финансовите отчети, някои грешки и нередности в общини са **коригирани**:

- ✓ Коригирани разходи за амортизация, с което се постига и вярно представяне на балансовата стойност на амортизируемите активи (коригирано и при одитите на ГФО за 2019 г. и 2018 г.).

✓ Отчитане на промените в дяловото участие на общините в търговски дружества (коригирано и при одитите на ГФО за 2019 г., 2018 г., 2017 г. и 2016 г.) с цел коректно да се представят инвестициите в дялове и акции и приходите, произтичащи от тях.

✓ Отчетени поети и реализирани ангажименти по договори, банкови гаранции, записи на заповед, учредени залози върху вземания или задължения (коригирано и при одитите на ГФО за 2019 г., 2018 г., 2017 г. и 2016 г.). С тази корекция се постига честно представяне, като се осигурява пълнота на информацията за задбалансовите активи и пасиви във финансовия отчет.

✓ Признати неотчетени активи, пасиви, приходи и разходи (коригирано и при одитите на ГФО за 2019 г., 2018 г., 2017 г. и 2016 г.). С тази корекция се постига честно представяне, като се осигурява пълнота на информацията във финансовия отчет.

✓ Отстранени са грешки, предимно технически, при попълването на ОКИ и при консолидирането на финансовите отчети в системата на първостепенните разпоредители, за да се постигне вярно представяне (коригирано и при одитите на ГФО за 2019 г. и 2018 г.). През 2020 г. около 84% от неправилните отчитания при операциите с финансови активи и пасиви се дължи на допуснати технически грешки при попълване на информацията в ОКИ в четири общини.

✓ Правилно класифициране на активи, пасиви, приходи, разходи и трансфери по счетоводните сметки от СБО и параграфите от ЕБК (коригирано и при одитите на ГФО за 2019 г., 2018 г., 2017 г. и 2016 г.), вследствие на което позициите в баланса, ОПР и ОКИ са представени с коректни суми.

2.3. Обобщени изводи от извършените финансови одити през 2021 г. на годишни финансови отчети за 2020 г.

В резултат на финансовите одити на ГФО за 2020 г. са коригирани неправилни отчитания във финансовите отчети на бюджетните организации в размер на 2,49 млрд. лв.

Сред причините в ГФО да остават некоригирани неправилни отчитания са:

- Различия в мнението на одитора и мнението на ръководството на бюджетните организации по отношение на счетоводното третиране и отчитане на определени събития, трансакции и операции.
- Невъзможност да се коригират неправилни отчитания от предходни периоди, които продължават да оказват влияние на ГФО през одитирания период.
- Размерът на неправилните отчитания не е съществен и няма да повлияе на одитора при преценката относно вида на одитното мнение.

Фигура 3

2.3.1. Слабости при създаване на финансовата отчетност

- В трите групи обекти – министерства и ведомства, държавни висши училища и общини **се допускат сходни неправилни отчитания по отношение на класифицирането на приходите и разходите, активите и пасивите по съответните параграфи и подпараграфи от ЕБК и сметки от СБО**. Като основна причина определяме честата промяна в изискванията на нормативната уредба, свързана с финансово-счетоводната отчетност, включително поради недостатъчно изчерпателните указания от страна на МФ по отношение на нейното прилагане (например, определението за прилежащи към сгради и съоръжения земи, класифицирането на определени групи дълготрайни активи и др.). Неблагоприятен ефект имат и даваните от страна на МФ индивидуални допълнителни пояснения на бюджетни организации, от които често произтичат изключения от общите правила.

- Неспазване на указанията на МФ, относно задължението за извършване на преглед за обезценка на дълготрайните активи.**

- Не се спазват указанията на МФ за задбалансово отчитане на поетите и**

реализирани ангажименти и/или възникналите нови ангажименти за разходи, условни вземания и задължения.

- **Проблеми при идентифицирането и прилагането на относимите принципи** от Закона за счетоводството.

Посочените слабости при създаване на финансовата отчетност са идентифицирани и при извършването на одитите на ГФО за 2019 г., 2018 г. и 2017 г.

2.3.2. Слабости при организацията на счетоводната отчетност

- Относителният дял на изразените модифицирани (квалифицирани и отрицателни) мнения е най-висок при финансовите одити на ГФО на общините, което е индикатор за **недостатъчен административен капацитет**.

- **Липсва изискване за генериране унифицирана база данни в подходящ електронен формат**, съдържаща всички счетоводни записвания на начислена и касова основа **в системата на първостепенния разпоредител с бюджет**. Използването на единна база за съставяне на финансовия отчет намалява риска от технически грешки при изготвянето и обобщаването на информацията за ГФО, осигурява проследимост и не ограничава обхвата на одита, при който се използват специализирани одиторски софтуерни продукти.

- **Неефективен вътрешен контрол** от страна на първостепенните разпоредители с бюджет върху воденето на счетоводна отчетност и бюджетната дисциплина на разпоредителите от по-ниска степен.

Всички посочени слабости при организацията на счетоводната отчетност са идентифицирани и при извършването на одитите на ГФО за 2019 и 2018 г., а първите две слабости са характерни и за одитите на ГФО за 2017 г., 2016 г. и 2015 г.

Причини за констатираните слабости

Изискванията за финансова отчетност на бюджетните предприятия са разработени на основа на счетоводни стандарти, предназначени за частния сектор

Липсва консолидирана рамка за финансово отчитане, за сметка на множество общи и индивидуални указания за осъществяване на отчетността

Честа промяна в изискванията на нормативната уредба и недостатъчно изчерпателни указания от страна на МФ по отношение на нейното прилагане

3. РЕЗУЛТАТИ ОТ ИЗВЪРШЕНИТЕ ОДИТИ ЗА СЪОТВЕТСТВИЕ

Одит за съответствие е проверката на системите за финансово управление и контрол, включително на вътрешния одит и на управленските решения във връзка с организацията, планирането, управлението, отчитането и контрола на бюджетните и другите публични средства и дейности в одитираната организация с оглед на спазването на изискванията на нормативните актове, вътрешните актове и договорите.

През 2021 г. Сметната палата прие 29 одитни доклада от извършени одити за съответствие. Изследвани са системите за финансово управление и контрол (СФУК), изпълнението на бюджета, възлагането и изпълнението на обществените поръчки и управлението на имуществото на министерства и ведомства, общини и държавни висши училища. Разгледан е и въпросът за събираемостта на приходите от местни данъци и такси в общините. От направените констатации са формирани оценки и изводи за управлението на публичните средства и дейности на одитираните организации и са дадени препоръки за подобряването им.

3.1. Изводи от приключените през периода одити за съответствие

3.1.1. Системи за финансово управление и контрол

Констатирани са съществени отклонения и несъответствия по отношение на системите за финансово управление и контрол в одитираните организации, както следва:

3.1.1.1. Министърства, ведомства и държавни висши училища (ДВУ)

Контролна среда:

✓ *Вътрешни правила (включително тези за финансовото управление и контрол) не са своевременно актуализирани и не отразяват промените в правната рамка, регламентираща дейностите (констатирано и при одити през 2020 г.);*

✓ *Вътрешни правила в организациите не регламентират ясно и изчерпателно дейностите и не въвеждат адекватни и ефективни контролни дейности;*

✓ *Във вътрешните правила, регламентиращи управлението на човешките ресурси: не е регламентиран ред за инициране на процеса по назначаване и преназначаване на служители; не са описани подробно стъпките и последователността на действията по осъществяване на предварителен контрол; не са актуализирани във връзка с приетата Наредба за провеждане на конкурсите и подбора при мобилност на държавни служители;*

✓ *Утвърдената длъжностна структура на персонала не осигурява необходимия административен капацитет за осъществяването на функциите, за които е създадена организацията, поради което част от функциите са възложени с договори за извънтрудови правоотношения и е създаден риск за качествено изпълнение на основни функции и дейности;*

✓ *Дейността по наемане на персонал и оценка на трудовото изпълнение на служителите са извършвани в частично съответствие с изискванията на трудовото законодателство и Закона за държавния служител; наемани са служители, които не притежават определените в съответните длъжностни характеристики професионален опит и квалификация или притежаването им не е надлежно удостоверено/документирано;*

✓ *Неправомерно са делегирани права от ректор на университет на декан на факултет за управлението на имот – публична държавна собственост и отдаването под наем на части от имота;*

✓ *Вътрешен акт в ДВУ за условията и реда за ползване части от имот – публична държавна собственост противоречи на законови разпоредби, тъй като регламентира условия и ред за предоставяне на имота на трети лица.*

Управление на риска:

✓ *Не е извършен периодичен преглед за идентифициране и оценка на рисковете за постигане на целите (констатирано и при одитите през 2020 и 2019 г.);*

Контролни дейности:

✓ *Неефективност на приложените контролни дейности при възлагането на обществени поръчки, тъй като не са предотвратили установените нарушения на нормативната уредба;*

✓ *Контролните дейности върху изпълнението на сключени договори са извършени проформа и не са били ефективни, тъй като не са установили несъответствия на предоставеното изпълнение с договореното;*

✓ *Не са въведени подходящи процедури за документиране на процесите и на изпълнението на въведени контролни дейности, което не осигурява прозрачност и проследимост на действията (констатирано и при одити през 2020 г.); Липсата на ясно дефинирани функции и разпределението им между отговорните длъжностни лица,*

както и на подходящо документиране на действията на участниците в процесите не са осигурили одитна пътека за осъществяване на текущ и последващ контрол (констатирано и при одити през 2020 г. и 2018 г.);

✓ *Процедурите за предварителен контрол* на организациите не са действали непрекъснато и последователно през одитирания период (констатирано и при одитите през 2020 г. и 2019 г.); *Не във всички случаи е осъществен предварителен контрол* за законосъобразност преди поемане на задължения или извършване на разходи (констатирано и при одити през 2020 г.); *Неосъществен предварителен контрол* за законосъобразност в ДВУ преди сключване на договори за наем и преди извършване на разходи за доставка на вода, външни услуги и материали В ДВУ *не са въведени процедури* за контрол на постъпващите приходи от общежитията;

✓ Въведените с вътрешни правила на ВУЗ *контролни дейности* преди сключването на договори за наем *не са изпълнявани* съгласно регламентирувания ред.

Мониторинг:

✓ *Не е извършван мониторинг* за изпълнението на одитираните дейности;
✓ Системите за финансово управление и контрол не са били ефективни в частта установяване, предотвратяване и коригиране на несъответствия с изискванията на правната рамка.

3.1.1.2. Общини

Контролна среда:

✓ Вътрешните актове за въвеждане на СФУК в общините *не са актуализирани* във връзка с промените в правната рамка и организационната структура на общинските администрации (констатирано и при одитите през 2020 г. и 2019 г.);

Управление на риска:

✓ *Не са актуализирани стратегии* за управление на риска (констатирано и при одитите през 2020 г.);

✓ *Не са идентифицирани и оценени всички съществени/значими рискове* в одитираните организации, които могат да повлияят негативно за постигане на целите им (констатирано и при одитите през 2020 г., 2019 г., 2018 г. и 2017 г.);

Контролни дейности:

✓ *Не са въведени адекватни и ефективни контролни дейности*, които да предотвратят, разкрият и коригират нарушенията/несъответствията с правната рамка и договорите (констатирано и при одитите през 2020 г., 2019 г. и 2018 г.);

✓ Въведени *контролни дейности не са изпълнявани непрекъснато и последователно, не са достатъчно адекватни и ефективни*, и не са анализирани и актуализирани (констатирано и при одитите през 2020 г., 2019 г., 2018 г. и 2017 г.);

✓ *Не е осъществен предварителен контрол* за законосъобразност преди поемане на задължения и извършване на разходи по бюджета (констатирано и при одитите през 2020 г.);

✓ *Предварителният контрол* преди поемане на задължение *е осъществен след сключването на договорите* за външни услуги и капиталови разходи;

✓ *Неприлагане на системата за двоен подпис при сключването на договори за наем на общински имоти.*

Основни групи слабости в системите за финансово управление и контрол

Мониторинг:

✓ *Не е осъществяван мониторинг на финансовото управление и контрол, за да се оцени адекватното му функциониране и да се гарантира навременното му актуализиране при промени в условията (констатирано и при одитите през 2020 г., 2019 г., 2018 г. и 2017 г.).*

3.1.2. Бюджет

3.1.2.1. Министерства, ведомства и държавни висши училища

При управление на бюджетите на министерства, ведомства и държавни висши училища са констатирани следните съществени отклонения и несъответствия:

Министерства и ведомства:

✓ *Не са приети вътрешни правила за организацията на бюджетния процес в несъответствие с изискванията на Закона за публичните финанси (констатирано и при одитите през 2020 г. и 2019 г.), или приетите вътрешни правила не обхващат всички дейности, не посочват съответните отговорните длъжностни лица и не осигуряват документиране на процесите и ред за движение и съхранение на документите;*

✓ *Не са регламентирани ясно и изчерпателно процесите по планиране, инициране и извършване на разходите, а утвърдените не са прилагани непрекъснато и последователно (констатирано и при одити през 2020 г. и 2019 г.);*

✓ *Не е извършено адекватно планиране на приходите и на разходите за осъществяване на присъщите дейности, което не осигурява ритмичност на процесите;*

✓ *Писмено утвърдените ред и начин за определяне и събиране на приходи не са изчерпателни и не са обвързани с адекватни контролни дейности, което създава риск за правилното определяне и събиране на приходите. Не са регламентирани адекватни контролни дейности, осигуряващи своевременното централизиране на събраните в брой приходи от дейността;*

✓ Вътрешните актове, регламентиращи дейността по сключване на договорите по извънтрудови правоотношения, определянето и изплащането на разходите по тях не са в съответствие с нормативните изисквания и не създават подходящи процедури за отчитане и приемане на изпълнението (констатирано и при одити през 2020 г.);

✓ Не са спазени нормативните изисквания при краткосрочни командировки в чужбина по отношение на: заповедите за командировка, в които не са посочени финансовите условия на командировката (пътни, дневни, квартирни пари и други разходи); неизготвени доклади от командированите лица за извършената работа (констатирано и при одитите през 2020 г. и 2019 г.) и непредставени отчети за разходваната валута в нормативно определения срок.

Държавни висши училища:

✓ Не са утвърдени бюджети на основните звена, в рамките на общия бюджет на висшето училище за съответната година (констатирано и при одитите през 2020 г. и 2019 г.);

✓ Не е утвърдена методика за определяне приноса на отделните основни звена за осъществяване на обучението по всяко професионално направление за целите на разпределението на получените приходи от такси за обучение и на средствата от държавния бюджет за издръжка на обучението (констатирано и при одитите през 2020 г.);

✓ В нарушение на законови разпоредби е допуснато превишение на утвърдения максимален размер на задълженията към доставчици на ВУЗ към края на годината и ползване на заем от сметката за чужди средства за извършване на бюджетни разходи;

✓ Непредприети действия за погасяване, отсрочване или разсрочване на установен висок размер задължения за местни данъци и такси;

✓ Незаконосъобразно настаняване на външни лица в самостоятелни обекти или част от студентските общежития – публична държавна собственост;

✓ Установени случаи на получени приходи преди сключване на договори за наем, ползване на помещения над законовоопределения максимален срок и без проведен търг, в несъответствие с приложимата правна рамка;

✓ Сключване на: граждански договори в нарушение на Кодекса на труда и договори с хонорувани преподаватели, след започването на учебния процес и реално осъществена преподавателска дейност.

3.1.2.2. Общини

Съществените отклонения и несъответствия, констатирани при управление на бюджетите на общините, са:

✓ Наредбите за условията и реда за съставяне на тригодишната бюджетна прогноза за местните дейности и за съставяне, приемане, изпълнение и отчитане на общинския бюджет, както и наредбите за определянето и администрирането на местните данъци, местните такси и цените на услуги, не са актуализирани в съответствие с промените в правната рамка и са в частично съответствие или несъответствие с нормативни актове от по-висока степен (констатирано и при одитите през 2020 г. и 2019 г.);

✓ *От Общинските съвети:* не е прието решение за определяне на пасищата, мерите и ливадите за общо и индивидуално ползване; не е приета наредба за обсъждане на проект, който ще се финансира чрез дългосрочен дълг; не е приета програмата за развитие на туризма; не е взето решение за определяне на данъка върху превозните средства за 2019 г.; не е приета план-сметка за разходите по дейност „Чистота“ през 2020 г.; не е определен ред, по който непрофесионалните футболни клубове и футболните клубове, участващи в професионални лиги да получават, отчитат и доказват целесъобразността на разходваните средства, получени от Общината; не са одобрени компенсирани промени във връзка с настъпили изменения в стойността на обектите и промените не са отразени в Разчета за финансиране на капиталовите разходи; с решението на общинския съвет, с което е одобрено сключването на договор за осъществяване на здравна услуга в имот-общинска собственост, не е определено заплащането на разходите за консумативи за ползвания имот и в резултат на това са пропуснати приходи по бюджета на общината; не е прието решение за определяне начина на възлагане на обществен превоз на пътници с автобусен транспорт по транспортна схема за междуселищни автобусни линии и на кмета на общината не е възложено да проведе възлагането на обществения превоз по схемата. Договорите са сключени без да бъде проведена процедура за възлагане по реда на Закона за концесиите или Наредба № 2 от 15.03.2002 г. за условията и реда за утвърждаване на транспортни схеми и за осъществяване на обществени превози на пътници с автобуси, издадена от министъра на транспорта и съобщенията;

✓ *От кметове на общини:* не са определени служителите на общинската администрация с правата и задълженията на органи по приходите и в производствата по обезпечаване на данъчни задължения с правата и задълженията на публични изпълнители или заповедите не са в съответствие с организационната структура на общинската администрация и състава на служителите (констатирано и при одитите през 2020 г.). Върху работата на служителите с права и задължения на органи по приходите не е осъществяван ефективен контрол; не са определени длъжностни лица и не са назначени комисии за осъществяване на текущ контрол по изпълнението на концесионните договори, в несъответствие с нормативните изисквания; не е извършван контрол за изпълнението на концесионни договори; не са извършени периодични проверки, вкл. и по изпълнението на задълженията за концесионните плащания; не са предприети действия за принудително събиране на невнесените задължения от концесионерите, с което не са защитени финансовите интереси на общините;

✓ Писмено не са въведени вътрешни правила/процедури за сключване за договори с персонал по извънтрудови правоотношения. Сключвани са граждански договори, в които не е посочено правното основание за сключването им, не се определени конкретните задължения на страните, не са договаряни санкции и неустойки при неизпълнение на възложените дейности. Сключени са граждански договори след като услугите са изпълнени;

✓ *От приходните администрации:* не са отразени просрочените публични вземания за данък върху недвижими имоти (ДНИ) и такса за битови отпадъци (ТБО) по съответната счетоводна сметка; не е извършен анализ при планирането на ДНИ и ТБО на недобора на задълженията, както и на предприетите действия за събиране на

просрочени публични вземания; не са изготвени списъци на длъжниците, които не са платили в срок задълженията си за ДНИ и ТБО и не са разгласявани чрез бюлетин или чрез средства за масово осведомяване списъците на длъжници с неуредени публични задължения, надвишаващи 5 000 лв.; не са отписани служебно задължения с изтекъл десетгодишен давностен срок (констатирано и при одитите през 2020 г.); не са съставени ревизионни актове и не са изпратени покани/съобщения до задължените лица с просрочени задължения за доброволно изпълнение; не са съставени актове за установяване на административни нарушения; не са събрани приходи от наеми на недвижимо имущество, жилища, земеделски земи (констатирано и при одитите през 2020 г., 2019 г. и 2018 г.), както и от общински концесии;

✓ *При извършени разходи за външни услуги и текущ ремонт е установено:* осъществени са плащания без да е приложена процедурата за проверка за липса на задължения на изпълнителите по договорите към Националната агенция за приходите и Агенция „Митници“ (НАП и АМ) (констатирано и при одитите през 2020 г.); не е спазен срокът за изпълнението на дейностите по договорите; не са претендирани неустойки към изпълнителите за забавено изпълнение на договорите (констатирано и при одитите през 2020 г.); констативните протоколи, актовете и протоколите за приемане на извършените услуги не съдържат всичката минимално изискуема информация, в т.ч. дата, подпис и две имена на приелото лице; извършени са плащания след договорения срок; по договори за осъществяване на медицински услуги са изплатени възнаграждения без услугите да са предоставени; незаконосъобразно изплатени в повече дължимите разходи за снегопочистване на общинската пътна мрежа;

✓ *При разходи за придобиване за основен ремонт на дълготрайни материални активи е установено:* извършени са разходи без да са включени в Разчета за финансиране на капиталови разходи и без да са одобрени от Общинския съвет (ОбС) (констатирано и при одитите през 2020 г.); представени са гаранции за авансово плащане и за изпълнение на договори, чиято валидност не съответства на определените срокове; не са спазени договорени срокове за извършване на отделни плащания; не са изпратени уведомления до НАП и АМ за сключени договори или не е спазван нормативно определеният срок за уведомяване; не са претендирани неустойки към изпълнители при неспазване на сроковете за изпълнение на договорите;; не са определени лица за осъществяване на контрол за изпълнението на сключени договори;

✓ *При управлението на общинският дълг е установено:* отчетените през 2019 г. показатели за нов общински дълг и дълг в края на годината са над размерите, определени от ОбС като максимални за съответната година; не са уведомени НАП и АМ за сключени договори за кредит и за извършени плащания по действащи договори; несъответствие между решения на ОбС за поемане на краткосрочен и дългосрочен общински дълг и подписани от кмета договори за кредит, в частта лихвени условия и комисиони по управлението на кредита;

✓ *При разходи за субсидии и текущи трансфери за юридически лица с нестопанска цел е установено:* не е неопределен ред за отчитане на предоставените целеви средства за читалищна дейност; в протоколи на комисии за разпределение на субсидии от общинския бюджет не са посочени индивидуално разпределените субсидии за народни читалища; от председатели на отделни читалища не са

представени на кмета доклади и отчети за размера на изразходените средства, получени от общината; изпълнителните директори на два футболни клуба не са предоставили отчети с доказателства за изразходените средства от субсидии.

✓ Констатирани са нарушения при извършването на разходи за храна и капиталови разходи (констатирано и при одитите през 2020 г.).

3.1.3. Обществени поръчки

В областта на възлагане на обществени поръчки в одитираните организации са установени съществени отклонения и несъответствия:

3.1.3.1. Министерства, ведомства и държавни висши училища

Министерства и ведомства:

✓ *Вътрешните актове*, регламентиращи възлагането и изпълнението на обществените поръчки, не отразяват адекватно организационната структура на ведомствата (констатирано и при одитите през 2020 г.) и не регламентират ефективни контролни дейности, които да осигурят реално планиране на потребностите и законосъобразно провеждане на процедурите;

✓ Не е утвърден ред и начин за документиране на контрола върху процеса по възлагане на обществени поръчки, а въведени контролни процедури на съгласуване на действия и документи в процеса по възлагане на обществени поръчки не са прилагани (констатирано и при одити през 2020 г. и 2019 г.);

✓ *При обявленията за обществени поръчки*: обявление за обществена поръчка не съдържа задължителното минимално съдържание (констатирано и при одити през 2020 г.), както и са поставени изисквания по отношение на технически и професионални способности на участниците, без да е посочена информацията относно документите, чрез които се доказва съответствието с поставените критерии за подбор; в обявлението не е посочена предвидената гаранция и нейният процент; неспазване на изискването решенията за избор на изпълнител на обществена поръчка да се издават от възложителя в 10-дневен срок от утвърждаването на протокола от работата на комисията; публикуване на решение и обявление на обществена поръчка в РОП и в профила на купувача на различни дати, в несъответствие с нормативните изисквания;

✓ *В Регистъра на обществените поръчки не са публикувани*: протоколите от работата на комисията; решение за прекратяване на обособена позиция; решение за определяне на изпълнител на обществената поръчка;

✓ *Договор за обществена поръчка с избрания изпълнител не е сключен в 30-дневен срок* от датата на определяне на изпълнителя по чл. 194, ал. 1 от ЗОП.

✓ *Определянето на изпълнител по обществени поръчки въз основа на рамкови споразумения, не е в съответствие с изискванията на Закона за обществените поръчки*. Установено е значително забавяне при сключването на договорите, поради образувани производства по обжалване или липса на финансов ресурс за обезпечаване на възлагането;

✓ *При неизпълнение на договори за обществени поръчки, от страна на възложители не са предявявани и съответно от изпълнителите на обществените поръчки не са плащани, уговорените с договорите обезщетения/неустойки за неизпълнение* (констатирано и при одити през 2020 г.).

Държавни висши училища:

✓ *Действащите вътрешни правила по ЗОП не са актуализирани след датата на тяхното утвърждаване и в тях не са отразени съществени изменения и допълнения, настъпили в нормативната уредба като: възлагането на обществени поръчки чрез електронна платформа, новите изисквания за публикуване на информация в регистъра и на профила на купувача;*

✓ *Включване на критерии за подбор, поставени изисквания, които необосновано ограничават участието на стопански субекти в процедурите (констатирано и при одитите през 2020 г., 2019 г. и 2018 г.);*

✓ *В обявлението не са посочени основанията за отстраняване на участниците по ЗОП, а са посочени само в документацията на поръчките;*

✓ *В обявлението не е посочено прогнозното количество на доставките (констатирано и при одитите през 2020 г.);*

✓ *Поставени изисквания за технически и професионални възможности към участниците, които не са съобразени с предмета, стойността, обема и сложността на поръчката;*

✓ *Не са въведени данни за процедура в Системата за случаен избор на АОП;*

✓ *Несъответствие между документацията на поръчката и обявлението, по отношение на информацията относно ценовите параметри;*

✓ *Публикуване на профила на купувача документация, решение за откриване на процедурата, обявление за възложена обществена поръчка и договор преди деня на публикуване на решението и обявлението в РОП.*

✓ *Публикуване на договор в профила на купувача без приложенията към него;*

✓ *В обявата на възлагане не са включени обстоятелствата по ЗОП за отстраняване на участниците;*

✓ *При изпълнение на договор за извършване на ремонтни и строително-монтажни дейности не е спазен предвиденият общ срок за изпълнението на обектите от поръчката и не е взета предвид спецификата на дейностите при определянето на допустимия срок за изпълнение им в техническата спецификация на поръчката и в проекта на договор;*

3.1.3.2. Общини

✓ *Вътрешните правила за управление на цикъла на обществените поръчки не са актуализирани с измененията в Закона за обществените поръчки (ЗОП) и Правилника за прилагане на Закона за обществените поръчки (ППЗОП) (установено и при одитите през 2020 г. и 2019 г.);*

✓ *Не е извършено прогнозиране и планиране на обществени поръчки, като не са идентифицирани потребности от строителство, доставки и услуги (констатирано и при одитите през 2020 г., 2019 г. и 2018 г.);*

При възлагането на обществени поръчки чрез процедури по ЗОП са установени съществени по характер нарушения на правната рамка, свързани със:

- ✓ Съдържанието на обявленията не съответства на минимално определеното в ЗОП (констатирано и при одитите през 2020 г., 2019 г. и 2018 г.) и в тях не са посочени гаранциите за изпълнение и/или за авансово предоставените средства и незадължителни основания за отстраняване, включени в документацията за участие;
- ✓ Поставените критерии за подбор не са съобразени с предмета, стойността, обема и сложността на поръчките и необосновано ограничават участието на стопанските субекти в процедурите (констатирано и при одитите през 2020 г.);
- ✓ В техническите спецификации на обществените поръчки са посочени конкретни стандарти за тяхното изпълнение, без да е пояснено, че ще се приемат и еквивалентни такива;
- ✓ Изискване на документи за доказване на съответствието с критериите за подбор, които не са предвидени в ЗОП;
- ✓ Изискване за представянето на документи, които могат да бъдат осигурени чрез пряк и безплатен достъп до националните бази данни на държавите членки на ЕС и които могат да бъдат осигурени от възложителя по служебен път;
- ✓ Разглеждане на оферти, които не отговарят на предварително обявените от възложителя условия;
- ✓ Не са спазени нормативните изисквания при определянето на крайните срокове за подаване на оферти;
- ✓ Не е отстранен участник, въпреки наличието на основания за това;
- ✓ Документации за обществени поръчки са публикувани на профила на купувача преди публикацията на обявленията в „Официален вестник“ на Европейския съюз (ОВ на ЕС) (констатирано и при одити през 2020 г.);
- ✓ Не е спазен законоустановеният срок за сключването на договори за обществени поръчки и не е осигурена по служебен път необходимата информация за сключването им;
- ✓ Не са спазени сроковете за изпращане на обявления за възложени поръчки до Агенцията по обществени поръчки (АОП) и за приключване на изпълнението по сключени договори (констатирано и при одити през 2020 г.);
- ✓ Не са спазени сроковете за публикуване на информация в профили на купувача;
- ✓ В профила на купувача не са публикувани договори за възлагане на обществени поръчки, приложения към тях и решения за частично прекратяване на обществени поръчките (констатирано и при одити през 2020 г.);

При възлагането на обществени поръчки чрез събиране на оферти с обява/покана по реда на Глава двадесет и шеста от ЗОП е установено:

- ✓ В публикуваните обяви са включени методики за определяне на комплексни оценки, при които възложителят е използвал пълнотата и начинът на представяне на информацията като показател за оценка на офертите и са поставени условия, които разширяват кръга от лица, които следва да декларират липсата на основанията за отстраняване;
- ✓ В техническите спецификации към обществените поръчки е посочен конкретен стандарт, но без да е посочено, че ще бъдат приемани и „еквивалентни“ такива;

- ✓ Обявите не съдържат минимално определената информация в ЗОП и са включени изисквания към участниците, които необосновано ограничават участието на стопански субекти в обществените поръчки (констатирано и при одити през 2020 г.);
- ✓ Непредоставяне на допълнителен срок за отстраняване на констатирани неточности в оферти на участници;
- ✓ Разглеждане на оферти, които не отговарят на предварително обявените от възложителя условия;
- ✓ Изискване за представяне на документи, които могат да бъдат осигурени чрез пряк и безплатен достъп до националните бази данни на държавите членки в ЕС и могат да бъдат осигурени от възложителя по служебен път;
- ✓ Сключени договори за възлагане на обществени поръчки и приложения към тях не са публикувани на профила на купувача;
- ✓ Изборът на изпълнители за доставка на вода, горива, електрическа енергия и на услуги за охрана са извършени при по-облекчен ред без провеждането на процедури/възлагания на обществени поръчки и не са спазени принципите за свободна конкуренция, публичност и прозрачност (констатирано и при одити в периода 2017-2020 г.);

При изпълнението на договори за обществени поръчки е установено:

- ✓ Преди извършване на плащания по договори не са изпращани уведомления до НАП и Агенция „Митници“ (констатирано и при одити през 2020 г.);
- ✓ Не са претендирани неустойки от възложители при неспазване на срока за изпълнение по сключени договори;
- ✓ Не са предвидени срокове за освобождаване на гаранциите за изпълнение по сключени договори за обществени поръчки;
- ✓ Срокове на валидност на предоставени банкови гаранции и застрахователни полици не покриват продължителността на договорите;
- ✓ Освобождаване на гаранции за участие в процедури и гаранции за изпълнение на обществени поръчки след законоустановените срокове (констатирано и при одити в периода 2018-2020 г.);
- ✓ От изпълнители на обществени поръчки не са спазени договорените срокове и от възложители не са спазвани срокове за извършване на плащания по договорите (констатирано и при одитите през 2020 г.);
- ✓ Не са изпратени до РОП и публикувани в профила на купувача обявления за приключване на договори (констатирано и при одити през 2020 г.);
- ✓ Не са определени длъжностни лица за контрол на изпълнението на договори;
- ✓ При изпълнението на договори за обществени поръчки не е извършвано приемане на работата и е осъществяван неефективен контрол от страна на възложителите (констатирано и при одити в периода 2018-2020 г.).

3.1.4. Имущество

В областта на възлагане на управление на имуществото в одитираните организации са установени следните съществени отклонения и несъответствия:

3.1.4.1. Министерства, ведомства и държавни висши училища

Министерства и ведомства:

✓ *Формата и съдържанието на регистъра на имотите – държавна собственост не са утвърдени с вътрешен акт (констатирано и при одити през 2020 г.);*

✓ *Актовете за държавна собственост на имоти - държавна собственост не са актуализирани, след влизането в сила на кадастралната карта (констатирано и при одити през 2020 г.);*

✓ *Не са проведени своевременно процедури за отдаване под наем и не са уредени наемните правоотношения при изтичането на срока на действащите договори (констатирано и при одити през 2020 г.);*

✓ *Не са утвърдени ефективни контролни дейности относно периодичното събиране на приходите от отдадени под наем имоти/части от имоти – публична държавна собственост, което заедно с недобрата комуникация между отделните структурни звена в администрацията е довело до натрупване на просрочени вземания от наеми.*

Държавни висши училища:

✓ *Помещения (обособени части от имот – публична държавна собственост) са отдадени под наем директно, чрез сключване на договори за наем от декана на факултет, без проведен търг, в нарушение на законовите разпоредби, както и сключени анекси към договори, в които е надвишен максималният срок до 10 години.*

3.1.4.2. Общини

✓ *Съществуват разпоредби, които са в несъответствие с изискванията на правната рамка в приети от Общинските съвети: наредби за управление и разпореждане с общинско имущество (констатирано и при одити в периода 2017-2020 г.), наредби за условията и реда за установяване на жилищни нужди и за настаняване под наем в общински жилища и за условията и реда, при които общината упражнява правата на собственик върху общинската част от капитала на търговските дружества (констатирано и при одити през 2020 г. и 2019 г.) и Стратегиите за управление на общинската собственост и Годишните програми за управление и разпореждане с имоти–общинска собственост (констатирано и при одити през 2020 г.);*

✓ *Не са приети Стратегии за управление на общинската собственост за срока на мандата на съответния Общинския съвет (констатирано и при одити в периода 2017 г. – 2020 г.);*

✓ *Не са определени имотите - частна общинска собственост и вещите - общинска собственост, които подлежат на задължително застраховане. Не е спазено законовото изискване за задължително застраховане на имоти - публична общинска собственост (констатирано и при одити в периода 2018-2020 г.).*

При отдаването под наем на имоти-общинска собственост е установено:

✓ *Отдадени имоти не са включени в Годишната програма за управление и разпореждане с имоти общинска собственост (констатирано и при одити през 2020 г.);*

✓ *В състава на комисии за провеждане на търгове не са включени кметове на кметства или техни представители, на чиято територия се намират имотите (констатирано и при одити през 2020 г.);*

- ✓ Невписани договори за наем в службата по вписванията по местонахождението на имота (констатирано и при одити през 2020 г.);
- ✓ Не са съставени приемо-предавателни протоколи за предаване на имоти на наемателите (констатирано и при одити през 2020 г.);
- ✓ не е осъществен контрол за редовността на плащанията по договори за наем на имоти-общинска собственост с просрочени задължения на наемателите;
- ✓ Не са предприети действия от общинската администрация за прекратяване на наемните отношения с некоректни наематели поради неплащане на наемната цена за повече от един месец или поради системно неплащане в срок;
- ✓ Сключени договори за отдаване под наем на имоти – частна и публична общинска собственост не са вписани в главните регистри на общините;
- ✓ Незаконосъобразно са отдадени под наем земеделски земи без приети решения на общинските съвети;
- ✓ В договори за наем не е предвидено увеличаване на наемната цена с официалния инфлационен индекс на потребителските цени и не е договорено плащането на такса за битови отпадъци от наемателите;
- ✓ Заповеди на кмета на общината за настаняване в общински жилища не са съобщени на заинтересованите лица;
- ✓ Сключване на договори за наем преди датата на настанителната заповед;
- ✓ Разсрочено е плащане на наеми, което не е уредено/уговорено с договорите от наематели не са спазени сроковете за плащане на наемите, като не са начислени и платени лихви за забавата на плащанията;
- ✓ Не са прекратени наемни отношения, поради неплащане на наема в срок и не са предприети действия за търсене по съдебен ред на неплатените в срок наеми;
- ✓ От общината - собственик, не са декларирани имоти, отдадени под наем, в резултат на което не е определена и платена такса за битови отпадъци;
- ✓ От наемателите на общински жилища не е възстановена на общината платената такса за битови отпадъци.

При проведени търгове за разпореждане с имоти-общинска собственост е установено:

- ✓ Разпоредителни сделки с имоти - общинска собственост не са отразени в актовете за общинска собственост;
- ✓ Със заповедите за откриване на процедурите по провеждане на търгове не е утвърдена тръжна документация;
- ✓ Имоти не са включени в Годишната програма за управление и разпореждане с имоти общинска собственост (констатирано и при одити през 2020 г.);
- ✓ В състава на комисии за провеждане на търгове не са включени кметове на кметства или определени от тях служители, на територията на които се намират имотите (констатирано и при одити през 2020 г.);
- ✓ От купувачи на имоти са платени режийни разноски, в несъответствие с изискванията на ЗМДТ;
- ✓ За фактическото предаване на имоти не са съставени приемо-предавателни протоколи (констатирано и при одити през 2020 г.);

- ✓ Не са издадени заповеди за отписване на имоти от актовете книги;
- ✓ Незаконосъобразно са определени и изплатени възнаграждения на членове на тръжните комисии при отдаването под наем и разпореждането с имоти общинска собственост;
- ✓ Обяви за провеждане на търгове не са публикувани на интернет страницата на общината;
- ✓ Незаконосъобразно са сключени договори за продажба на имоти въз основа на пазарни оценки с изтекъл срок на валидност;
- ✓ Сключени са договори с купувачи с погасено право за закупуване, поради неплащане в определения с тръжните условия срок и подаване на заявления за разсрочване без правно основание, след определения срок за плащане по първоначалната заповед на кмета на общината;
- ✓ Сключени са договори за продажба на имоти преди да е платена определената цена;
- ✓ При разпореждането с имоти - общинска собственост незаконосъобразно са определени и от купувачите са платени режийни разноски, представляващи две на сто от стойността на имотите.
- ✓ *Актуването на имоти и воденето на главни регистри за общинска собственост е осъществено от длъжностни лица, които не са упълномощени по надлежния ред и не са съставени актове за общинска собственост на възстановени земи и гори;*
- ✓ Не са съставени и на общинските съвети не са предоставени годишни отчети за състоянието на общинската собственост и резултатите от нейното управление по видове и категории обекти (констатирано и при одити през 2020 г. и 2019 г.);
- ✓ *Заповеди на кметове на общини за приключване на търгове за отдаване под наем и за разпореждане с имоти – общинска собственост не са връчени на участниците, с което е нарушено правото им за оспорване на административния акт, като същият не е влязъл в сила спрямо тях. Договори за наем и продажба на имоти са сключени преди влизането в сила заповедта на кмета на общината за определяне на спечелилия участник - основание за отмяната им при оспорване по съдебен път;*
- ✓ *От кметове на общини не са издадени заповеди за определяне на спечелилите публични търгове в седемдневен срок от получаването на протоколите на комисиите по организирането и провеждането на търгове за отдаване под наем на земеделски земи;*

3.1.5. Местни данъци и такси

Събираемостта на приходите от местни данъци и такси е предпоставка за осигуряването на необходимите средства за финансиране на местните дейности, начин за намаляване на бюджетния дефицит и условие за поддържане на икономическа и финансова стабилност на общините. През 2021 г. са приети **17 окончателни одитни доклада на общини, при които е изследвано администрирането на приходите от местни данъци и такси**, сред които данък недвижими имоти (ДНИ), данък върху превозните средства (ДПС) и такса за битови отпадъци (ТБО).

Планирането на приходите от местни данъци и такси не е съобразено с общия размер на задълженията на лицата за календарната година и за предходни години. В

приходната част на бюджетите на общините не е планиран размерът просрочените вземания от местни данъци и такса за битови отпадъци от предходни години, които се предвижда да бъдат събрани през бюджетната година, в несъответствие с изискванията на Закона за публичните финанси и в част от общините не са предприети адекватни действия за повишаване на събираемостта на приходите по бюджета. **В резултат на това е отчетено нереално изпълнение/преизпълнение от над 90 на сто на приходите от местни данъци и такси по бюджетите на общините.**

Следва да се има предвид, че приходите от данъци и такси с данъчен характер се отчитат счетоводно само на касова основа. Те не се признават текущо в съответствие с принципа за начисляване⁴, който изисква ефектите от сделки и други събития да се признават в момента на тяхното възникване, независимо от момента на получаването или плащането на паричните средства или техните еквиваленти, и да се включват във финансовите отчети за периода, за който се отнасят, а се отчитат, когато бъдат получени паричните средства.

От приходната администрация на част от проверените общини са предприети действия за събиране на дължимите суми от задължените лица, с цел повишаване на събираемостта на недоборите, като са използвани законово регламентирани възможности за доброволно и принудително събиране на вземанията.

Въпреки това, през последните две години се наблюдава спад на средното равнище на събираемост на местните данъци и такси до около 60 на сто и тази тенденция продължава. Общините отчитат по-ниска събираемост на местните приходи и нарастване на размера на просрочените вземания.

На практика събираемостта на приходите от данък върху недвижимите имоти, данък върху превозните средства и таксата за битови отпадъци, които са с най-голям относителен дял в общинските бюджети, е 50 - 60 на сто от общия размер на задълженията на лицата за съответната календарна година и за предходни години. **В част от общините се наблюдава ръст на размера на постъпленията от местни данъци и такси за текущата година, но се увеличават несъбраните вземания от предходни периоди.**

Във всички одитирани общини размерът на несъбраните вземания от местни данъци и такса за битови отпадъци е значителен.

През 2020 г. и 2021 г. поради въведената епидемична обстановка в страната, с решения на общинските съвети са направени изменения в наредбите за определяне на размера на местните данъци и в наредбите за определяне и администриране на местните такси и цени на услуги - удължени са сроковете за плащане на местните данъци и такси и за ползването на отстъпка при плащането им; дадено е съгласие за освобождаване от заплащане на месечни такси за ползване на тротоари, площи,

⁴ Чл. 26, ал. 1, т. 4 от Закона за счетоводството в сила от 01.01.2016 г.

улични платна, терени върху които са организирани пазари, терени с друго предназначение, както и за всички търговски обекти и др. Спирането на изпълнителното производство по ДОПК за времето на извънредното положение също оказва влияние върху събираемостта на приходите.

При администрирането на приходите от местни данъци и такси в одитираните организации са установени следните съществени отклонения и несъответствия:

✓ С вътрешни актове писмено *не са въведени процедури и инструкции за работа и контрол*, които да обхващат различните етапи от администрирането на местните данъци и такси (констатирано и при одитите през 2020 г. и 2019 г.);

✓ От общините, в качеството им на данъчно задължени лица, *не са декларирани всички имоти* – общинска собственост, а за декларираните – не са заплащани данък върху недвижимите имоти и такса битови отпадъци за имотите – частна общинска собственост и такса за битови отпадъци за имотите – публична общинска собственост (констатирано и при одитите през 2020 г. и 2019 г.);

✓ При планирането на приходите от ДНИ и ТБО за одитираните периоди *не е извършен анализ на недобора* на отразени задължения по партиди на задължените лица, както и на предприетите действия за събиране на просрочени публични вземания;

✓ *Планираните приходи* по бюджета на Общината от ДНИ, ДПС и ТБО са формирани главно от текущия облог, като *не са съобразени с общия размер на задълженията* на лицата за предходни години.

✓ *Установеният ред за планиране на приходите* от ДНИ, ДПС и ТБО *не може да гарантира представянето на точна информация* за вземане на правилни управленски решения относно приходните параметри на бюджета на Общината;

✓ В общините *не е определен ред за отсрочване и разсрочване на задължения* за местни данъци и такси (констатирано и при одити през 2020 г.);

✓ Установени са несъответствия между декларирани данни и въведената информация в програмния продукт за местни данъци и такси, което е довело до *определяне на по-малък размер на данък* върху недвижимите имоти, данък върху превозните средства и такса за битови отпадъци от законово дължимите (констатирано и при одити през 2020 г.);

✓ *Не е прилаган законовият ред* за изясняване на необходимите данни във връзка с правилното определяне на данъчната оценка на имотите, което не дава увереност, че данъкът върху недвижимите имоти е определен законосъобразно (констатирано и при одити през 2020 г.);

✓ Ползвани са облекчения при облагане с данък върху превозните средства, без да бъде осъществен контрол относно достоверността на декларираните основания (констатирано и при одити през 2020 г. и 2019 г.);

✓ *Значителни размери на несъбрани публични вземания*, формирани от юридически лица и еднолични търговци, обявени в производство по несъстоятелност, заличени в Търговския регистър лица или в ликвидация, които са трудно събираеми, тъй като погасяването им е от компетентността на съответния съд;

✓ Неплатежоспособността на задължените лица, липсата на доходи или друго имущество над секвестрируемия минимум, наличието на задължения от юридически лица, обявени в ликвидация, несъстоятелност и заличени от търговския регистър, в т.ч. и фирми с

регистрирани много на брой превозни средства, чиито партии не могат да бъдат закрити и *натрупването на нови задължения не може да бъде спряно*;

✓ Наличие на голям брой моторни превозни средства със стари регистрационни номера и реално несъществуващи, за които законодателството не предвижда служебна корекция на собствеността (закриване);

✓ От общинските администрации не са извършвани проверки на декларираните от данъчно задължените лица обстоятелства за освобождаване от такса за сметосъбиране и сметоизвозване и *неправомерно са освобождавани лица от заплащане на такса* за битови отпадъци (констатирано и при одити през 2020 г. и 2019 г.);

✓ От органите по приходите *не са извършвани проверки и ревизии* за установяване на факти и обстоятелства от значение за установяване на задълженията за данъци и ревизии за определяне на задълженията за местни данъци, за които общините са компетентни;

✓ От общински администрации не са предприемани законовоопределените действия за събиране на вземанията чрез: доброволно погасяване на задълженията; съставяне на актове за установяване на задължения, образуване на изпълнителни дела за принудително събиране; предаване на преписки на Националната агенция за приходите и на съдебни изпълнители за принудително събиране на задълженията. *С нарастването на несъбраните вземания от минали години се създава риск същите да станат несъбираеми* и се очертава тенденция за намаляване на приходите в общинския бюджет. Неефективни и ненавременни мерки от органите по приходите за събиране на просрочените публични вземания от местни данъци и ТБО. Изтекъл е 10-годишният давностен срок на част от задълженията за ДНИ, ДПС и ТБО, поради което по давност са погасени задължения за местни данъци и такси в значителни размери (констатирано и при одити през 2020 г. и 2019 г.);

✓ *Не са изготвяни списъци на длъжници*, неплатили в законово установените срокове задълженията си, за поставянето им на видно място в Общината. *Не е извършено разгласяване* чрез бюлетини или средства за масово осведомяване *на списъците на длъжниците* с неуредени публични задължения, когато общото задължение надвишава 5000 лв.;

✓ Над дейността на органите по приходите не е упражняван контрол, което създава предпоставки и може да доведе до нарушаване на принципите „Законност“ и „Обективност“, определени в Данъчно-осигурителния процесуален кодекс, във връзка със Закона за местните данъци и такси, както и до непостигане на целите на административните наказания и до пропуснати приходи за общинските бюджети.

През 2021 г. резултатите от извършените одити за съответствие при управлението на публичните средства и дейности на общините показват, че подзаконовите нормативни актове, които регламентират събираемостта на собствените приходи в общинските бюджети, не са актуализирани във връзка с промените в нормативните актове от по-висока степен, което потвърждава установената тенденция и при одитите на общини през периода 2017 г. – 2020 г. През периода 2017 г. - 2021 г. е извършена проверка на действащите подзаконови нормативни актове, регламентиращи администрирането на приходите от местни данъци и такси в 61 общини. В 11 общини е установено съответствие на Наредбата за местните данъци (НМД) и Наредбата за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги (НОАМТЦУ) със

ЗМДТ и/или установените несъответствия са отстранени по време на одита. В 50 общини (82%) има установени несъответствия на НМД и/или НОАМТЦУ със ЗМДТ, както следва:

- В 40 от 61 (66%) общини са установени несъответствия на НМД със ЗМДТ.
- В 41 от 61 (67%) общини са установени несъответствия на НОАМТЦУ със ЗМДТ.

В резултат на направените констатации и формирани оценки и изводи са дадени препоръки от Сметната палата на кметовете на общини да внесат предложения, а общинските съвети да вземат решения за актуализация на Наредбата за местните данъци и Наредбата за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги, както следва:

- на кметовете и общинските съвети на 31 общини са дадени препоръки за актуализация на Наредбата за местните данъци и Наредбата за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги;

- на кметовете и общинските съвети на 9 общини е дадена препоръка за актуализация на Наредбата за местните данъци;

- на кметовете и общинските съвети на 10 общини е дадена препоръка за актуализация на Наредбата за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги.

4. РЕЗУЛТАТИ ОТ ИЗВЪРШЕНИТЕ ОДИТИ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО

Одит на изпълнението е проверката на дейностите по планиране, изпълнение и контрол на всички равнища на управление в одитирания обект с оглед на тяхната ефективност, ефикасност и икономичност. **Ефективност** е степента на постигане на целите на одитирания обект при съпоставяне на действителните и очакваните резултати от неговата дейност. **Ефикасност** е постигането на максимални резултати от използваните ресурси при осъществяване на дейността на одитирания обект, а **икономичност** е придобиването с най-малки разходи на необходимите ресурси за осъществяване на дейността на одитирания обект при спазване на изискванията за качество на ресурсите.

През 2021 г. с решение на Сметната палата са приети одитни доклади за **6 извършени одити на изпълнението**, изпълнението на 2 одита е прекратено⁵ и са изпълнявани други 5 преходни одити, които ще приключат през 2022 г.

⁵ Ефективност на дейността на Агенция „Митници“ по администриране на приходите от акцизи, поради съществени законови и структурни промени; „Ефективност на мерките в подкрепа на преодоляването на последиците от кризата, предизвикана от пандемията от COVID-19, и подготовка за екологично, цифрово и устойчиво възстановяване на икономиката (REACT-EU)“

Извършените 6 одита на изпълнението са групирани в следните тематични области:

Приет одитен доклад през 2021 г.	Одитни задачи, които са изпълнявани през отчетния период, но към 31.12.2021 г. все още не са приключили ⁶
Образование, наука и култура	
1. Професионално обучение за възрастни	
Земеделие и околна среда	
2. Управление на отпадъци от пластмаси	1. Ефективно и прозрачно използване на публичните средства за преодоляване на последствията от пандемията COVID 19 - мерки за подпомагане на земеделски производители
Социални дейности и заетост	
	2. Ефективно и прозрачно използване на публичните средства за преодоляване на последствията от пандемията COVID 19 - мерки за социална подкрепа и заетост
Здравеопазване	
3. Ефективност на системата на психиатричното обслужване	
Икономика, енергетика и туризъм	
	3. Ефективно и прозрачно използване на публичните средства за преодоляване на последствията от пандемията COVID 19 - икономически мерки за микро-, малки и средни предприятия
Правосъдие и вътрешен ред	

⁶ Включително на етап контрол на качеството;

4. Ефективност на организацията и контрола на дейностите по водене и съхраняване на поддържаните от Агенцията по вписванията регистри	
Управление на програми и проекти, финансирани със средства от Европейския съюз	
5. Ефективност на Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж 2014 – 2020 г.“ в изграждане и модернизиране на научноизследователската инфраструктура	4. Администриране на нередности
6. Мониторинг и оценка на подхода „Водено от общностите местно развитие“	5. Управление, контрол и мониторинг на средствата по Програмата за морско дело и рибарство 2014 – 2020

4.1. Изводи от приключилите през периода одити на изпълнението

4.1.1. Образование, наука и култура

Професионално обучение за възрастни за периода от 2017 г. до 2019 г.

Одитът е част от паралелен одит „Работна сила 2030“ с координатор Върховната одитна институция на Държавата Израел и участници върховните одитни институции на Италианската република, Република Финландия, Република Корея, Република Северна Македония и Европейската сметна палата.

Основният въпрос на одита е: Ефективно ли отговаря правителството на нарастващата нужда от придобиването на нови знания и умения, преквалификация и обучение през целия живот?

Одитирани институции са Министерството на образованието и науката (МОН) и Министерството на труда и социалната политика (МТСП).

Заключението на одита е, че **действията на Министерството на труда и социалната политика и Министерството на образованието и науката във връзка с нарастващата нужда от придобиването на нови знания и умения, преквалификация и обучение през целия живот не са достатъчно ефективни** и следва да бъдат продължени, така че да се постигне успешно справяне с предизвикателствата пред работната сила, породени от развитието на информационните технологии и демографските промени, които предстои да се задълбочават в средносрочен и дългосрочен план. **Ефективното преодоляване на предизвикателствата не зависи само**

от публичните власти, но и от нагласите, осъзнатостта и разбиранията на работодателите и самите граждани за значимостта на процеса за учене през целия живот.

1. През периода от 2017 г. до 2019 г. са предприемани действия за анализиране на предизвикателствата пред осигуряването на работна сила, съответстваща на потребностите на пазара на труда в дългосрочен и краткосрочен план, но не се добива необходимата увереност, че са ясни мащабите на необходимостта от преквалификация и повишаване на квалификацията на работната сила, която предстои до 2030 г.:

1.1. От МТСП и Агенцията по заетостта (АЗ) са реализирани мерки за изграждане и доразвиване на системата за анализиране и прогнозиране на развитието на пазара на труда и проучване на потребностите от работна сила и обучения, като са необходими допълнителни усилия за преодоляване на съществуващите слабости в аналитичния, проучвателния и прогностичен процес.

1.2. Предприети са действия за въвеждане и изграждане на механизми, които целят преодоляване на недостига от специалисти на пазара на труда, за които, от гледна точка на принципите за добро управление съществуват значими възможности за подобряване.

След 01.01.2020 г. са направени съществени изменения на Закона за висшето образование, като е извършена промяна в дефиницията за приоритетно професионално направление. Предвидено е и приемането на Национална карта на висшето образование в Република България, която трябва да определя профилната и териториалната структура на висшето образование в страната по професионални направления и специалности от регулираните професии в съответствие със социално-икономическото развитие и потребностите на пазара на труда, като срокът за изготвянето ѝ е едногодишен от влизането в сила на закона. Регламентирана е и възможност за освобождаване от такси на студенти, обучаващи се в професионални направления и защитени специалности с най-висок очакван бъдещ недостиг на пазара на труда, по списък, приет от Министерския съвет по предложение на министъра на образованието и науката.

1.3. **Визията и целите на политиките за развитие на страната до 2030 г. адекватно разпознават предизвикателствата и са фокусирани върху качеството на човешкия капитал и подобряване на качествените характеристики на работната сила.** Стратегическите документи акцентират върху необходимостта от учене през целия живот и повишаване на квалификацията и преквалификация на работната сила, с осезаем акцент и върху меките умения и дигиталните компетентности, но **не се добива увереност, че отговорните институции имат яснота за действителните размери на промените и мащабите на необходимостта от преквалификация и повишаване на квалификацията на работната сила, които предстоят до 2030 г.** Фокусирането на усилията за повишаването на уменията на населението в трудоспособна възраст върху безработните лица, младежите, икономически неактивните лица и групите в неравностойно положение е разбираемо предвид ограниченията в разполагаемия публичен финансов ресурс, но **следва да има и ясна стратегия за подобряване на качествените характеристики на заетите лица (особено за работещите бедни),** които също ще имат нужда от своевременна актуализация на своите знания, умения и компетентности, за да останат конкурентоспособни и да способстват за повишаване на производителността на българската икономика.

2. Професионалното ориентиране и обучението за възрастни не са достатъчно ефективни в контекста на ученето през целия живот, като:

2.1. **Интересът и мотивираността на възрастните и работодателите към развитие и обновяване на уменията и компетенциите през целия живот не са повишени съществено,** предвид че:

- в страната все още обучението на работниците и служителите, провеждано от страна на работодателите, е по-слабо развито и е практика основно в големите предприятия, за разлика от малките и средни предприятия. В тази връзка е необходимо да се предвидят повече стимули за работодателите в микро, малките и средни предприятия за включване в обучение на техните служители с цел повишаване на квалификацията и уменията им;

- за постигане на стратегическите цели на Националната стратегия за учене през целия живот 2014-2020 е необходимо да се извършат съществени промени в политиката за учене през целия живот, както по отношение на подобряване на информираността на населението за ползите от професионална квалификация и обучението за повишаването ѝ, така и чрез повишаване на стимулите за участие в образование и обучение, подобряване на материалната база, подготовката на кадри за осъществяване на обучението, промяна в нормативната уредба и др.

2.2. **Системата за професионално ориентиране на възрастни все още не подпомага ефективно лицата за реализация на пазара на труда.** Предоставянето на услугите по професионално ориентиране все още е предизвикателство пред всички участници в процеса.

2.3. **Обученията за възрастни не са използвани достатъчно ефективно** като способ за промяна на характеристиките на работната сила и преодоляване на дисбаланса между търсенето и предлагането на пазара на труда.

3. През периода 2017-2019 г. не са осигурени в пълнота необходимите предпоставки за ефективност на системата за валидиране на професионалните знания,

умения и компетентности, придобити чрез неформално обучение или самостоятелно учене.

4.1.2. Земеделие и околна среда

Управление на отпадъци от пластмаси за периода от 2017 г. до 2019 г.

Одитът е извършен в рамките на кооперативен одит на тема „Управление на отпадъците от пластмаса“ на Работната група по одит на околната среда към Европейската организация на върховните одитни институции (ЕВРОСАЙ), съвместно с върховните одитни институции (ВОИ) на Албания, Малта, Молдова, Полша, Португалия, Румъния, Северна Македония, Словакия, Сърбия, Турция и Унгария.

Основният въпрос на одита е: Разработени ли са политики на национално и местно равнище и изпълняват ли се мерки насочени към постигане на цели относно генериране и управление на отпадъците от пластмаса?

Одитирана институция е Министерството на околната среда и водите (МОСВ) и Министерството на труда и социалната политика.

Заключението на одита е, че прилаганата политика от националните и местни власти е съобразена с европейското законодателство в областта на отпадъците за постигане на заложените цели до 2020 г. За постигането на въведените от ЕС дългосрочни цели с хоризонт до 2035 г. предимно отнасящи се до отпадъците от пластмаса са необходими допълнителни усилия от страна на МОСВ. Изпълняваните мерки и дейности са насочени към образуваните отпадъци във фазата на излизането им от употреба и по-малко към намаляване и предотвратяване на образуването им, което намалява ефективността на изпълнението на провежданата политика.

1. В националното законодателство са приети нормативни разпоредби, които включват основните изисквания и норми на европейското законодателство за отпадъците, което е предпоставка за постигане на ефективно управление на отпадъците насочено към предотвратяване или намаляване образуването им и на вредното им

въздействие върху околната среда и човешкото здраве. **Към 31 декември 2020 г. все още не е приключен процеса по въвеждането на изискванията на законодателния пакет „Отпадъци“ от пакета „Кръгова икономика“ на Европейската комисия.**

Националното законодателство, уреждащо обществените отношения, свързани с управление на отпадъците е хармонизирано с европейското законодателство, прието до 2017 г. Липсата на своевременни действия за стартиране на въведените нови изисквания на директивите, отнасящи се до отпадъците, води до **закъснение при транспортиране на европейското законодателство в националното.** Допуснати са конкретни пропуски, описани в одитния доклад.

2. Прилаганата политика за осигуряване на правилно управление на отпадъците е насочена към постигане на заложените цели до 2020 г., съобразени с европейското законодателство в областта на отпадъците. **Създадена е подзаконова нормативна рамка** за изпълнение на мерки, свързани с третирането на отпадъците, при съблюдаване йерархията за управление на отпадъците и грижа към човешкото здраве и околната среда. Изпълняваните мерки са съобразени с йерархията при управлението на отпадъците и в резултат на изпълнението им, **данните показват положителни резултати по отношение на изпълнение на целите** за масово разпространени отпадъци и общите национални цели по рециклиране и оползотворяване на отпадъци от опаковки, както и на целите за рециклиране на отпадъците от опаковки по материали. Допуснати са конкретни пропуски, описани в одитния доклад.

3. В областта за наблюдение на резултатите и постигнат ефект от изпълняваните мерки за третирането на отпадъците от пластмаса са идентифицирани пропуски, включително:

- не е изградена напълно функциониращата Национална информационна система за отпадъците. Въпреки отлагането на задължителното ѝ използване от 2021 г. от задължените лица, предстои надграждане и въвеждане в експлоатация на системата за набиране на данни за отпадъците;
- постигнатите резултати са въз основа на действия насочени към образуваните отпадъци във фазата на излизането им от употреба и по-малко към действия за намаляване и предотвратяване на образуването им и към управлението на отпадъците през целия експлоатационен цикъл на продуктите.

4.1.3. Здравеопазване

Ефективност на системата на психиатричното обслужване за периода от 2017 г. до 2019 г.

Основният въпрос на одита е: Ефективна ли е системата на психиатрично обслужване?

Одитирани институции са Министерството на здравеопазването, Министерството на труда и социалната политика, Националният център за обществено здраве и анализи, Агенцията за социално подпомагане, Държавни психиатрични болници, общини, лечебни заведения.

Заклучението на одита е, че от Министерството на здравеопазването са предприемани действия, в резултат на които за одитирания период нараства значително бюджета за издръжка на дейността, но същите остават недостатъчни.

Не е приета стратегия за развитие на психиатричната помощ, което е фактор за наличието на сериозни проблеми в системата:

- структура;
- осигуреност с достатъчен и квалифициран персонал;
- адекватна издръжка на дейностите;
- система за оценка на качеството и резултатите от дейността;
- ефективна координация между Министерството на здравеопазването, Министерството на труда и социалната политика и останалите звена в системата на здравните и социални услуги.

Министерството на труда и социалната политика полага усилия за намаляване на услугите в институциите, но са недостатъчни услугите в общността. **Независимо от разпознаването на проблемите в психиатричната помощ и набелязването на необходимите мерки за тяхното адресиране, са налице фактори, които водят до неефективно психиатрично обслужване в здравната и социалната системи.**

Все още не е изградена ефективна система на психиатричното обслужване, която се основава на принципите на достъпност на здравни услуги, координираност, непрекъснатост на грижите и ефективност.

1. Създадената институционална рамка в системата на здравеопазването и на социалните услуги на национално, областно и общинско ниво от управленски и ръководни структури, лечебни заведения за извънболнична и болнична психиатрична помощ, подпомагани от неправителствени организации, както и структури предоставящи социални услуги в общността и в специализирани институции, осигурява

условия за ефективно ръководство и управление на системата на психиатрично обслужване.

Нормативната рамка в значителна степен осигурява условия за ръководство и управление на системата на психиатричното обслужване. Определени са основните проблеми в системата на психиатричното обслужване на населението, на които е акцентирано в анализи, доклади, стратегии и програми на Министерство на здравеопазването и на Министерство на труда и социалната политика.

Финансирането на държавните психиатрични болници се осъществява чрез бюджет, определен на исторически принцип, който не е пряко обвързан с обема на осъществяваната дейност.

Стойностите на медицинските дейности, които се субсидират от Министерството на здравеопазването се определят въз основа на данните за средния разход на лечебните заведения. **При тези начини на финансиране е невъзможно да се измери ефикасността и ефективността на публичните разходи.** Финансирането следва да бъде ориентирано към резултата.

Въпреки нарастването на средствата предоставени на лечебните заведения през 2019 г., в сравнение с 2017 г., **не са осигурени необходимите финансови средства за ефективно функциониране на системата на психиатрично обслужване.**

Системата за психиатрично обслужване не е осигурена с необходимия персонал.

Неизградената информационна система прави дейностите по превенция, профилактика, активно издирване и проследяване на психично болни пациенти невъзможни и води до липса на обективна информация, която да осигурява ефективно планиране на ресурсите и ограничава възможностите за ефективна управленска интервенция на системно и структурно ниво. **Съществуващите информационни системи и регистри не осигуряват необходимата информация за психиатричното обслужване.**

2. Въпреки осигурения достъп до психиатрична помощ, ефективността на системата на психиатрично обслужване се поставя под въпрос защото:

- съществува неравномерно териториално разположение на лечебните заведения за стационарна психиатрична помощ и на болничните легла по нива на компетентност;
- процесът след предоставяне на здравни услуги в лечебни заведения за болнична помощ не е обвързан нормативно с информиране на личния лекар за епикриза на всеки пациент, с цел проследяване на резултатите от лечението, гарантиране на продължаващо медицинско обслужване и получаване на социални услуги;
- системата на психиатричното обслужване не осигурява необходимите интегрирани услуги за психиатрично обслужване;

Не са планирани и извършвани проверки на качеството на предоставената психиатрична помощ в здравната система от страна на Изпълнителна агенция за медицински надзор, което позволява контролът да бъде оценен като недостатъчен и неефективен. Извършените планови проверки от Инспектората на Агенцията за социално подпомагане за качеството на предлаганите социални услуги, дадените предложения за намаляване на капацитета на специализирани институции и социални

услуги от резидентен тип и за преустановяване на настаняването в институции, позволява механизмите за контрол да бъдат оценени като ефективни.

4.1.4. Правосъдие и вътрешен ред

Ефективност на организацията и контрола на дейностите по водене и съхраняване на поддържаните от Агенцията по вписванията регистри за периода от 2017 г. до 2019 г.

Основният въпрос на одита е: „Ефективни ли са организацията и контрола на дейностите по водене и съхраняване на поддържаните регистри от Агенцията по вписванията“?

Одитирани институции са Министерство на правосъдието и Агенция по вписванията (АВ).

„Ефективност на организацията и контрола на дейностите по водене и съхраняване на поддържаните от Агенцията по вписванията регистри за периода от 2017 г. до 2019 г.“

Заключението на одита е, че сериозните пропуски в нормативната уредба и в ръководството и управлението, липсата на своевременно взети и ефективни управленски решения, както и системното недофинансиране на дейността са основните причини организацията и контролът на дейностите по водене и съхраняване на поддържаните регистри от Агенцията по вписванията да са неефективни и неефикасни по отношение на:

- създаването на имотен регистър;
- постигането на законовите цели за създаване на публичен регистър на особените залози и прехвърляне дейността по неговото водене от Министерството на правосъдието към Агенцията по вписванията;
- своевременното обявяване на годишните финансови отчети в Търговски регистър и регистър на юридическите лица с нестопанска цел (ТРРЮЛНЦ);
- осигуряването на връзка с платформата за автоматизиран обмен на данни между търговските регистри на страните-членки;
- образуването, съхраняването и използването на архивите на регистрите;

- осигуряването на достатъчен и подходящ сграден фонд, отговарящ на изискванията за обществени сгради, архивни помещения и стратегически обект от значение за националната сигурност;
- управлението на рисковете за правата на лицата, чиито лични данни се обработват при воденето на регистрите.

1. Правомощията и отговорностите по отношение на ръководството на Агенцията по вписванията във връзка с водените регистри ясно са регламентирани в нормативните актове. **Честите персонални промени на лицата, назначени за изпълнителен директор и ръководители на ключовите дирекции, наред с трайната липса на назначен заместник изпълнителен директор, създават нестабилност и не осигуряват последователност и ефективност на нейното управление.**

Разширяването на обхвата на дейността на Агенцията и провеждането на регистровата реформа не са съпроводени с функционален анализ на административната структура с оглед създаване на ефективна организация за изпълнение на нормативно регламентирани функции, което рефлектира върху правилното разпределяне на задълженията и отговорностите, и осигуряването на необходимите ресурси и капацитет за ефективно изпълнение на дейностите.

Процесите на стратегическо и годишно планиране не са организирани и изпълнявани в съответствие с принципите за добро управление и не осигуряват адекватно планиране на необходимите ресурси за ефективно изпълнение на възложените функции. Процесът по управление на риска също не е използван като ефективен инструмент за управление, което съчетано с липсата на ясно определени стратегически цели за развитие на Агенцията води до сериозни рискове за доброто ѝ управление.

2. **Принципът за разходоориентираност и обосновааност, залегнал в Закона за държавните такси, не е прилаган последователно** при определяне размера на таксите, които Агенцията по вписванията събира във връзка с предоставянето на публични услуги. Размерът на събраните такси за извършени услуги от АВ във връзка с водените от нея регистри превишават над два пъти размера на утвърдените по бюджета средства за разходи на Агенцията в периода 2017 – 2019 г.

От Министерството на правосъдието не са предприети ефективни действия за осигуряване на достатъчно средства за финансиране на дейностите за водене, поддържане и съхраняване на регистрите, което оказва особено неблагоприятно въздействие върху развитието на информационните и комуникационните системи, които са ключов приоритет предвид дейността на Агенцията, и създаването на имотния регистър. В периода 2017 г. - 2019 г. утвърдените от Министерството на правосъдието разходи са от два и половина до три пъти по-ниски от разходите по предложени проект на бюджет от АВ. **Необходими за създаването на имотния регистър средства, в размер на 36 млн. лева, искани от АВ в рамките на бюджетните процедури за 2017 г., 2018 г. и 2019 г., не са осигурени,** въпреки че размерът на приходите от предоставените услуги във връзка с воденето на имотния регистър, за всяка от годините, надхвърлят значително размера на поисканите средства. **Необходимият на Агенцията сграден фонд за**

нормалното протичане на дейностите по водене и съхраняване на регистрите също не е осигурен.

3. Предвиденото успоредно протичане на процесите по създаване на имотен регистър и кадастрални карти и регистри не е реализирано. От министъра на правосъдието не са предприети действия за откриване на производство по създаване на имотен регистър, независимо че към 31.12.2020 г. 96,29 на сто от територията на страната е с одобрени кадастрални карти и регистри. **Установени са съществени пропуски,** описани подробно в одитния доклад.

Съществен проблем произтича от факта, че службите по вписванията са част от структурата на Агенцията, а съдиите по вписванията, които създават имотния регистър, са на подчинение на председателя на съответния районен съд. Това ограничава възможността на Агенцията ефективно да организира и контролира работата по създаването, воденето и архивирането на имотния регистър.

4. Създадена е необходимата нормативна регламентация и организация за водене на ТРПЮЛНЦ. От страна на Агенцията по вписванията са предприети ефективни действия за подобряване организацията на работата на длъжностните лица по регистрация.

Налице са и неефективно решени проблеми, свързани със:

- значително забавяне на процеса по обявяване на годишните финансови отчети в периода 2017 – м. май 2020 г., въпреки предприетите действия за ограничаване на административната тежест за търговците и юридическите лица с нестопанска цел, които не осъществяват дейност и създадената вътрешна организация за обработване на заявленията;
- липсва нормативно определен срок за произнасяне на длъжностните лица по регистрация по заявленията за вписване на обстоятелствата относно действителните собственици, което създава риск от забавяне на регистърното производство и нарушаване на принципа за бързина и процесуална икономия;
- в нарушение на изискванията на Директива 2012/17/ЕС и на Закона за търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел не е осигурена връзка на ТРПЮЛНЦ със системата BRIS - платформата за автоматизиран обмен на данни между търговските регистри на страните-членки.

5. Забавянето в издаването на предвидения в Закона за особените залози подзаконов акт възпрепятства изцяло процеса по прехвърляне дейността по воденето на Централния регистър на особените залози от Министерството на правосъдието към Агенцията по вписванията и постигане целите на закона за създаване на публичен регистър на особените залози, отговарящ на съвременните изисквания за предоставяне на електронни услуги на потребителите и повишаващ сигурността и прозрачността на средата за сключване и изпълнение на договори, свързани с кредитиране и тяхното обезпечаване.

6. От Агенцията по вписванията не са предприети ефективни действия за защита на личните данни при воденето на регистрите и за гарантиране спазването принципите и изискванията на Общия регламент за защита на данните. Не е осигурено адекватно и целесъобразно управление на рисковете за правата и свободите на физическите лица, произтичащи от обработването на личните им данни.

В нарушение на принципите и изискванията на Общия регламент за защита на данните не са предвидени адекватни организационно технически мерки за защита на личните данни на лицата, особено при предоставянето на трети лица на незаверени преписи от вписани актове и публикуването на данни и документи в публичната част на регистрите.

4.1.5. Управление на програми и проекти, финансирани със средства от Европейския съюз

Ефективност на Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж 2014 – 2020 г.“ в изграждане и модернизиране на научноизследователската инфраструктура за периода от 2015 г. до 2019 г.

Основният въпрос на одита е: Ефективни ли са дейностите по договаряне, изпълнение на договорите за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ и мониторинг на приоритетна ос 1 „Научни изследвания и технологично развитие“ на ОПНОИР 2014-2020 за периода от 01.01.2015 г. до 31.12.2019 г.?

Одитирана институция е Изпълнителна агенция „Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж““.

Заключението на одита е, че през периода 2015 - 2019 г. дейностите по договаряне, изпълнение на договорите за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ и заложените в националните стратегически документи цели, приоритети и мерки, както и дейностите по мониторинг на приоритетна ос 1 на Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014-2020 (ОПНОИР 2014-2020) не са достатъчно ефективни, тъй като е допуснато:

- съществено забавяне при договарянето на средствата, предназначени за изграждане на обектите от научната инфраструктура, респективно закъснение при изпълнението на втория етап от изпълнението Националната пътна карта за научна инфраструктура 2017-2023;
- неизпълнение на етапните цели за 2018 г., в резултат на което е намален бюджетът на приоритетната ос;
- отклонения от изискванията, въведени с нормативните и вътрешни актове при изпълнение на процедурите по оценка на проектните предложения, дейностите по администриране на сигнали за нередности и разработване на годишните доклади за изпълнение на програмата.

1. Управляващият орган на ОПНОИР 2014-2020 полага усилия за постигане ефективно договаряне на определения по приоритетна ос 1 финансов ресурс като:

- определя ясни правила, процедури и отговорности в Наръчника за управление на Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014-2020;

- осигурява допълнителна подкрепа на комисиите за оценка на проектните предложения по процедурите за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ (БФП) чрез конкурентен подбор, като възлага обществена поръчка за избор на експерт-оценители, които извършат оценка на проектните предложения и на научния потенциал на кандидатстващите научни организации;
- осъществява ефективен контрол преди сключване на договорите за предоставяне на БФП.

Независимо от положените усилия, договарянето на средствата е забавено поради закъснение при:

- разработване и публикуване на условията/насоките за кандидатстване по процедурите за предоставяне на БФП чрез конкурентен подбор предвид актуализирането на Националната пътна карта за научна инфраструктура 2017-2023 през 2017 г.; и
- извършването на оценката на проектните предложения, поради връщане на оценителните доклади за преразглеждане от оценителните комисии.

2. Закъснението при договарянето на средствата по приоритетната ос води съответно до забавяне при изпълнението на договорите за безвъзмездна финансова помощ и финансираните с тях проекти.

Към 31.12.2019 г. размерът на сертифицираните средства по приоритетна ос 1 на ОПНОИР 2014-2020 е едва 14 на сто от договорените по приоритетната ос.

3. До 2017 г. процедурите по мониторинг от Комитета за наблюдение и УО не са осъществявани ефективно. След промените в организацията на управление на ОПНОИР 2014-2020 в края на 2017 г. са предприети корективни действия, насочени към намаление на рисковете от загуба на финансов ресурс по приоритетна ос 1 чрез изменение на програмата в частта на индикаторите за измерване и оценка на напредъка и етапните цели, а впоследствие към пренасочване на резерва за изпълнение по приоритетната ос по друга приоритетна ос на програмата.

По време на изпълнение на одита е извършена и актуализация на Наръчника за управление на ОПНОИР 2014-2020, с която са отстранени констатираните пропуски в процедурите, свързани с дейността на Комитета за наблюдение и процедурите за изготвяне на годишните доклади за изпълнение.

4. Процесът по администриране на вътрешните сигнали за нередности от УО на ОПНОИР 2014-2020 през периода 2018 г. - 2019 г. допуска отклонения от добрите практики по отношение адекватното разпределение на отговорностите, а въведените контролни процедури не осигуряват в достатъчна степен спазването на нормативните изисквания в областта.

Мониторинг и оценка на подхода „Водено от общностите местно развитие“ за периода от 2015 г. до 2019 г.

Основният въпрос на одита е: Ефективни ли са предприетите действия за мониторинг и оценка на напредъка по подхода „Водено от общностите местно развитие“ за периода от 01.01.2015 г. до 31.12.2019 г.?

Одитирани институции са Министерството на земеделието, храните и горите (МЗХГ)⁷ – Управляващ орган на „Програма за развитие на селските райони“ (ПРСР), Министерството на труда и социалната политика (МТСП) – Управляващ орган на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ (ОПРЧР); Министерството на околната среда и водите (МОСВ) – Управляващ орган на Оперативна програма „Околна среда“ (ОПОС); Министерството на икономиката (МИ) – Управляващ орган (УО) на Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“ (ОПИК); Изпълнителна агенция Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ (ОПНОИР) – Управляващ орган и Държавен фонд „Земеделие“ (ДФЗ).

Заключението на одита е, че прилагането на подхода „Водено от общностите местно развитие“ (ВОМР) чрез изпълнение на стратегии за ВОМР при многофондово финансиране, е сложен, комплексен и многостепенен процес, в реализирането на който са ангажирани участници от различни нива. Изпълнява се при:

- спазване на правилата и условията на всяка от финансиращите програми;
- незначителен числен състав на отговорното структурно звено в УО на ПРСР, определено за прилагане на подхода;
- отсъствие на своевременна, точна и надеждна информация за мониторинг и оценки.

Всичко това забавя реализацията, не осигурява надежден контрол и не подпомага ефективното осъществяване на мониторинга и оценката на подхода ВОМР.

Към 31.12.2019 г. не е постигнат задоволителен напредък и усвояването на планираните средства в стратегиите за ВОМР, изпълнението на индикаторите и постигането на заложените в стратегиите цели, дори и при правилото n+3 остава предизвикателство. Това е на фона на фактите, че:

- програмен период 2014 -2020 г. е първият, през който подходът ВОМР се реализира чрез многофондово финансиране;
- трудностите, през които преминават и положените усилия от всички участници;
- над 70 на сто от броя и стойността на сключените договори са в процес на изпълнение.

Необходимо е мобилизиране на усилията на всички участници в подхода, с оглед изпълнение на ангажиментите, поети пред местните общности, максимално усвояване на средствата, предназначени за слабо развитите селски райони и преодоляване на икономическите и социалните различия в развитието на териториите.

1. За периода от 2015 г. до 2019 г. предприетите действия от централните и местните органи за управление, координация и контрол не допринасят в максимална степен за ефективно наблюдение на напредъка по подхода ВОМР, тъй като:

⁷ С решение на Народното събрание от 13.12.2021 г., обн. ДВ, бр. 106 от 15.12.2021 г., Министерството на земеделието, храните и горите е преобразувано в Министерство на земеделието

1.1. Създадените условия за осъществяване на мониторинг и координация на всички нива на управление на изпълнението на подхода VOMP не са навременни и достатъчни, тъй като:

- част от индикаторите за цялостно изпълнение на стратегиите за VOMP не са обвързани с индикаторите по мерки към съответната стратегия, което поражда въпроси относно коректното им планиране за измерване на целите на стратегията.
- приемането на нормативния акт за определяне на правила за координация между управляващите органи на програмите и Местни инициативни групи е ненавременно;
- утвърдената численост в отговорното структурно звено, за прилагане на подхода VOMP в управляващия орган на ПРСР е намалена с 41 на сто, което създава риск за ефективното изпълнение на функциите по неговото управление;
- в стратегиите за VOMP не са включени всички средства, първоначално предвидени по подхода VOMP.

В допълнение, от управляващите органи на оперативните програми са предприети действия за освобождаване на финансовите средства, невключени в стратегии за VOMP, и пренасочването им към други мерки в рамките на съответната програма, с цел добро финансово управление на ресурсите по оперативни програми, в резултат на което, местната общност е лишена от ползването на ресурс в размер на 214 млн. лв.

1.2. Своевременна и надеждна информация за ефективно наблюдение на изпълнението на стратегии за местно развитие не е осигурена в достатъчна степен, поради липсата на функционалности в Информационната система за управление и наблюдение на средствата от Европейските структурни и инвестиционни фондове (ИСУН) 2020 и недобра организация на достъпа до информация в системата. По-късното интегриране на ПРСР в ИСУН 2020, в т. ч. подхода VOMP, неизградените интерфейс с Интегрирана система за администриране и контрол (ИСАК) и информационен модул за мониторинг, и непредоставен достъп на служителите на отдел VOMP до ИСАК, също са сред факторите за горесцитираните слабости.

1.3. Осигурени са условия за вземане на своевременни, адекватни и информирани решения за предприемане на корективни действия чрез:

- информация за проследяване на напредъка в подхода, която е регулярно докладвана от управляващите органи на програмите пред Комитетите за наблюдение,;
- ежегодно провежданите заседания на Комитета за координация на VOMP;
- изготвяните от управляващия орган на ПРСР шестмесечни отчети за изпълнението на стратегиите за VOMP и представяни на Съвета за координация при управление на средства от Европейския съюз и на Комитета за наблюдение на оперативните програми, участващи във финансирането на стратегиите.

1.4. Осигурените условия не са достатъчни за осъществяване на ефективен мониторинг от местните инициативни групи и докладване на резултатите от изпълнението на стратегии за VOMP на управляващите органи на финансиращите програми.

2. Извършените оценки от управляващите органи не са допринесли за подобряване на изпълнението на целите на подхода, доколкото не са предприети коригиращи действия и взети решения, тъй като:

2.1. Не е създадена подходяща организация за извършване на оценки на подхода WOMP и стратегии за местно развитие, предвид:

- непредприемане на действия и ясни решения за планиране и извършване на хоризонтална оценка на подхода по всички програми;
- недостатъчен административен капацитет на структурното звено в дирекция „Развитие на селските райони“ в Министерството на земеделието, с отговорности за извършване на оценки на изпълнението на ПРСР 2014 - 2020;
- отсъствие на разпоредби в националното законодателство за извършване на оценки от местните инициативни групи по време на изпълнението на стратегиите (текущи оценки);
- неустановени от управляващия орган на ПРСР ред и условия за планиране, извършване и докладване на оценките на изпълнението на стратегии за местно развитие от местните инициативни групи, както и непровеждане на обучения за осъществяването на тази дейност.

2.2. **Провеждането на оценки на програмите, в които са предвидени и оценка на подхода WOMP, е забавено** спрямо определените срокове в плановете за оценка, а за оценките на ПРСР 2014-2020 забавянето е системно.

4.2. **Обобщени изводи от одити на изпълнението**

Заедно с добрите резултати в отделни области, доближаващи България до добрите европейски практики, през 2021 г. са идентифицирани и отклонения от принципите за добро финансово управление. Голяма част от слабостите, негативните практики и причините за тях при извършените одити на изпълнението са идентифицирани и в предходните три години.

Сред съществените слабости са:

- пропуски в качеството на процеса на стратегическо и оперативно планиране, свързани с: липсващи или неподходящо определени базови и целеви стойности за индикаторите и показателите за изпълнение; липсващи или неправилно определени финансови параметри на планираните мерки и дейности;
- недостатъци в информационното осигуряване на управленските процеси, включително процесите, свързани с мониторинг и оценка на изпълнението на резултатите;
- непостигнати целеви стойности по заложените индикатори за измерване и оценка степента на изпълнение на целите, включително забавено изпълнение;
- неспазване на нормативните изисквания, свързани с организирането, съхраняването и ползването на архивите и документите;

- липса и/или несъответствие с нормативните изисквания на вътрешните актове за организацията на дейността.

Основните и често срещани причини за посочените отклонения са:

- непоследователност и несистематичност при управление на ключови процеси и дейности;
- неефективна организация и контрол върху изпълнението на процесите и дейностите;
- неефективно функциониращи системи за вътрешен контрол;
- пропуски или недостатъчна синхронизация при уреждането на обществените отношения с нормативни актове;
- управлението на риска не се използва като инструмент за ефективно управление;
- недостатъчно ресурсно осигуряване на дейността за гарантиране на ефективно изпълнение на функциите, програмите и мерките, в резултат от пропуски в средносрочното и годишното прогнозиране;
- недостатъчен административен капацитет за ефективно изпълнение;
- пропуски и нарушена ефективност на взаимовръзките и координацията на действията между отговорните институции;
- чести структурни и кадрови промени, в т.ч. на ключови ръководни позиции.

5. РЕЗУЛТАТИ ОТ ИЗВЪРШЕНИТЕ СПЕЦИФИЧНИ ОДИТИ

Специфични одити са одитите, извършвани при условията и по реда на специален закон. Те могат да бъдат комбинирани одити, които съчетават подходите за извършване на финансов одит, одит за съответствие и одит на изпълнение.

През 2021 г. с решения на Сметната палата са приети **11 одитни доклада за извършени специфични одити**, в т.ч. одити на:

- ✓ отчетите за изпълнението на държавния бюджет на Република България, бюджетите на държавното обществено осигуряване (ДОО) и Националната здравноосигурителна каса (НЗОК);
- ✓ бюджетните разходи на Българската народна банка (БНБ) и тяхното управление;
- ✓ дейността и управлението на държавни предприятия и търговски дружества;
- ✓ осъществявания контрол по сключването и изпълнението на концесионни договори.

В резултат от извършените одити на ръководството на одитираните организации са дадени конструктивни препоръки, които са насочени към преодоляване на

причините, довели до констатираните несъответствия и към подобряване на одитираните дейности и процеси.

5.1. Изводи от приключените през периода специфични одити

5.1.1. Одити на отчети за изпълнението на бюджети и бюджетни разходи

Одит на отчета за изпълнението на държавния бюджет на Република България за 2020 г.

Направено е заключение, че изготвеният и представен в Сметната палата отчет за изпълнението на държавния бюджет за 2020 г. е в съответствие с изискванията на Закона за публичните финанси (ЗПФ), действащите вътрешни актове и дадените от министъра на финансите указания.

Приходите са отчетени по показателите, по които са приети със Закона за държавния бюджет на РБ (ЗДБРБ) за 2020 г. Изпълнението на разчетените със ЗДБРБ за 2020 г. приходи, помощи и дарения е 102,8 на сто, което се дължи на **преизпълнение на планираните данъчни приходи**.

Не е установено превишение на уточнения план на максималния размер на ангажиментите за разходи, поети през 2020 г. Максималният размер на новите задължения за разходи, натрупани през 2020 г. спрямо уточнения план е превишен от

един първостепенен разпоредител с бюджет по държавния бюджет (ДБ), с което не е спазено изискването на чл. 88 от ЗПФ и е нарушена бюджетната дисциплина.

Изпълнението на отразените разходи, бюджетни взаимоотношения (нето) и вноса в общия бюджет на Европейския съюз е 98,9 на сто от приетите със ЗДБРБ за 2020 г.

Бюджетното салдо по отчета за изпълнението на ДБ на Република България за 2020 г. е **отрицателно**, в размер на (-4 132 831,7) хил. лв., с 1 054 323,3 хил. лв. по-малко от приетото със ЗДБРБ за 2020 г.

Операциите в частта на финансирането (нето) са в размер на 4 132 831,7 хил. лв., в т.ч. външно финансиране (нето) в размер на 5 260 466,2 хил. лв., вътрешно финансиране (нето) в размер на (-1 128 703,3) хил. лв. и приватизация в размер на 1 068,8 хил. лв.

Реализиран е дефицит по Консолидираната фискална програма (КФП) за 2020 г. в размер на (-3 532 676,8) хил. лв. Отчетени са с 0,6 на сто повече приходи и 5,9 на сто повече разходи спрямо предходната година.

Състоянието на системите за финансово управление и контрол при управлението и контрола на процесите по изготвяне и представяне на отчета за изпълнението на държавния бюджет е добро, **функционират ефективни контролни механизми и процедури за текущо наблюдение на съставянето, изпълнението и отчитането на държавния бюджет.**

Одит на отчета за изпълнението на бюджета на държавното обществено осигуряване за 2020 г.

Отчетът за изпълнението на бюджета на държавното обществено осигуряване за 2020 г. е изготвен, утвърден и представен в Сметната палата и в Народното събрание при **спазване на законовите процедури и срокове.** Структурата и съдържанието на отчета отговарят на Закона за бюджета на ДОО за 2020 г.

Посочените в отчета получени **трансфери, разходи и предоставени трансфери**, непредвидени в Закона за бюджета на ДОО за 2020 г., са в съответствие с действащото законодателство.

Установено е **преизпълнение на осигурителните приходи с 3,4 на сто**, дължащо се на постъпилите повече приходи от осигурителни вноски.

Общите разходи по бюджета на ДОО са повече спрямо планираните с 1,8 на сто, което се дължи на направените повече разходи за социални помощи и обезщетения.

През 2020 г. се отчита **увеличаване на участието на държавата във финансирането на част от осигурителните разходи**, което е за сметка на държавния бюджет, спрямо предходните две години, което е в резултат на увеличеното финансиране на разходите за социални помощи и обезщетения, предвид реализирането на мерки за заетост и защита на работните места в засегнатите от пандемията от COVID-19 сектори.

В отчета за изпълнението на бюджета на ДОО е **отчетен излишък в размер на 24 245,7 хил. лв.**, като за 2020 г. не е планиран дефицит (излишък) по бюджета на ДОО.

Въведените с вътрешните правила контроли са ефективни и са прилагани последователно през целия одитиран период. Системата за финансовото управление и

контрол е осигурила съответствие на изследваните процеси с изискванията на правната рамка.

Одит на отчета за изпълнението на бюджета на Националната здравноосигурителна каса за 2020 г.

Отчетът за изпълнението на бюджета на НЗОК за 2020 г. е **изготвен при спазване на структурата и показателите на Закона за бюджета на НЗОК (ЗБНЗОК) за 2020 г.** Отразените в отчета приходи, разходи и трансфери съответстват на нормативно определените в Закона за здравното осигуряване (ЗЗО).

Отчетът за изпълнение на бюджета на НЗОК за 2020 г. е одобрен от Надзорния съвет на НЗОК и е представен в Сметната палата в съответствие с изискванията на приложимата правна рамка. Спазено е изискването на чл. 30, ал. 1 от ЗЗО за внасянето на отчета за изпълнението на бюджета на НЗОК за 2020 г. от управителя на НЗОК чрез министъра на здравеопазването и Министерски съвет в Народното събрание, не по-късно от 30.06.2021 г.

Отчетените приходи и трансфери са с 0,2 на сто по-малко от заложеното в ЗБНЗОК за 2020 г.

Установено е, че **приходите от здравноосигурителни вноски са с 1,82 на сто по-малко от планираните за 2020 г.**

Отчетените разходи и трансфери са с 0,1 на сто по-малко от предвидените в ЗБНЗОК за 2020 г.

Средствата от резерва по бюджета на НЗОК в размер на 139 222 хил. лв., са **разходвани за здравноосигурителни плащания в съответствие с нормативните изисквания.**

Приетият бюджет на НЗОК за 2020 г. е с балансирано бюджетно салдо. В края на годината е **отчетено отрицателно бюджетно салдо в размер на 4 798 хил. лв.**

През одитирания период **състоянието на системите за финансово управление и контрол в изследваната област е добро.**

Одит на бюджетните разходи на Българска народна банка и тяхното управление за 2020 г.

В резултат на извършения одит е направено заключение, че **в областите на изследване: управление на процесите по планиране, извършване и отчитане на бюджетните разходи на БНБ и управление на процеса по възлагане на обществените поръчки, е установено съответствие във всички съществени аспекти.**

Планирането на бюджетните разходи и приемането на бюджета на БНБ за 2020 г. са в съответствие с изискванията на чл. 48, ал. 1 и чл. 50 от Закона за БНБ и Вътрешните правила за изготвяне, изпълнение и отчитане на бюджета на БНБ.

Планираните средства за издръжка на БНБ и за инвестиции не са усвоени в пълния планиран обем. Отчетеното изпълнение на разходите за издръжка е 86.9 на сто от планираните разходи, а на тези за инвестиции – 60 на сто.

Корекциите в стойността на разходните показатели по бюджета на БНБ за 2020 г. са извършени в съответствие с изискванията на Вътрешните правила за изготвяне, изпълнение и отчитане на бюджета на БНБ.

Разходите на БНБ за 2020 г. са законосъобразни и документално обосновани и са извършени в рамките на утвърдените стойностни лимити на отделните разходни показатели, определени в бюджета на БНБ за 2020 г.

Управлението на процеса по възлагане на обществени поръчки през одитирания период е в съответствие с нормативните изисквания.

Вътрешния контрол е постигнал целите си, контролните процедури са ефективни и са прилагани последователно през одитирания период.

Одит на формирането на годишното превишение на приходите над разходите на Българската народна банка за 2019 г., дължимо към държавния бюджет

При одита е изследван механизмът на формиране на годишното превишение, включващ приходи, разходи, разпределение в специален резерв съгласно чл. 36 от ЗБНБ, разпределение от/във фонд „Резервен“ съгласно чл. 8 от ЗБНБ и упражненият от оторизираните лица и структури в БНБ контрол върху дейностите при управлението на брутните международни валутни резерви (БМВР).

За 2019 г. не е формирано превишение на приходите над разходите, не са прекеждани и не са дължими средства в приход на държавния бюджет.

На министъра на финансите са предоставени прогнози за очаквания размер на дължимата вноска в полза на държавния бюджет, направени при основни предположения и допускания, включващи одитирания период. Прогнозирана е малка вероятност от формиране на финансов резултат, подлежащ на разпределение, както през одитирания период, така и в трите години след него. Оценките, базирани на прогнозите на БНБ за макрорамката на страната са изготвени при съблюдаване условията на външната среда.

С цел да се анализира и оцени спазването на механизма на формиране на превишение на приходите над разходите на БНБ за 2019 г. и да се оцени състоянието на вътрешния контрол, са извършени проверки и е **установено съответствие с изискванията на правната рамка по отношение на:**

- отразените данни в справките, счетоводните регистри и годишния отчет за одитирания период;
- стойностите на златото, инструментите в злато и други благородни метали, отразени в актива на консолидирания отчет за финансовото състояние на БНБ за 2019 г. със сумите на активите, отразени в счетоводните регистри по съответните счетоводните сметки;
- отчетените наличности на златни резерви с утвърдените с решение на УС на БНБ лимити;
- спазване на утвърдените процедури, свързани с преоценка на ценните книжа и осъществяване на ефективен контрол върху тях от определените структурни звена;
- управлението на БМВР.

През одитирания период е създадена адекватна контролна среда по отношение на одитираните процеси и дейности. Контролните дейности са изпълнявани съгласно регламентирания в БНБ ред, прилагани са последователно и непрекъснато и осигуряват

законосъобразно изпълнение на одитираните дейности в съответствие с приложимата правна рамка и вътрешните документи на БНБ.

5.1.2. Одити на търговски дружества, държавни предприятия и концесии

Одит за съответствие на изпълнението на обществените поръчки, възложени на „Автомагистрали“ ЕАД, в периода от 2016 г. до 2020 г.

Одитът е възложен за изпълнение от Сметната палата с решение на 44-то Народно събрание. При одита е изследвано изпълнението на сключените от „Автомагистрали“ ЕАД (АМ ЕАД) договори за обществени поръчки в периода от 01.01.2016 г. до 31.12.2020 г., и е извършен анализ на капацитета на дружеството за изпълнението им през одитирания период, които са 14 (четирнадесет) на обща стойност 3 768 836 хил. лв. без ДДС, от които 12 (дванадесет) са сключени с Агенцията за пътна инфраструктура (АПИ), и 2 (два) договора с Агенцията за геодезия, картография и кадастър.

По отношение на капацитета на АМ ЕАД за изпълнение на сключените през одитирания период договори за обществени поръчки, е установено, че дружеството **не разполага с достатъчни собствени ресурси** (персонал и строителна механизация) за цялостното изпълнение на възложените му дейности по пътно поддържане на участъци от автомагистралите, както и за изпълнението в припокриващи се периоди на значителни по обем и сложност инфраструктурни обекти, финансирани със средства от държавния бюджет. Поради това АМ ЕАД е сключило редица договори с външни лица (трети лица), с което **значителна част от възложените поръчки на дружеството са превъзложени** и изпълнителят по договорите (АМ ЕАД), е заменен. Дружеството е избрано за изпълнител на 6 (шест) от тези договори по реда на едно от изключенията приложими за публични възложители (чл.14, ал. 1, т. 6 от ЗОП), при което не се изисква провеждане на процедура за възлагане на обществена поръчка. Този облекчен ред на възлагане е приложим, единствено в случай, че изпълнителят е юридическо лице, което

„Одит за съответствие на изпълнението на обществените поръчки, възложени на „Автомагистрали“ ЕАД, в периода от 2016 г. до 2020 г.“

кумулятивно отговаря на посочените условия в чл. 14, ал. 1, т. 6, във връзка с чл. 14, ал. 1, т. 5 от ЗОП, и който следва да доказано да разполага с необходимите ресурси и капацитет за изпълнение на възложените дейности. АМ ЕАД не попада в обхвата на публичните или секторни възложители по ЗОП, поради което **външните изпълнители на дружеството са избирани без провеждане на обществени поръчки, а по вътрешен ред и правила**, които не осигуряват достатъчни условия за провеждане на публичен, прозрачен и основан на ясни критерии конкурентен подбор.

Предвид установеното при одита, **липсва увереност, че с възлагането на значителни по обем и сложност дейности на АМ ЕАД, което не разполага с достатъчен собствен капацитет за тяхното изпълнение, се постига необходимата ефективност, конкуренция и прозрачност при разходването на публичните средства.**

В резултат на извършения одит са установени **несъответствия с изискванията на действащата правна рамка и клаузи в сключените с АПИ през одитирания период 8 договора за поддържане** (превантивно, текущо, зимно и ремонтно-възстановителни работи при аварийни ситуации) на автомагистрални участъци от АМ „Хемус“, „Марица“, „Струма“, „Люлин“ и „Тракия“, както следва:

- От дружеството не са изпълнени законовите изисквания на ЗОП за уведомяване на възложителя АПИ за сключените договори за подизпълнение (в т.ч. с трети лица, придобили качество на подизпълнители) на част от дейностите по 5 договора. След отпадане на дейността по охрана от предмета на един договор, дружеството е продължило да изпълнява част от нея, като я превъзлага на трето лице.

- По 7 от договорите, част от месечните задания не са представяни от възложителя в договорения срок, в резултат на което е допуснато неизпълнение на част от така възложените дейности, изпълнение на дейности, които не са възложени, или са изпълнени в количества, различни от възложените. По 3 договора с допълнителни задания са възлагани дейности, които не са част от предмета на договорите.

- По 3 договора са възложени с извънредни задания дейности, които не попадат в обхвата на непредвидени и/или изключителни обстоятелства, по смисъла на ЗОП. Същевременно, за удостоверяването на възникналите непредвидени обстоятелства, в несъответствие с клаузите на договорите, не са представени сертификати за форсмажор, издадени от Българската търговско-промишлена палата.

- По 2 договора не са представени документи, които е следвало да бъдат изготвени във връзка с осъществяването на дейностите по зимно поддържане или са представени неутвърдени такива. При част от договорите не са представени документи, които следва да се изготвят съгласно клаузите им, а по един от тях в дружеството не са съхранени копия или оригинали от документи във връзка с изпълнение на дейността по зимното поддържане на магистралите.

При проверката на изпълнението на **Договор РД-33-14/23.10.2019 г. с предмет „Укрепване на обекти от републиканската пътна мрежа, засегнати от геодинамични процеси и явления“**, сключен на основание чл. 14, ал. 1, т. 6 от ЗОП (т.нар. in house възлагане), е установено, че от АМ ЕАД са сключени 129 договора с 30 външни за дружеството лица (трети лица) на обща стойност 411 666 хил. лв. без ДДС, което представлява близо 87 на сто от цената за изпълнение на основния договор (474 656 хил. лв. без ДДС, 569 587 хил. лв. с ДДС). С това **на практика част от възложената на АМ ЕАД**

по облекчен ред по ЗОП поръчка от АПИ е превъзложена, без в закона да е предвидена такава възможност. В резултат на това изпълнителят по договора (АМ ЕАД) е заменен с трети лица, за които не е установено дали отговарят на условията на чл. 14, ал. 1, т. 6 от ЗОП и които са избрани без провеждане на процедури за възлагане на обществени поръчки, посредством прилагането на вътрешен ред и правила. **По този начин не се гарантира спазването на основните принципи при разходването на публични средства за равнопоставеност и недопускане на дискриминация, свободна конкуренция, публичност и прозрачност, посочени в ЗОП.**

На третите лица, с които АМ ЕАД е сключило договори за изпълнение на дейности, наем на техника и механизация и доставка на материали и изделия, свързани с изпълнението на основния договор, са платени авансово значителни финансови средства, чийто общ размер възлиза на 180 790 372 лв. с ДДС. Авансови суми са предоставяни дори и за обекти, за които към края на одитирания период няма получени задания за проектиране от възложителя АПИ. По този начин, **на третите лица е дадена възможност да разполагат за неопределен период от време с голям публичен финансов ресурс, без да има, каквото и да е насрещно изпълнение на строително-монтажни работи** (с изключение на междинно изпълнение на един обект).

В дружеството не са разписани писмени правила във връзка с цялостното изпълнение на договорите за поддържане на автомагистралите, които да съдържат систематизирани контролни дейности, осъществявани от определени отговорни длъжностни лица, ред, начин и срок за извършването и документирането им. **През одитирания период състоянието на системата за финансово управление и контрол не е добро, а въведените контроли не са ефективни**, тъй като не са предотвратили установените несъответствия с правната рамка.

Одит на дейността на министъра на икономиката по упражняване правата на държавата в търговските дружества с държавно участие в капитала за периода от 2018 г. до 2019 г.

Основният въпрос на одита е: „Ефективна ли е дейността на министъра на икономиката по упражняване правата на държавата в търговските дружества (ТД) с държавно участие в капитала?“.

В резултат на одита е достигнато до заключение, че **през одитирания период дейността на министъра на икономиката по упражняване правата на държавата в ТД с държавно участие в капитала не е достатъчно ефективна**, което основно се дължи на разпокъсаната, неизчерпателна, неясна правна рамка, слабостите в плановите документи на Министерството на икономиката (МИ) и пропуските във вътрешните правила, които не кореспондират с нормативно определените принципи и изисквания, с утвърдените стандарти и добри практики за корпоративно управление в публичния сектор.

В резултат на изпълнението на одита е установено, че са необходими допълнителни усилия, насочени към:

„Одит на дейността на министъра на икономиката по упражняване правата на държавата в търговските дружества с държавно участие в капитала за периода от 2018 г. до 2019 г.“

- определяне на стратегия за участието на държавата в капитала на публичните предприятия, на които министърът на икономиката е принципал;
- подобряване на процесите по планиране и мониторинг на изпълнението, с оглед определяне на цели на МИ, отговарящи на изискванията на концепцията SMART и осигуряване на пълнота, точност и надеждност на данните за изпълнението им;
- утвърждаване и прилагане на вътрешни правила и критерии за реструктуриране на ТД от системата на икономиката (в т.ч. чрез преобразувания, увеличаване/намалване на капитала, включване на техните акции или дялове в капитала на холдингови ТД и др.);
- осъществяване на мониторинг и контрол в МИ на управлението на дъщерните дружества от холдинговите дружества;
- въвеждане на ред, условия и критерии за избор на членове на органи за управление и контрол и ликвидатори на ТД от системата на икономиката и дъщерните им дружества;
- въвеждане и прилагане на вътрешни правила за осигуряване на обоснована продължителност и своевременно приключване на процедурите по ликвидация;
- инициране на промени в Закона за Българската банка за развитие (ББР), с които еднозначно и ясно да се определи дали и с каква цел ББР може да кредитира големи предприятия, да се осигури прозрачност, както и задължения за извършване на мониторинг от принципала по отношение изпълнението на целите и приоритетите на банката;
- допълване на вътрешните правила за стратегическо и бизнес планиране, оценка и контрол върху резултатите от дейността с обхващане на всички ТД с над 50 на

сто държавно участие в капитала (а не само на едноличните ТД) от системата на икономиката (вкл. ББР), и в техните дъщерни дружества;

- определяне на механизъм за периодичен (годишен) мониторинг на изпълнението на нефинансовите цели и показатели, и анализ и оценка на общественополезния ефект от дейността на отделните ТД от системата на икономиката;
- инициране на промени в нормативните изисквания за определяне възнагражденията на членовете на изпълнителните и контролните органи на публичните предприятия, така че да отразяват в достатъчна степен спецификата в дейността на дружествата и усилията на техните ръководства към постигане на резултати и ползи за обществото и др.

В резултат от извършения одит на министъра на икономиката са дадени 11 препоръки с подпрепоръки към тях за подобряване на одитираната дейност.

Одит на осъществявания контрол по сключването и изпълнението на концесионните договори в Министерството на туризма за периода от 2018 г. до 2019 г.

Основният въпрос, който е изследван при одита е: Ефективен ли е контролът по сключването и изпълнението на концесионните договори в Министерството на туризма (МТ) за периода от 01.01.2018 г. до 31.12.2019 г.?

В резултат на одита е достигнато до заключение, че **осъщественият от МТ контрол върху сключването и изпълнението на концесионните договори не е достатъчно ефективен.**

Необходими са допълнителни усилия за създаването на условия за извършването на ефективен контрол по сключването и изпълнението на концесионни договори в МТ, тъй като:

- В стратегическите документи на МТ не са разписани ежегодни цели, свързани с управлението и контрола на концесионната дейност, което затруднява мониторинга и оценката за ефективността от осъществяването на контрола.
- С честите промени на нормативната уредба през одитирания период не са създадени предпоставки за осъществяването на ефективен контрол при сключването и изпълнението на концесионните договори, а вътрешните правила за осъществяването на контрола не са своевременно актуализирани. Липсата на разписани изисквания в правилата по отношение на конкретните контролни действия, които следва да се извършват при различните видове проверки, както и на ред за отчитане на изпълнението на КД, създава условия за формално изпълнение на контролните действия и за неадекватен контрол върху сключването и изпълнението на концесионните договори.
- Осъществявания контрол не е диференциран спрямо разделението на морски плажове, дадени под наем и такива на концесии, в следствие на което по план – сметката за съответната година са отчетени разходи, свързани с дейности за морски плажове под наем, както и такива непряко свързани с концесионната дейност. При над 73 на сто от проверките на морските плажове не е спазен планираният в графиците срок.
- Не са разработени анализи за необходимостта от човешки ресурси и тяхната натовареност, поради което утвърдената численост на служителите, осъществяващи контрола не е обективизирана и съобразена със значителния брой на

морските плажове, вида и обема на нормативно определените дейности, които следва да се извършват.

- Действащите вътрешни правила за осъществяването на контрол не обхващат целия процес по планирането и включването на проекти на концесии в Плана за действие за държавните концесии.

- Прекратяването на концесионни процедури е създавало риск от необезпечаване на дейностите за летния сезон през 2019 г. и се е отразило негативно на интересите на концедента, тъй като при организирането и провеждането на процедурите са разходвани времеви, човешки и финансови ресурси.

Извършеният контрол при сключването на концесионните договори не е достатъчно ефективен през одитирания период, тъй като:

- В документацията на процедурите за възлагане на концесии за морски плажове са определени условия, с които е допусната възможност за субективна преценка от страна на конкурсната комисия дали да оцени конкретен критерий и да го включи при изчисляване на комплексната оценка, които са в несъответствие с решенията на Министерския съвет за откриване на процедурите и за утвърждаване на минимални критерии за комплексна оценка на офертите.

- Несвоевременни действия от страна на МТ са довели до забава с повече от една година по сключването на концесионният договор за морски плаж „Албена“.

- В нормативноопределените срокове не е изпратена информация в Националния концесионен регистър за сключените през одитирания период концесионни договори, което не осигурява публичност и прозрачност на концесионната дейност. За периода от 01.01.2018 г. до 07.01.2019 г. от министъра на туризма не са определени длъжностни лица, които да представят информация за концесионните договори в регистъра.

- Досиетата на проведените процедури за предоставяне на концесии за услуги на морските плажове не са пълни, което не осигурява адекватна одитна пътека и затруднява осъществяването на последващия контрол. Не се поддържат и електронни досиета.

Извършеният контрол върху изпълнението на концесионните договори не е достатъчно ефективен, поради следните причини:

- Резултатите от проверките на място са документирани в констативни протоколи, които съдържат информация за изпълнението на част от задълженията на концесионерите, като не съдържат обща оценка и препоръки.

- Не е осъществяван системен контрол относно: застраховки на принадлежностите на морските плажове от концесионерите; представянето, формирането на размера и периода на покритие на банковите гаранции и извършените от концесионерите инвестиции за обезпечаване на дейностите, свързани с управлението и поддържането на обекта на концесия.

- Не са изготвяни доклади до министъра на туризма с резултатите от извършената проверка или предложения за: отстраняване на констатираните неизпълнения; извършване на повторна проверка на място; сезиране на компетентни органи в случай на констатирани неизпълнения на нормативните изисквания.

Резултатите от контрола са докладвани на министъра на туризма чрез годишни доклади след приключване на летния сезон, което не позволява предприемане на навременни действия спрямо идентифицирани неизпълнения на концесионните договори и застрашава постигането на целите на контрола.

- За одитирания период е налице ниска събираемост по издадените наказателни постановления, което намалява ефекта от контролната дейност, тъй като наложените санкции от компетентните органи не се реализират.

В резултат на одита са дадени 11 препоръки на министъра на туризма за подобряване на одитираната дейност.

Одит на „Напоителни системи” ЕАД (НС ЕАД) за периода от 2018 г. до 2019 г.

При одита е изследвани организацията и финансовото състояние на НС ЕАД, планирането, възлагането на обществени поръчки и изпълнението на сключените договори, управлението и разпореждането с недвижимо имущество.

По отношение на **организацията и финансовото състояние на дружеството** е установено, че **контролните дейности не са ефективни през одитирания период, което е довело до несъответствия с изискванията на правната рамка и договорите, включително:**

- През одитирания период членовете на съвета на директорите (СД) не са изпълнили задължението си за даване на гаранции за управление.

- Допуснати са противоречиви разпоредби във вътрешните правила, относно правомощията на СД да организира и разрешава провеждането на процедури по обществени поръчки в рамките на определени прагове, както и липсата на правила за подбор и назначаване на персонал и на функционални характеристики на звената на дружеството.

- Не са постигнати заложените в Бизнес програмата на НС ЕАД за периода 2017 г. – 2021 г. цели: намаляване на търговските загуби на вода чрез подобряване на експлоатационните характеристики на хидромелиоративните съоръжения и инвестиции в съвременни измервателни уреди; оптимизиране на числеността и разходите за персонал чрез реструктуриране на дружеството.

- Допуснати са закъснения на плащанията и не са начислявани лихви за просрочие по значителна част от договорите за доставка на вода за напояване с измерване на количествата водни маси за клиенти (чрез водомерни устройства и поливна норма).

През одитирания период дружеството не е в добро финансово състояние, с много ниска степен на ликвидност и финансова устойчивост, като една от причините е забавяне (с 2 г. през одитирания период) на заплащането на изпълнени от НС ЕАД дейности по предоставяне на обществената услуга по защита на обектите за

„Одит на „Напоителни системи“ ЕАД за периода от 2018 г. до 2019 г.“

Не са постигнати заложените бизнес цели: намаляване на търговските загуби на вода чрез подобряване на характеристиките на съоръженията и инвестиции в съвременни измервателни уреди; оптимизиране на разходите за персонал чрез реструктуриране на дружеството

Дружеството е в лошо финансово състояние, ниска степен на ликвидност и финансова устойчивост

За 29 на сто от недвижимите имоти (897 земи и сгради) и за 60 на сто от язовирите (88) дружеството не притежава документи за собственост

Не е ефективен контролът на обществените поръчки

Закъснения в плащанията и неначислени лихви за просрочие по голяма част от договорите за доставка на вода за напояване

предпазване от вредното въздействие на водите. Към края на одитирания период размерът на задълженията на НС ЕАД е близо два пъти по-голям в сравнение с размера на вземанията.

В област **планиране, възлагане на обществени поръчки и изпълнение на сключените договори** е установено, че **през одитирания период не са прилагани разписаните във вътрешните правила контролни дейности, което е довело до частично несъответствие с действащата правна рамка и договорите**, както следва:

- Планирането на обществените поръчки е в несъответствие с вътрешните правила по отношение на сроковете за представяне на план-графиците за възлагане на обществените поръчки и одобряването им от съответните органи за управление на НС ЕАД.
- При възлагането на една обществена поръчка чрез събиране на оферти с обява комисията не е предложила за отстраняване от по-нататъшно участие в процедурата участник, който не отговаря на изискванията на възложителя.
- При възлагането на обществени поръчки чрез изпращане на покана до определени лица, възложителят е приложил реда за изпращане на покани до определени лица, без да са били налице законовите основания за това, а при една поръчка не е назначена комисия за разглеждане и оценяване на получените оферти.
- Процедурите на пряко договаряне са проведени в несъответствие със Закона за обществените поръчки и правилника за прилагането му, по отношение на решенията за откриването им и за избор на изпълнител, неиздаване на заповед за назначаване на комисия, сключване на договори в нарушение на законовите изисквания и др.

Изпълнението на договорите е в частично съответствие с клаузите им, като е допуснато:

- сключване на договорите без да бъде взето решение от СД;
- несъставяне на документи при изпълнението им;
- извършване на услуги и доставки за обекти, които не са били включени в предмета на договорите, с което същият е изменен незаконосъобразно;
- неосъществен предварителен контрол за законосъобразност преди поемане на задължение и липса на двоен подпис при извършване на разходите по някои от договорите.

По отношение на **управлението и разпореждането с недвижимото имущество на дружеството** е установено, че контролните дейности не са предотвратили следните съществени несъответствия с правната рамка:

- През одитирания период не са приети и утвърдени вътрешни правила за управление и разпореждане с недвижимото имущество на дружеството.
- При провеждането на процедури за отдаване под наем на недвижими имоти - публична държавна собственост и на процедури за продажба на имоти са допуснати нарушения във връзка с оповестяването на условията на търговете.
- При 44 на сто от проверените договори за наем е установено неспазване на договорния срок за плащане на наемната цена; неначисляване на предвидените в договорите неустойки за забава, с което не са защитени финансовите интереси на дружеството.

Към 31.12.2019 г. за 29 на сто от недвижимите имоти (земи и сгради) и за 60 на сто от язовирите, собственост на НС ЕАД, дружеството не притежава документи за собственост, като процесът по актуване на имотите на дружеството продължава и след одитирания период.

Одит на дейността на министъра на земеделието, храните и горите по упражняване на правата на държавата в държавните предприятия и търговските дружества с държавно участие в капитала за периода от 2018 г. до 2019 г.

В резултат на извършения одит е направено заключение, че в област на изследване **„Създадени условия за упражняване правата на държавата в държавните предприятия и търговските дружества с държавно участие в капитала“** е констатирано съответствие във всички съществени аспекти.

За област на изследване **„Упражняване правата на държавата в държавните предприятия и търговските дружества с държавно участие в капитала“** е установено несъответствие по повече от един съществен аспект на одитираната дейност, както следва:

- За одитирания период търговските дружества от системата на министерството на земеделието, храните и горите (МЗХГ) осъществяват дейността си в условията на неодобрени бизнес програми за целия срок на управление, а едно държавно предприятие без утвърдени годишни финансови планове и годишни програми за развитие.
- В несъответствие с нормативните изисквания са сключени два договора за възлагане на ликвидация на търговско дружество, обявено в несъстоятелност.

- За четири дружества с открито производство по ликвидация не са определяни срокове за завършване на ликвидацията и не са назначавани ликвидатори.
- При сключването на част от договорите за възлагане на ликвидация не са установявани ограничителните условия, при които следва да бъдат назначавани ликвидаторите.
- Процедурите по ликвидация на дружествата от системата на МЗХГ са с продължителност между 14 и 23 години, което определя процеса като неефективен.
- Заповедите на министъра на земеделието, храните и горите за откриване на търгове за отдаване под наем на имоти, които не са горски територии, както и за откриване на процедури за продажба на имоти - частна държавна собственост не съдържат всички нормативно определени реквизити.
- Обявяването на съставите на комисиите за провеждане на конкурси за предоставяне и стопанисване на дивеча и за извършване на съвместна дейност по чл. 9 от Закона за лова и опазване на дивеча е извършено преди деня за разглеждане и оценяване на предложенията на кандидатите в несъответствие с нормативните изисквания.

Състоянието на системите за финансово управление и контрол е добро, но през одитирания период не са ефективни, тъй като контролните дейности не са предотвратили констатираните несъответствия с правната рамка и договорите.

5.1.3. Одити на политическите партии, коалиции от партии и инициативни комитети

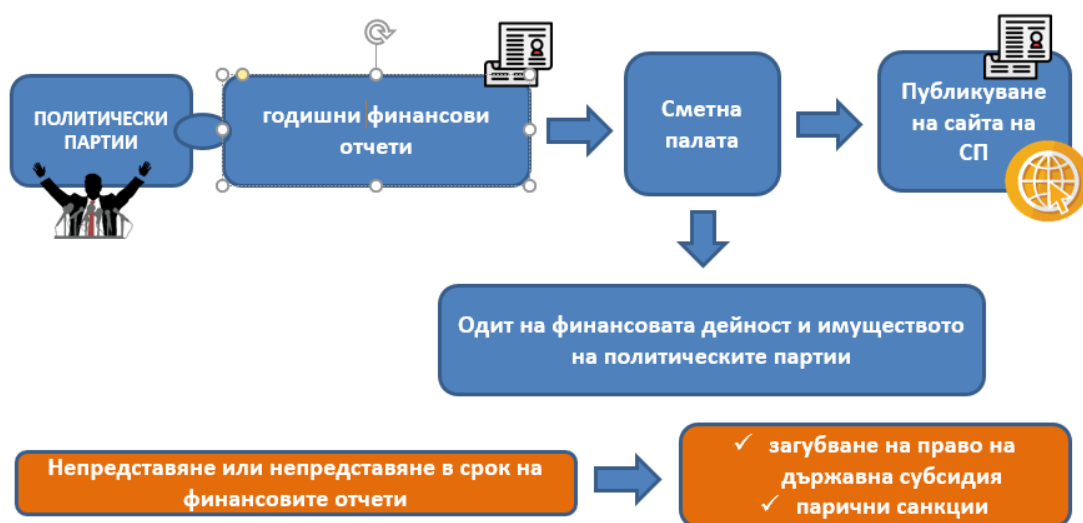
Одит на финансовата дейност и управлението на предоставеното имущество на политическите партии за 2019 г.

Годишните финансови отчети (ГФО) за 2019 г. на политическите партии, със съответните приложения към тях, са представени в Сметната палата в законоустановения срок и съдържат изискуемите съгласно Закона за счетоводството (ЗСч) и приложимите счетоводни стандарти съставни части. Формата, структурата и начинът на представяне на ГФО са в съответствие с изискванията на чл. 34 от Закона за политическите партии (ЗПП). От една политическа партия в отчета за приходите и разходите са отчетени приходи от продажба на лицензия за доставяне на аудио-визуална медийна услуга и от прехвърляне на права върху комбинирана търговска марка (приходи от стопанска дейност), като същите е следвало да бъдат включени и в отчета на партията за приходите и разходите от стопанска дейност. **От всички одитирани партии са спазени изискванията на ЗСч при организацията и функционирането на счетоводните им системи.**

Формирането на приходи и извършването на разходи от политическите партии е в съответствие с изискванията на действащата правна рамка.

Отразената в годишните финансови отчети на партиите държавна субсидия, съответства на преведената от Министерството на финансите (МФ). В изпълнение на § 5, ал. 1 и ал. 2 от Преходните и заключителните разпоредби на Закона за изменение на ЗПП⁸, от МФ, е преизчислен размерът на годишната държавна субсидия, отпусната на политическите партии и коалиции за периода от 26.05.2016 г. до влизането в сила на закона. Към 31.01.2021 г. от десет от одитираните политически партии е възстановена в пълен размер по централния бюджет разликата между предоставената държавна субсидия и преизчисления размер. От две от одитираните партии не са възстановени надвзети средства в общ размер на 42 548 лв.

КОНТРОЛ НА ФИНАНСИРАНЕТО НА ПОЛИТИЧЕСКИТЕ ПАРТИИ

Установено е, че от една партия са отчетени приходи от продажба на дълготрайни материални и нематериални активи. Сключените договори за продажба на активите, както и действията във връзка с тяхното сключване и изпълнение, **не могат да обосноват по категоричен и безспорен начин наличието на очевидна полза от сключените сделки за политическата партия**, в резултат на което не може да се изрази увереност относно спазване разпоредбата на чл. 41, ал. 4 от Закона за юридическите лица с нестопанска цел.

Дейността по управление на имуществото, предоставено от държавата и/или общините е осъществявана в съответствие с действащата правна рамка и договорите, с изключение на констатирани несъответствия по съществени аспекти от дейността, а именно:

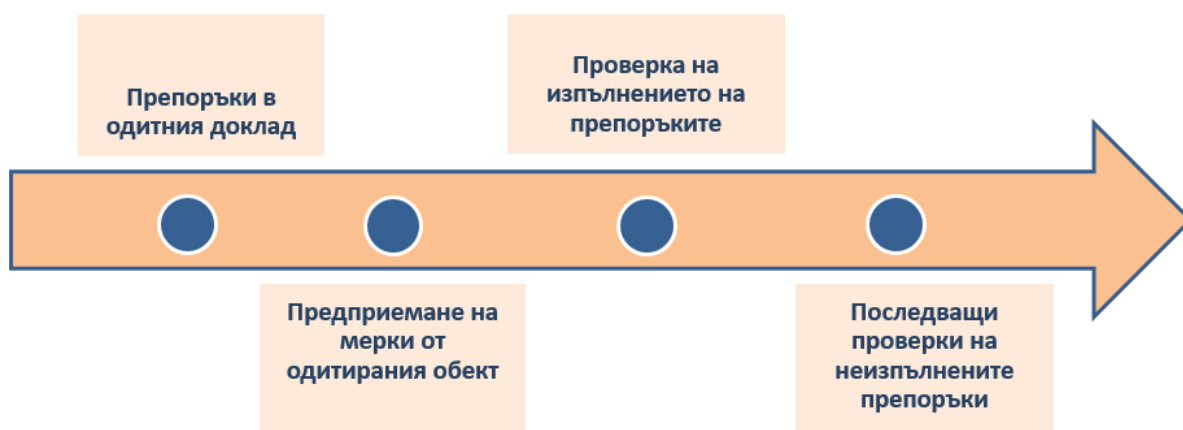
- неплащане на наемната цена в срок по 194 договора за ползвани от 11 партии държавни и общински помещения;
- за 137 имота - частна общинска собственост и 7 имота - частна държавна собственост, предоставени безвъзмездно за ползване на 7 партии съгласно сключени анекси, допълнителни споразумения, заповеди и писма, безвъзмездното право на

⁸ обн., ДВ, бр. 50 от 25.06.2019 г., в сила от 25.06.2019 г.

ползване не е учредено чрез сключване на нови договори, съгласно нормативните изисквания.

По отношение на поддържане и актуализиране на **информацията в публичния регистър на политическите партии е констатирано съответствие с изискванията на действащата правна рамка.**

6. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРЕПОРЪКИТЕ ОТ ОДИТИТЕ НА СМЕТНАТА ПАЛАТА

През 2021 г. от Сметната палата са приети 46 окончателни одитни доклада за извършени одити за съответствие, одити на изпълнението и специфични одити, в т. ч. 35 съдържащи конструктивни и резултатно-ориентирани препоръки. Сметната палата, чрез използването на един от основните си инструменти, а именно даването на препоръки, успешно изпълнява своята мисия за подобряване на управлението и отчетността на публичните средства, които представляват парите на гражданите, което има за цел подобряването на качеството на живот на всеки член на нашето общество. По останалите приети 11 одитни доклада не са дадени препоръки на ръководителите на съответните одитирани организации, тъй като в резултат на извършени пет одита (одит на: бюджетните разходи на Българската народна банка; формирането на годишното превишение на приходите над разходите на Българската народна банка; държавния бюджет, бюджета на държавното обществено осигуряване; бюджета на Националната здравноосигурителна каса) е установено съответствие с изискванията на правната рамка; по време на изпълнението на четири одитни задачи (одит на: Националния осигурителен институт; Патентното ведомство; Изпълнителна агенция за насърчване на малките и средните предприятия; Министерство на енергетиката) са установени несъответствия, за отстраняването на които са предприети своевременни коригиращи действия; при извършени два одита (одит на: Конституционния съд и политическите партии) не са установени съществени отклонения от приложимата правна рамка.

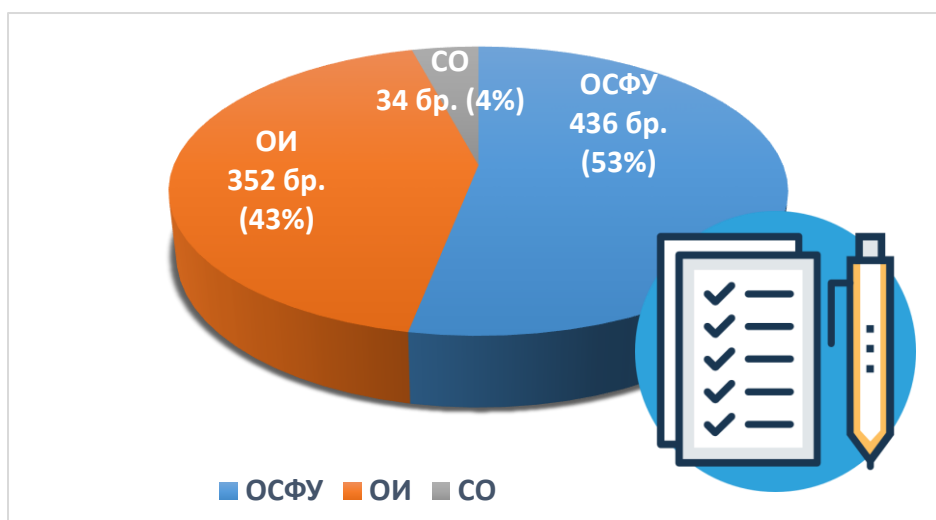

През 2021 г. въз основа на заповеди на заместник - председателите на Сметната палата, са извършени **61 самостоятелни проверки за контрол на изпълнението на препоръките**, в т. ч. 48, извършени за първи път; 11 повторни (в общините: Благоевград, Димитровград, Казанлък, Карлово, Куклен, Руен, Сандански, Сопот, Стралджа, Троян, Твърдица), и две - извършени за трети път (в „БДЖ-Товарни превози“ ЕООД и Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда). Извършените 61 проверки проследяват степента на изпълнението на препоръките, дадени по 55 окончателни одитни доклада, тъй като в рамките на календарната година по шест одитни доклада са извършени както първа, така и втора проверка за изпълнението на препоръките (в общините: Благоевград, Куклен, Руен, Сандански, Сопот, Троян). **Целта на извършените проверки е установяване на съответствието между препоръките, дадени в одитните доклади, получената информация от адресатите на препоръките и действително предприетите мерки и извършени действия за изпълнението им.**

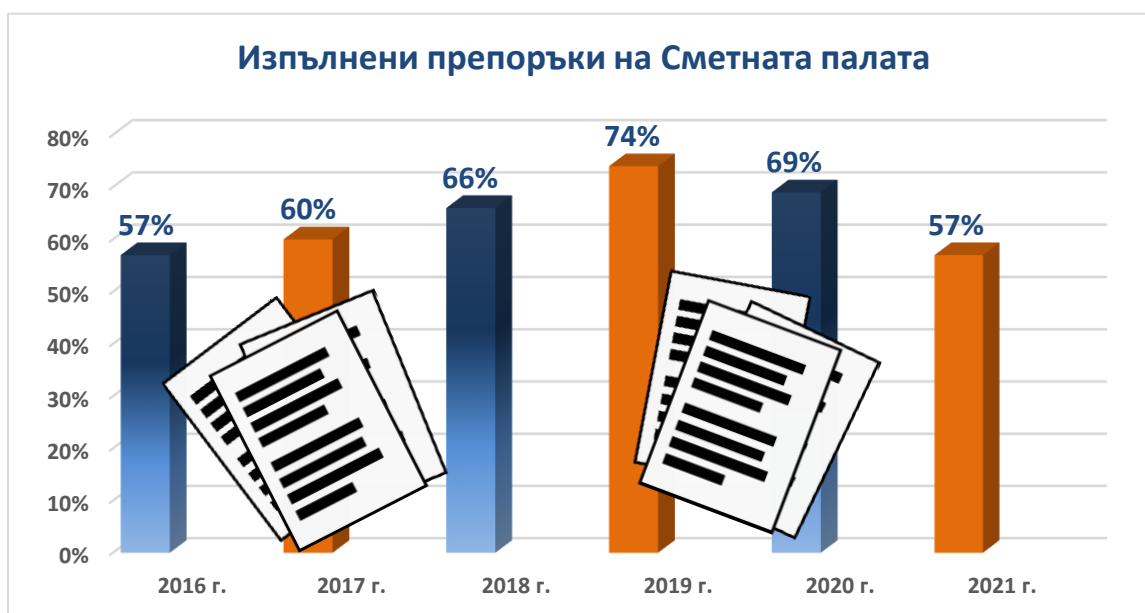
Най-много са проверките за изпълнение на препоръките, дадени при извършени одити за съответствие при финансовото управление – 42 броя, в т. ч. 11 повторни. От дирекция „Одити на изпълнението“ са извършени 15 проверки за последващ контрол. Дирекция „Специфични одити“ е извършила четири проверки, в т.ч. две – за трети път.

Проверено е изпълнението на 637 препоръки и 185 подпрепоръки. За целите на анализа е използван общият брой на препоръките и подпрепоръките (822 бр.), тъй като всяка подпрепоръка изисква самостоятелно действие на адресата ѝ и в одитните доклади е направена самостоятелна оценка за степента на изпълнението ѝ.

Разпределението на проверените препоръки по видове одити е представено на следната графика:

Увеличението на общия брой на препоръките и подпрепоръките през 2021 г. (822 бр.) в сравнение с 2020 г. (447 броя) е в резултат на това, че през 2021 г. са извършени повече на брой проверки (61 за 2021 г. срещу 43 – за 2020 г.), както и поради това, че 13 от проверките проследяват резултатите от изпълнението на препоръките, дадени при извършени хоризонтални одити, в обхвата на които са анализирани и оценени действията на повече от една одитирана организация от публичния сектор (извършените 61 самостоятелни проверки през 2021 г. обхващат 81 одитирани организации от публичния сектор). Хоризонталните одити имат висока добавена стойност, планират се и се изпълняват в случаите, в които е необходимо да се обхванат и анализират значими въпроси и процеси, касаещи повече от една публична организация. Броят на извършените проверки, съответно броят на проверените препоръки зависи и от вида и характера на извършените одити, дадените срокове за изпълнение на препоръките, административния капацитет на одитните дирекции.

Анализът на извършените проверки за изпълнението на препоръките сочи, че през 2021 г. най-висок е относителният дял на **изпълнените препоръки – 56,6 на сто (срещу 68,9 на сто през 2020 г.)**. С най-голям дял (68% или 314 броя) от общия брой изпълнени препоръки (465 броя) са тези, дадени при извършени одити за съответствие при финансовото управление. Чрез изпълнението на препоръките, дадени при изпълнението на този вид одит, се осигурява законосъобразното управление на публичните средства и дейности в одитираните организации от публичния сектор.

Чрез изпълнението на препоръките, дадени в рамките на извършените одити на изпълнението, се цели постигане на ефективно, ефикасно и икономично управление на публичните средства и дейности.

Относителният дял на **препоръките, които през 2021 г. са изпълнени частично, е 10,3 на сто (2020 г. - 7,6 на сто), а на препоръките, които са в процес на изпълнение – 6,1 на сто (2020 г. – 10,0 на сто)**. В първия случай от отговорните длъжностни лица са предприети конкретно предписаните действия, но няма доказателства за постигнато

подобрене или отстраняване на констатиран при одита проблем, а във втория - процесът по изпълнението им не е завършен. При тези степени на изпълнение на препоръките е налице активно поведение от страна на одитираните организации по отношение на констатираните по време на одитите несъответствия. Предприетите действия за изпълнението на препоръките са израз на доверието в институцията и на разбирането на одитираните организации, че изпълнението им ще доведе до подобряване на дейността им.

Делът на случаите, в които от отговорните длъжностни лица не са предприети предписаните действия и препоръките през 2021 г. са отчетени като **неизпълнени, е 23,6 на сто** или 194 броя (2020 г. – 12,3 на сто или 55 броя).

Най-голям брой на неизпълнените препоръки и подпрепоръки (93 броя) е отчетен при осъществения контрол за изпълнението на препоръките, дадени при извършения одит на изпълнението „Оптимизиране на транспортната свързаност на областите в Северозападния регион“ за периода от 01.01.2014 г. до 31.12.2016 г. От министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията не са изпълнени две препоръки и 15 подпрепоръки. На изпълнителния директор на Изпълнителна агенция „Автомобилна администрация“ са дадени три препоръки, от които две не са изпълнени. На кметовете на 19 общини (Априлци, Белене, Белоградчик, Берковица, Враца, Вършец, Георги Дамяново, Гулянци, Кнежа, Кула, Лом, Мездра, Монтана, Никопол, Плевен, Роман, Троян, Чипровци и Чупрене) са дадени три препоръки, като една от тях съдържа четири подпрепоръки. Общият брой на всички неизпълнени препоръки и подпрепоръки от кметовете на 19 общини е 74. Неизпълнените препоръки се отнасят до: подобряване на нормативната уредба, подобряване и уеднаквяване на разнородните практики при субсидиране, компенсирание, възлагане и отчитане на обществен превоз на пътници, въвеждане на подходящи контролни дейности, създаване на единна публична електронна платформа с транспортните връзки за отделните населени места въз основа на трите вида транспортни схеми. В рамките на осъществения контрол за изпълнение на препоръките е установено, че към 31.07.2021 г. пет препоръки и шест подпрепоръки не са относими, тъй като част от адресатите на препоръките вече не субсидират градски и междуселищни автобусни линии.

За препоръките, които са частично изпълнени, в процес на изпълнение или не са изпълнени, Сметната палата уведомява Народното събрание, Министерския съвет или съответния общински съвет за предприемане на необходимите действия. Във връзка с това, през 2021 г. докладите от 39 проверки са изпратени съответно на: Народното събрание, Министерския съвет, Общинските съвети: Антоново, Априлци, Балчик, Белоградчик, Берковица, Благоевград, Бяла, обл. Варна, Видин, Враца, Вършец, Георги Дамяново, Димитровград, Дългопол, Кнежа, Костенец, Куклен, Кула, Лом, Луковит, Мездра, Монтана, Никопол, Пирдоп, Плевен, Разград, Руен, Русе, Самуил, Сандански, Сливо поле, Сопот, Твърдица, Троян, Хайредин, Чипровци, Чупрене, Шумен.

Относителният дял на препоръките, които **не подлежат на изпълнение е 1,9 на сто (16 броя)**. При тях е установено, че след даването им са настъпили съществени промени, които водят до отпадане на необходимостта от изпълнението им.

Адресатите на препоръките са длъжни да предприемат мерки за изпълнението им и да уведомят писмено за това председателя на Сметната палата. При извършените проверки за изпълнението на препоръките през 2021 г. е установено, че от задължените лица, в определения от Сметната палата срок, са изпратени до председателя 59 уведомления от общо 118, които е следвало да бъдат изпратени, т. е. **неизпратените уведомления са 59 (50 %)**.

През изминалата година са взети **22 решения за повторни проверки за изпълнението на препоръките, пет решения за трета проверка и едно решение за четвърта проверка** (при третата проверка на „БДЖ - Товарни превози“ ЕООД е установено, че от управителя на дружеството не са предприети действия за намаляване на капитала на БДЖ–ТП ЕООД със стойността на имотите – публична държавна собственост, по реда на Търговския закон и е взето решение за извършване на четвърта проверка).

7. АДМИНИСТРАТИВНО НАКАЗВАНЕ

През 2021 г. Сметната палата изпълнява функции по административно наказване, регламентирани в следните нормативни актове:

- Изборен кодекс (ИК);
- Закон за политическите партии (ЗПП);
- Закон за обществените поръчки (ЗОП);
- Закон за концесиите.

В резултат от осъществения контрол в областта на обществените поръчки и в изпълнение на възложените на Сметната палата функции по административно наказване по **Закона за обществените поръчки**, в периода от 01.01.2021 г. до 31.12.2021 г. са съставени 50 акта за установяване на административни нарушения.

Към 31.12.2021 г. административнонаказващият орган се е произнесъл по 40 броя от тях, като са издадени 9 наказателни постановления, 28 предупреждения по чл. 28 от ЗАНН и 3 резолюции за прекратяване на производството. В останалите случаи административнонаказващият орган се произнася в рамките на законоустановения срок след 31.12.2021 г.

През 2021 г. са издадени и 3 наказателни постановления, 10 резолюции за прекратяване на производство и 10 предупреждения по чл. 28 от ЗАНН по 23 бр. образувани административнонаказателни производства през 2020 г.

В изпълнение на възложените на Сметната палата функции по административно наказване по **Закона за политическите партии** за периода от 01.01.2021 г. до 31.12.2021 г. са съставени 9 акта за установени административни нарушения.

Административнонаказващият орган се е произнесъл по тях към 31.12.2021 г. и са издадени едно наказателно постановление, 5 предупреждения по чл. 28 от ЗАНН и 3 резолюции за прекратяване на производството.

През 2021 г. са издадени и 2 резолюции за прекратяване на производството по две образувани административнонаказателни производства през 2020 г.

В изпълнение на възложените на Сметната палата функции по административно наказване по **Изборния кодекс** за периода от 01.01.2021 г. до 31.12.2021 г. са съставени 30 акта за установени административни нарушения.

Към 31.12.2021 г. административнонаказващият орган се е произнесъл по 18 от тях като са издадени 6 наказателни постановления, 10 предупреждения по чл. 28 от ЗАНН и 2 резолюции за прекратяване на производството. В останалите случаи административнонаказващия орган се произнася в рамките на законоустановения срок след 31.12.2021 г.

През 2021 г. са издадени и 1 наказателно постановление, 1 предупреждение по чл. 28 от ЗАНН и 1 резолюция за прекратяване на производството по 3 бр. образувани административнонаказателни производства през 2020 г.

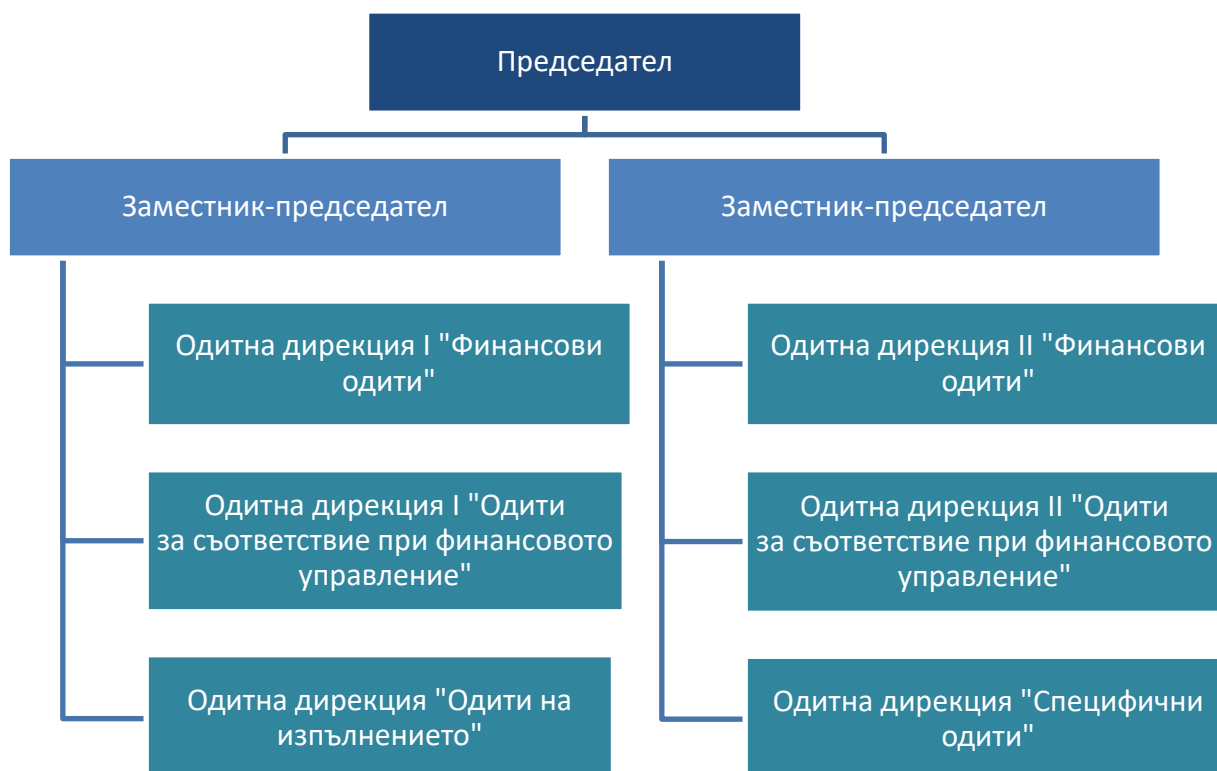
**УПРАВЛЕНИЕ И
ОРГАНИЗАЦИЯ
НА СМЕТНАТА
ПАЛАТА**

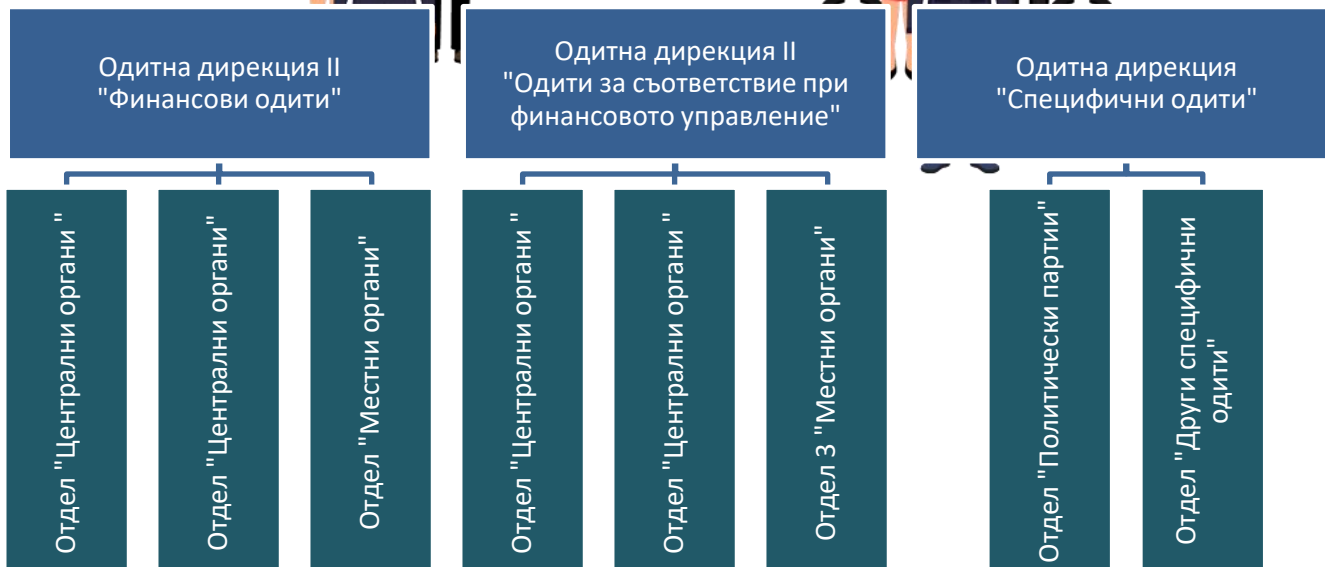
**20
21**

II. УПРАВЛЕНИЕ И ОРГАНИЗАЦИЯ НА СМЕТНАТА ПАЛАТА

1. СТРУКТУРА

През 2021 г. одитната дейност се извършва в шест одитни дирекции, изградени на функционален принцип съобразно видовете одит: две одитни дирекции „Финансови одити“, две одитни дирекции „Одити за съответствие при финансовото управление“, одитна дирекция „Одити на изпълнението“ и одитна дирекция „Специфични одити“, която извършва задължителни одити по Закона за Сметната палата, одити при условията и по реда на специални закони, както и одити на държавни предприятия и дружества с 50 и над 50 процента държавно и/или общинско участие в капитала. Към одитните дирекции са обособени отдели, както и изнесени работни места на територията на страната. Одитните дирекции се ръководят от директори.

При осъществяване на своите функции Сметната палата се подпомага от администрация, организирана в Кабинет на председателя, шест дирекции и отдели към тях, както и от Звено за вътрешен одит.

2. ИНСТИТУЦИОНАЛЕН И АДМИНИСТРАТИВЕН КАПАЦИТЕТ

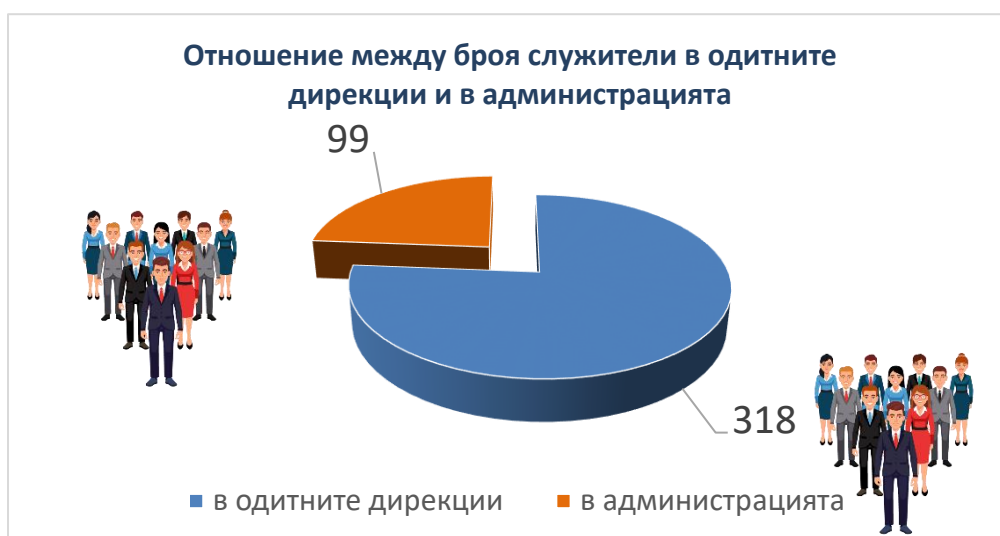
Съгласно длъжностното разписание на Сметната палата към 31.12.2021 г. в **Сметната палата работят 417 служители.**

За периода от 01.01.2021 г. до 31.12.2021 г. са **прекратени трудовите правоотношения с 39 служители**, поради следните причини:

- ✓ придобито право за пенсия за осигурителен стаж и възраст – 11;
- ✓ отправено искане от страна на служител – 4;
- ✓ по взаимно съгласие на страните – 6;
- ✓ постъпване на държавна служба – 6;
- ✓ по време на срока за изпитване – 8;
- ✓ със завръщане на замествания на работа – 1;
- ✓ трудовото правоотношение е възникнало, след като работникът или служителят е придобил и упражнил правото си на пенсия за осигурителен стаж и възраст – 1;
- ✓ продължава образованието си в учебно заведение на редовно обучение или постъпва на редовна докторантура – 1;
- ✓ смърт на служител – 1.

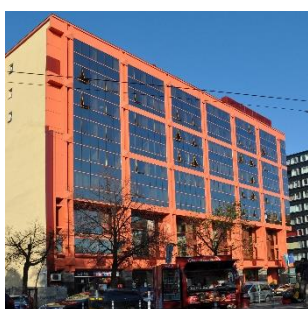
През 2021 г. са назначени 53 служители на следните длъжности: старши одитор-първа степен – 1; одитор – 5; стажант-одитор – 32; служители на ръководни длъжности в администрацията – 1; служители на експертни длъжности – 6; служители с технически функции в администрацията – 8.

Към 31.12.2021 г. **в одитните дирекции на Сметната палата работят 318 служители**, назначени на следните длъжности: директор на одитна дирекция – 6; началник на отдел в одитна дирекция – 16; главен одитор – 107; старши одитор-втора степен – 36; старши одитор-първа степен – 38; одитор – 41; стажант-одитор – 63; експерти към директорите

на одитни дирекции – 11. Заетите одиторски и стажант-одиторски длъжности в Сметната палата са 285, от тях 132 са към изнесените работни места на Сметната палата.

Всички служители, които работят в одитния състав на Сметната палата притежават висше образование с образователно-квалификационна степен "магистър", като пет от тях са придобили и образователна и научна степен „доктор“. Основната част от тях притежават икономическо образование (270) и юридическо образование (34), а останалите (14) са с техническо или друго образование.

9,49 %
текучество на персонала

В администрацията на Сметната палата, по основното длъжностно разписание на Сметната палата работят 96 служители, от тях 78 служители са с висше образование, от които 65 притежават образователно–квалификационна степен „магистър“, двама служители притежават образователна и научна степен „доктор“.

3. ОБУЧЕНИЕ И КВАЛИФИКАЦИЯ

Процесът по обучение на служителите на Сметната палата цели придобиване, разширяване или усъвършенстване на професионалните знания и умения на служителите, при отчитане на заложените структурни и/или индивидуални цели, като се основава на приет от Сметната палата Годишен план за обучение на служителите.

През 2021 г. са реализирани 101 професионални обучения за общо 1269 участници, разпределени в следните основни програми:

1. **Специализирани програми за професионално обучение** – темите са насочени към области, които са специфични за дейността на съответната одитна дирекция или структурно звено в администрацията. Проведени са 71 обучения по следните основни теми:

- прилагане на МСВОИ и Наръчника за прилагане на международно признатите одитни стандарти и одитната дейност на Сметната палата;
- актуални въпроси, свързани с финансовата отчетност на бюджетните организации;

- доказателствена стойност на електронния документ;
- актуални въпроси от практиката по прилагане на Закона за обществените поръчки и Правилника за прилагане на ЗОП;
- защита на личните данни; основи на електронното управление; промени в Кодекса на труда; др.

2. Програми за обучение по информационни и комуникационни технологии – темите са насочени към осигуряване на знания и умения за работа със специализирани софтуерни продукти, необходими за изпълнение на конкретно възложени задачи. Проведени са 19 обучения по следните основни теми:

- практическото прилагане на одитни софтуери за анализ на база данни и контрол и/или за планиране и управление на одитната дейност и одитните задачи;
- обучение относно внедряване на Система за управление на информационната сигурност в Сметната палата;
- обучение за работа с Централизирана автоматизирана информационна система Електронни обществени поръчки (ЦАИС ЕОП);
- обучения за работа с електронен подпис и електронно подписани документи;
- умения за работа със програми за текстообработка, електронни таблици, презентационен софтуер, Windows Server 2016; др.

3. Програми с организационно-управленска насоченост - имат за цел усвояване на управленски знания и умения, развитие на специфични лидерски качества. Проведени са 10 обучения по следните основни теми:

- промени в административните актове и политики на Сметната палата. Усъвършенстване на административните процеси, комуникацията и работните взаимоотношения между структурните звена;
- интервюто като метод за оценяване при подбор на служители;
- комуникация и лична ефективност. Емоционална интелигентност. Справяне с конфликти и работа в екип;
- лидерство, мотивация, екипна ефективност.

4. Програми за чуждоезиково обучение, които са насочени към осигуряване и/или усъвършенстване на езиковата подготовка на служителите, необходима за изпълнение на служебните им задължения. Проведено е обучение за 5 служители.

4. МЕТОДОЛОГИЯ НА ОДИТНАТА ДЕЙНОСТ

Сметната палата осъществява своята одитна дейност в съответствие със Закона за Сметната палата и международно признатите одитни стандарти. Методологията на одитната дейност на Сметната палата се развива непрекъснато, с оглед осигуряване на съответствие с промените в стандартите, адаптиране на техните постановки към българските условия и традиции, въвеждане и прилагане на добрите одитни практики.

През 2021 г. бе изменен Наръчника за прилагане на международно признатите одитни стандарти (МСВОИ) и одитната дейност на Сметната палата по отношение на:

- актуализиране на образци на работни документи за извършване на текущ контрол и финансов одит на годишните финансови отчети на бюджетните организации,

включително приемане на методология за проверка на действащото предприятие, съгласно МСВОИ 1570;

- допълване и конкретизиране на процедурата по връчване на проекта на одитния доклад на бившите ръководители на одитираната организация през одитирания период;
- актуализиране на образци на работни документи за събиране и обобщаване на предвидената за ежегодно предоставяне на АОП информация от страна на Сметната палата;
- доразвиване на методологията във връзка с докладване на индикатори за отчитане на нарушения на обществени поръчки.

Успешното практическо приложение на новите методологии и внедряването на нови техники за одит, включително чрез използването на специализиран одитен софтуер, се осъществява от одитните дирекции с помощта на дирекция „Развитие на одитната дейност“, която отговаря за цялостното усъвършенстване на методологията на одитната дейност в Сметната палата. Лектори от дирекцията провеждат специализирани вътрешни обучения и отговарят текущо на въпроси и конкретни казуси.

5. ИНФОРМАЦИОННА И КОМУНИКАЦИОННА СРЕДА

През 2021 г. успешно премина контролният одит на Системата за управление на информационна сигурност, който продължи сертификацията на Сметната палата по международен стандарт ISO27001:2013. Стандартът ISO 27001:2013 (преди известен като ISO/IEC 27001:2005) предоставя рамка за Система за управление на сигурността на информацията (ISMS), която осигурява запазване на поверителността, целостта и наличността на информацията, както и съответствие със законовите условия. Сертифицирането по ISO 27001 е от съществено значение за защита на най-важния актив – информацията. Продължаването на ISO 27001 беше точен отговор на потенциалните заплахи за сигурността, като компютърни престъпления, нарушаване на личните данни, вандализъм, кражба, атаки от вируси както и на различните нормативни изисквания.

По отношение на информационната сигурност всички критични информационни активи биват следени в реално време посредством система за мониторинг. Системата за наблюдение обхваща предварително определен брой IT активи, с висока важност за Сметната палата, която осигурява непрекъснат мониторинг и контрол над състоянието с възможност за предприемане на ответни мерки в случай на инцидент.

Започната бе работа и по изграждане на Център за възстановяване при бедствия в ИРМ – Ловеч. Идеята на този център е да съхранява електронни архиви на базите данни на Сметната палата, които при необходимост да бъдат използвани за възстановяването им. Повишената сигурност на информационната инфраструктура на Сметната палата е от особено значение в условията на дистанционна работа на голяма част от служителите в условия на извънредна епидемиологична обстановка. Затова успешно бяха конфигурирани нови VPN връзки за осъществяване на работния процес на служителите на СП от разстояние, като по този начин на цялата институция беше осигурена възможност за дистанционна работа.

През 2021 г. се извършваха дейности по прехвърляне на съществуващи бази данни на нови сървъри или дискови масиви с нови операционни системи. Извършва се цялостно прехвърляне на всички информационни системи, намиращи се на стари дискови масиви към нови такива.

През 2021 г. е надградена действащата Информационна система за одитната дейност на Сметната палата (ИСОД), като в нея вече е създадена база данни за извършените проверки за изпълнението на препоръките. Предстои определянето на подходящи критерии, които да позволяват изготвянето на справки за изпълнението на препоръките.

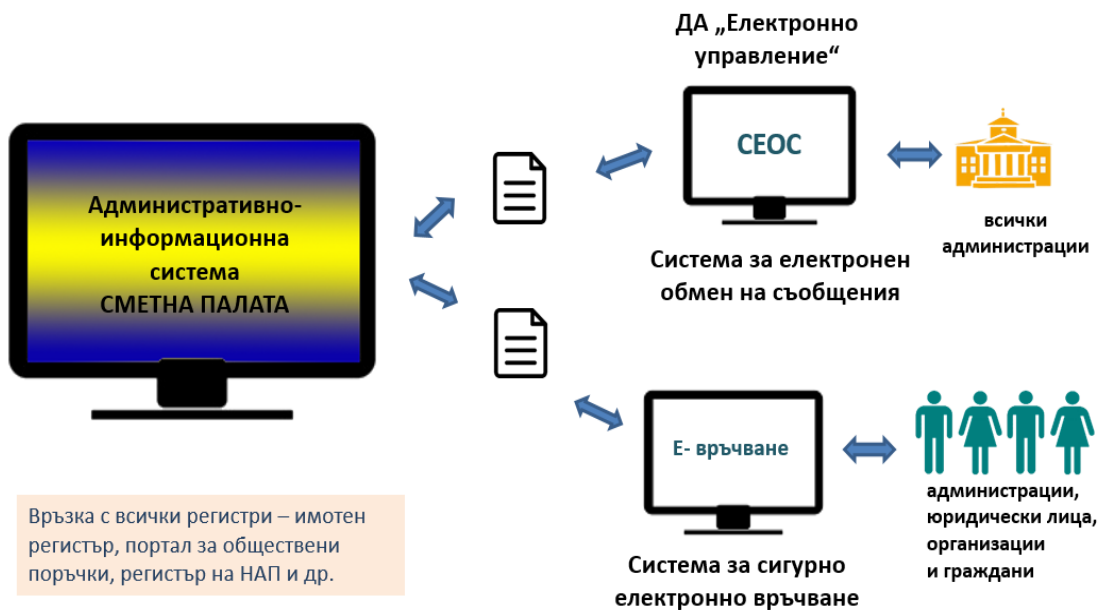

Общата информационна среда за извършване на одитите се осигурява от одитния софтуер Pentana, като 315 служители на СП разполагат с инсталиран програмен продукт, който използват в одитния процес. В одитната дейност на Сметната палата се използва и специализиран софтуер за анализ на бази данни ACL. Създадена е организация за обучение на новопостъпилите служители от екип от обучители за работа с ACL. За обезпечаване на одитния процес се ползват още и програмните продукти Арбутус и ЕКВА Равнение.

Чрез интегрираната информационна система, включваща и деловодната система и интранет портала, се осъществява незабавен достъп на всички служители до решенията, вътрешните документи, служебна и външна информация, включително от средствата за масово осведомяване. Споделя се полученият опит по време на съвместни срещи, семинари и други форуми на одитори от Сметната палата с представители на други ВОИ (проведени в голямата си част онлайн през 2021 г.), публикува се и

информация за добрите практики на други Върховни одитни институции и на международните професионални организации.

Сметната палата осъществява и обмен на електронни документи с други институции и държавни администрации, като част от Системата за електронен обмен на съобщения, администрирана от Държавна агенция „Електронно управление“.

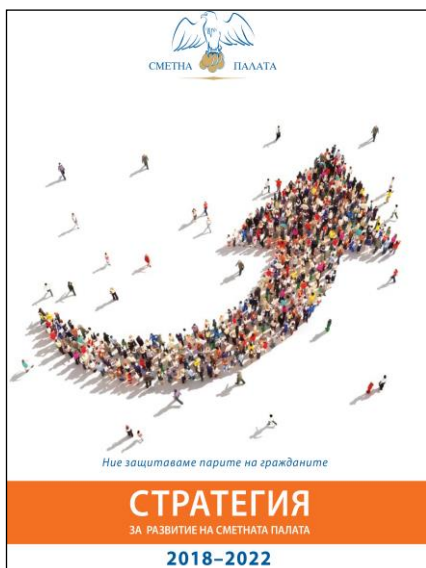

6. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА СТРАТЕГИЧЕСКИТЕ И ОПЕРАТИВНИ ЦЕЛИ НА СМЕТНАТА ПАЛАТА

Стратегията за развитие на Сметната палата от 2018 до 2022 г. включва 16 стратегически цели, в три приоритетни области, свързани с извършването на независим, ефективен и ефикасен одит, развитието на системата за управление на човешките

ресурси и подобряването на управлението и отчетността в публичния сектор, чрез засилване на взаимодействието със заинтересованите страни. Формулирани са конкретни дейности за постигане на целите, както и индикатори за измерване на тяхното изпълнение.

Сметната палата приема **оперативни годишни планове, чрез които се осигурява единство между стратегическия хоризонт на развитие на Сметната палата и оперативните цели на всяко структурно звено** в институцията. Документите съдържат дейностите за постигане на целите, крайните срокове и отговорниците за тяхното изпълнение. Оценка за изпълнението на оперативните планове показва тенденция за намаляване на степента на изпълнение на дейностите, като основните причини за това са недостатъчният административен капацитет (липсата на достатъчно служители с подходяща квалификация) и външни фактори.

За да преодолее възникналите трудности Сметната палата изпълни приетата процедура за приоритизиране на стратегическите цели и дейности, основана на най-актуалните международни практики за стратегическо управление на БОИ - Наръчник за стратегическо управление на БОИ (SAI Strategic Management Handbook), разработен от Инициативата за развитие на ИНТОСАЙ (IDI). Процедурата включваше формулиране на предпоставките за изпълнение на целите, дефиниране на причинно-следствените връзки между целите, извършване на SWOT анализ за влиянието на промените в средата (включително пандемията от COVID-19) върху стратегическите цели на институцията, както и прилагане на критерии за оценка на значимостта и осъществимостта на всяка стратегическа цел и дейностите към нея. Приоритизацията дава ценна информация за посоката, в която институцията може да насочи ограничените си ресурси, за да добавя най-голяма стойност за одитираните организации и гражданите. Окончателно решение по приоритетното подреждане на стратегическите цели би имало дългосрочен ефект върху дейността на Сметната палата, поради което е уместно да бъде взето от следващия ръководен състав на Върховната одитна институция.

Сметната палата ежегодно актуализира своя Стратегически план за одитна дейност и прилага гъвкав подход към стратегическото управление, който позволява на институцията да остане адекватна на нововъзникващите рискове и да повишава актуалността на своите одити, така че да добавя стойност за основните заинтересовани страни и гражданите.

СЪТРУДНИЧЕСТВО

20
21

III. СЪТРУДНИЧЕСТВО

През 2021 г. отново в трудните условия на продължаваща пандемична обстановка, Сметната палата продължи да развива сътрудничеството си със заинтересованите страни - институции, неправителствени организации, академични среди, медии и граждани.

1. ДЪРЖАВНИ ОРГАНИ, ПРОФЕСИОНАЛНИ И НЕПРАВИТЕЛСТВЕНИ ОРГАНИЗАЦИИ

Председателят на Сметната палата Цветан Цветков и министъра на финансите Валери Белчев подписаха споразумение за сътрудничество, с което се укрепват и развиват взаимодействието, координацията и информираността между Министерството на финансите, включително Изпълнителната агенция „Одит на средствата от Европейския съюз“ и Агенцията за държавна финансова инспекция, и Върховната одитна институция по отношение на техните функции. Целта е сътрудничеството да се осъществява по-активно на оперативното ниво и да се намали тежестта върху проверяваните организации и звена чрез намаляване на съвпадението в обхвата и времето на извършване на контрола от агенциите и одитите на Сметната палата. Документът предвижда и обсъждания по възникнали въпроси, свързани с проверени процедури за възлагане на обществени поръчки, както и създаване и поддържане на бази от данни за тях.

През 2021 г. **Сметната палата активно участва в работата на Експертния съвет по чл. 246 от Закона за обществените поръчки** като постоянно действащ орган за сътрудничество между одитната институция, Агенцията по обществени поръчки и Агенцията за държавна финансова инспекция. Целта е уеднаквяване на подхода за контрол на всички контролни институции на национално ниво по отношение на прилагане на Закона за обществените поръчки, както и засилване на контрола на всички нива с цел ефективно, законосъобразно и правилно разходване на публичния ресурс. Сметната палата утвърди Правила за работа на Експертния съвет, според които на заседанията му ще се приемат насоки с експертно заключение по прилагането на ЗОП при установени противоречиви контролни практики на институциите, внасяне на обобщена информация за установените нарушения на ЗОП от трите институции на 6 месеца.

Председателят на Сметната палата Цветан Цветков и заместник-председателят Тошко Тодоров участваха в дискусията на **Консултативен съвет по контрол и одит в**

публичния сектор. От Сметната палата бе поставен въпроса за необходимостта в общините да се генерира унифицирана база данни, включваща всички счетоводни записвания на начислена основа, която трябва да е в подходящ електронен формат, позволяващ на специализирания одитен софтуер на Сметната палата да обработва данните в него и да прави необходимите анализи. В момента от изследваните от одитната институция 353 системи на първостепенни разпоредители с бюджет е установено, че в 111 се използват различни софтуери, а в 36 не се използва никакъв. Дискутирани бяха и данни за реализираната имуществена и административнонаказателна отговорност по изпратени от Сметната палата одитни доклади за извършени одити в общините, спазването от общините на финансовите показатели, регламентирани в Закона за публичните финанси и най-вече – за поемането на задължения над нормативно установения максимален размер. Обърна се сериозно внимание на резултатите от одити на Сметната палата в общините, като е установена ниска събираемост на местните данъци и такси, варираща от 30 до 60 %, а в някои общини – дори около 2 %.

Председателят на Сметната палата **участва в работата на Координационния съвет** по концесиите, чрез който се гарантира постоянна координация и устойчивост при определянето и изпълнението на държавната политика в областта на концесиите. Сметната палата осъществява последващия външен контрол на тази дейност.

Представители на **Службата на Организацията за сигурност и сътрудничество в Европа (ОССЕ)**, като част от временна мисия за наблюдение на спазването на международните стандарти за демократични избори, се срещнаха с ръководството на Сметната палата и представители на одитна дирекция „Специфични одити“, за да обсъдят основните моменти в правната рамка за финансирането на предизборните кампании на участниците в изборите през 2021 г., отчитането им пред Сметната палата, както и цялостния финансов контрол, който упражнява одитната институция върху процеса. На три срещи във връзка с предизборните кампании за изборите за Народно събрание през 2021 г. представителите на Сметната палата разясниха възможностите на Единния регистър по Изборния кодекс, сроковете за подаване на информация от

участниците в изборите в него, задълженията на палатата за извършване на одит, проверките за съответствията на даренията над 1000 лева с размера на доходите, които се осъществяват по данни на НАП и други компетентни органи. Обсъдени бяха и промените в Изборния кодекс, според които юридическите лица и едноличните търговци вече не могат да бъдат дарители в изборния процес, като за въвеждането им Сметната палата изпрати становище по въпроса пред Конституционния съд.

Като част от сътрудничеството на одитната институция с неправителствения сектор, **Институтът по пазарна икономика осъществи Преглед на одитните доклади на Сметната палата, седмо издание, като част от изследването „Успехите и провалите на българските правителства”,** и анализира работата на централната администрация. Настоящото издание допълва предишните издания с прегледа и групирането на нови 69 одитни доклада. Така изследването обхваща всички публикувани одитни доклади за дейността на централната администрация до 30 юни 2021 година. Разгледаните доклади в изследването са общо 1035, обхващат 23 години от работата на администрацията и включват разходи за близо 156 млрд. лв. публични средства.

Продължи ефективното сътрудничество с академичните среди. В специална онлайн среща на 1 март, когато е бил първият работен ден на Върховната сметна палата преди 140 години, председателят Цветан Цветков и ръководството на Сметната палата запознаха студенти и преподаватели от

4 висши училища с дейността на одитната институция, с възможностите за стаж в нея, както и за кариерно развитие след дипломиране. В срещата участваха представители на Университета за национално и световно стопанство, Стопанска академия – Свищов, Икономическия университет – Варна, и Висшето училище по застраховане и финанси. Студентите научиха и интересни факти за историята на Сметната палата през годините, а също и какво определя облика на съвременната одитна институция днес - да фокусира дейността си върху проблемите на гражданите и обществото, да реагира бързо и адекватно на предизвикателствата и да е изцяло дигитализирана. Председателят на Сметната палата изтъкна пред студентите и предимствата на работата в одитната институция – цялостна представа за държавните структури, задълбочени знания по

отделни теми и области, умения за обобщаване и анализ на информация, непрекъснато професионално развитие, възможност за кариера освен в институцията и навсякъде в публичния сектор.

Сметната палата бе отличена като партньор на Стопанска академия „Д. А. Ценов” – Свищов за ефективно сътрудничество, допринесло за утвърждаването и развитието на специалността „Стопански и финансов контрол”, създадена преди 30 г. Отличието бе връчено в рамките на Международната научно-практическа конференция „Дигиталната трансформация в контрола и анализа – рискове и възможности”, организирана от катедра „Контрол и анализ на стопанската дейност” при Стопанска академия „Димитър А. Ценов” по повод юбилея на специалността и 85-та годишнина на висшето училище. По време на конференцията бяха представени и начините за работа в дигитална среда на Сметната палата, което дава възможност обществото да получава повече и по-добра информация за процеса на отчетност и управление на публичните средства чрез обработка и анализ на данните по електронен път.

Председателят на Сметната палата Цветан Цветков връчи в юбилейното 10-то издание на Националния конкурс по одит за студенти „Млад одитор” специална награда на студентка от Икономическия университет Варна – стаж в институцията. В конкурса взеха участие над 80 студенти от 9 висши училища в България, а до финалния етап на надпреварата достигнаха 40 студенти.

Председателят на Сметната палата Цветан Цветков бе удостоен с почетния плакет на Института на дипломираните експерт-счетоводители - ИДЕС. Отличието му бе присъдено за приноса му за развитието на финансово-счетоводната сфера в страната ни и за развитието на одиторската професия. Наградата бе връчена по време на честванията на 25 години от създаването на ИДЕС, 30

години от възстановяването на одиторската професия и 90 години независим финансов одит в България. Между Сметната палата и ИДЕС е изградено ползотворно сътрудничество, посветено на повишаването на професионалната квалификация и на качеството на одитните доклади.

2. МЕЖДУНАРОДНА ДЕЙНОСТ

Международната дейност на Сметната палата през отчетния период бе насочена към постигане на приоритетите от стратегическия план за одитната дейност и стратегическите цели на Сметната палата. Изпълнението на стратегическа цел 1.9

„Активизиране и разширяване на участието в инициативи на международната одиторска общност, които допринасят за повишаване на институционалния и административен капацитет на Сметната палата“, се реализира чрез участието на одитори и служители в 1 оперативна (ОГ), 1 проектна (ПГ), 3 работни групи (РГ) и Оперативната група по одит и етика на ЕВРОСАЙ и 6 РГ на ИНТОСАЙ.

В условията на пандемията от COVID - 19 международната дейност в световен мащаб претърпя редица промени, които се отразиха и на международната дейност на Сметната палата. **Почти всички международни събития, предвидени за реализация през 2021 г., се осъществиха чрез срещи на участниците във виртуални платформи и електронна комуникация.**

Онлайн участие през отчетния период имаше в рамките на РГ на ЕВРОСАЙ:

- работна среща и онлайн семинар в рамките на РГ по ИТ одит;
- пролетната сесия, както и 19-та годишна среща по одит на околната среда;
- 7-ма годишна среща на РГ по одит на средствата за преодоляване на последиците от бедствия и аварии;
- 5-та годишна среща на Оперативната група по одит на общините;
- 11-та среща на оперативната група по одит и етика.

Представители на Сметната палата участваха в онлайн събития в рамките на РГ на ИНТОСАЙ:

- 2-ра видео среща на РГ за целите за устойчиво развитие и ключови индикатори за устойчиво развитие;

- 20-та годишна среща на РГ по одит на околната среда;
- годишната среща на РГ по одит на публичния дълг;
- онлайн срещи на Форума на ИНТОСАЙ за професионални становища;
- 30-та годишна среща и онлайн семинар на РГ по ИТ одит;
- 5-та годишна среща на РГ по одит на големи бази данни;
- уебинари в рамките на Проект 5 „Тримесечни уебинари за одит на информационните технологии“;
- два уебинара и 9-тата международна обучителна програма, организирани от (iCED)⁹ и РГ по одит на околната среда.

Представители на Сметната палата участваха в конференции, семинари, обучения и уебинари за споделяне на опит относно интегритет; ролята на Върховните одитни институции (ВОИ) за подобряване на стратегическото планиране на правителствата в полза на гражданите; последващ контрол на изпълнението на одитните препоръки; управление, контрол и отчетност на европейски средства; иновациите във ВОИ; иновативни ВОИ, които са гъвкави, бързи и устойчиви; ефективни, иновативни и подходящи одити чрез насърчване и посредничество на професионалното сътрудничество; одит в областта на публичния дълг и др. През отчетния период продължи сътрудничеството с Програмата за стратегическо планиране, измерване на изпълнението и докладването (SPMR) на Инициативата за развитие на ИНТОСАЙ (IDI) чрез участие на представители на СП в обучителни курсове. Участие имаше в онлайн среща на IBAN¹⁰ и представителите на Компетентните национални одитни органи, среща на служителите за връзка на ВОИ от ЕС, две срещи за разработване на практическо ръководство за подобряване на сътрудничеството между ВОИ и органи за борба с корупцията, организирани от Службата на ООН по наркотици и престъпността, две онлайн събития, свързани с COP 26¹¹.

Председателят на Сметната палата взе участие в редица форуми на високо равнище, сред които:

- конференция за независимостта на Върховните одитни институции, иницирана и организирана от ВОИ на Полша. Президентите на 12 Върховни одитни институции на Европа изразиха своята солидарност към полската Сметна палата и подчертаха първостепенното значение на независимостта на ВОИ, за да изпълняват ефективно дейността си.

- онлайн конференция, организирана от одитната институция на Казахстан по повод нейната 25-та годишнина, по време на която представи ролята на българската Сметна палата при одита на спешните мерки във връзка с COVID-19.

- 25-тия симпозиум между ИНТОСАЙ и ООН, който се проведе в онлайн среда и представи пред участниците предизвикателствата пред българската ВОИ и взетите решения за пълноценно и ефективно продължаване на дейността на институцията по време на COVID-19.

- програма за ръководители на ВОИ на тема „Независимост на ВОИ“, организирана от IDI. Целта на програмата е да позволи на специално избрани

⁹ Международния център за одит на околната среда и устойчиво развитие към ВОИ на Индия

¹⁰ Международен борд на одиторите на НАТО

¹¹ Конференцията на ООН за изменението на климата през 2021 г.

ръководители на Сметни палати активно да упражняват своите правомощия и влияние за максимизирането степента на независимост на тяхната ВОИ в полза на обществото.

- годишната среща на Контактния комитет на ръководителите на ВОИ от ЕС и ЕСП. Одитът на средствата, предназначени за справяне с пандемията от Covid-19, новите подходи и предизвикателства в одитната дейност, средствата, предоставени на

страните от ЕС по

Плана за възстановяване -

Next Generation EU, бяха сред основните теми в годишната среща.

Представена бе стратегията на

Европейската сметна палата, а

ръководителите на ВОИ споделиха

своите виждания по ключови

аспекти при предстоящите

одити на средствата и по-специално по Механизма за възстановяване и устойчивост (МВУ) и Националните планове за възстановяване и устойчивост.

В рамките на двустранните отношения продължи активното сътрудничество и оказване на подкрепа от Сметната палата към ВОИ от Балканите. Ръководството на

Сметната палата участва в официални посещения във ВОИ на Албания, Черна гора, Република Хърватия и Румъния. Сред основните дискутирани теми по време на посещенията бяха ролята на ВОИ при финансовия контрол на средствата, отпуснати за справяне с пандемията, предизвикана от COVID-19, както и

дейностите за осигуряване на непрекъснатост и ефективност в работата на институциите в условията на пандемия.

В рамките на двустранното сътрудничество с ВОИ на Нидерландия бяха извършени дейности по обмяна на опит относно системата за управление на качеството на ВОИ.

Проведени бяха срещи с г-жа Илиана Иванова, член на Европейската сметна палата, във връзка с представяне на годишния доклад за изпълнението на европейския бюджет за 2019 г.

Сметната палата продължи участието си в международни координирани одити, свързани с управление на отпадъците от пластмаси, ефективност на мерките за борба с бедността, професионално обучение за възрастни.

Сметната палата на Република България заедно със Сметната палата на Република Хърватия извърши онлайн одит на отчетите и свързаните документи на ЕВРОСАЙ за 2020 г. чрез активно сътрудничество и комуникация с колегите от Секретариата на ЕВРОСАЙ.

По време на XI-я Конгрес на европейската организация на Върховните одитни институции българската Сметна палата бе избрана за втори път за одитор на ЕВРОСАЙ.

В рамките на оперативното сътрудничество бе обменена информация в отговор на изследвания и постъпили въпроси от други ВОИ относно различни аспекти на одитната практика на национално ниво. Сметната палата участва и с публикации в журнала на оперативна група за одит на общините.

Сметната палата на Република България (младши партньор) съвместно със Сметната палата на Република Хърватия (водещ партньор) изпълнява втори туининг проект МК 18 IPA FI 03 20 „Подобряване на външния одит и парламентарния контрол“, по който бенефициент е Сметната палата на Република Северна Македония. Проектът стартира през месец февруари 2021 г., а официалното представяне се състоя през месец

юли 2021 г. в гр. Скопие. През 2021 г., съгласно условията на подписания туининг договор, експерти от българската Сметна палата взеха участие в работни мисии в гр. Скопие, а представители от ВОИ на Република Северна Македония посетиха Сметната палата в рамките на две учебни посещения и един стаж, свързан с пилотни одити.

През 2021 г. продължи работата си във Форума на ИНТОСАЙ за професионални становища (FIPP) представител на Сметната палата. Ролята на този постоянно действащ орган на ИНТОСАЙ е да осигури общоприложими стандарти за одит на върховните одитни институции. Сред проектите, по които беше работено през 2021 г. са цялостен преглед на стандартите на ИНТОСАЙ, МСВОИ 150 и указания към него за одиторската компетентност, актуализиране на МСВОИ 140 Контрол на качеството във връзка с промяната в МСУК 1 и МСУК 2, Указание 5320 Одит на изпълнението на приватизацията, Указание 5280 Указание за одит на обществените поръчки и други.

ПУБЛИЧНОСТ И ПРОЗРАЧНОСТ

20
21

IV. ПУБЛИЧНОСТ И ПРОЗРАЧНОСТ

През 2021 г. усилията на Сметната палата бяха насочени към осигуряване на добра информираност на обществото и заинтересованите страни в изпълнение на стратегическите цели на институцията и повишаване на разбирането за нейната дейност.

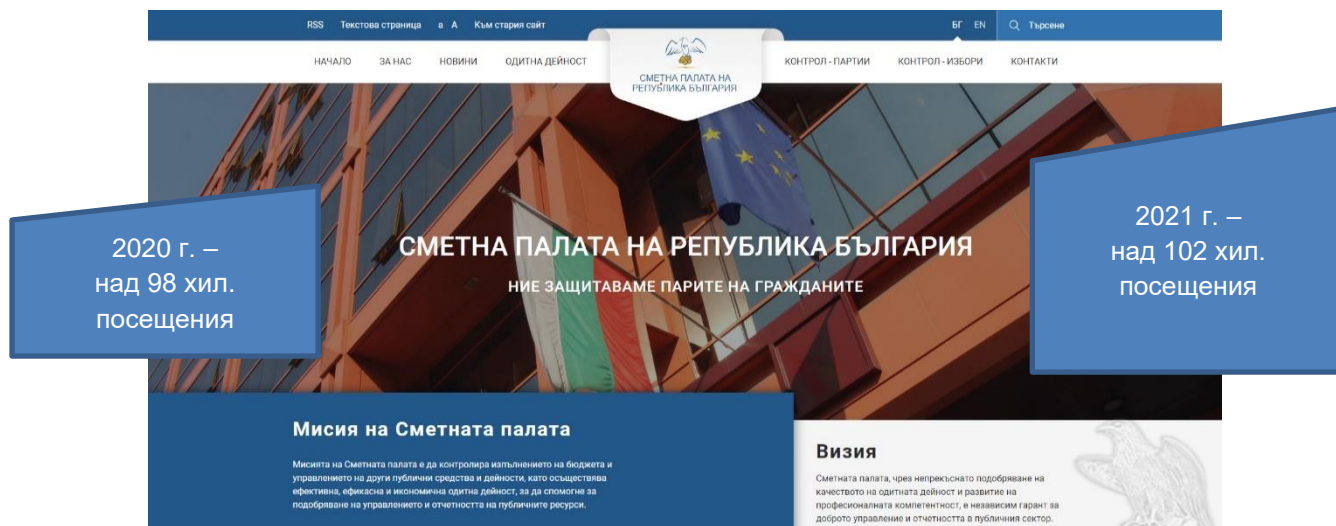
В изпълнение на Закона за Сметната палата и спазвайки стратегическия принцип за публичност и прозрачност, институцията дава изцяло гласност на резултатите от своята дейност, като използва интернет страницата си за основна информационна платформа, чрез която информира гражданите и обществото. През 2021 г. бе изградена нова интернет страница на Сметна палата, която е с модерна и съвременна визия, с по-ефективна организация на информацията за потребителите и по-бързо и удобно администриране. На нея са публикувани всички приети одитни доклади за извършени одити, доклади за последващ контрол за изпълнение на препоръките, дадени от Сметната палата, съобщенията за връчените проекти на одитни доклади, извлечения от протоколи за заседанията на Сметната палата за начина на гласуване, информация за международната дейност, за сътрудничество със заинтересованите страни, за възможности за кариерно развитие и др.

Сметната палата публикува на интернет страницата си информация, образци на документи и указания за участниците в изборите за Народно събрание на 4 април, 11 юли и на 14 ноември 2021 г., и на участниците в изборите за президент и вицепрезидент на 14 ноември 2021 г. и последвалия балотаж на 21 ноември 2021 г., а също и за годишните финансови отчети на политическите партии. С подкрепата на Фондация Български институт за правни инициативи по международния проект „Борба с корупцията“ бе издадена и изпратена на участниците в изборите брошура, за да ги подпомогне да спазят изискванията по Изборния кодекс за осигуряване на публичност и прозрачност при финансиране на предизборната кампания. Публикувани бяха и отчетите за приходите, разходите и поетите задължения за плащане във връзка с предизборните кампании и дарителите и размерът на даренията. Чрез интернет страницата си Сметната палата осигури

и през 2021 г. прозрачност на годишните финансови отчети на партиите и техните дарители съгласно Закона за политическите партии.

Посещенията през 2021 г. на интернет страницата на Сметната палата са 102 671, което е с около 4500 повече в сравнение с миналата година. Посетителите са 44 357, с близо 9 хил. повече от 2020 г.

Наблюдава се нарастване на процента на новите посетители – близо 80,7%, което би могло да се обясни от една страна с предизвикващи голям обществен интерес одитни доклади, а от друга - с персонални промени в кръга от заинтересованите лица, както и с проявения интерес на млади хора към реални възможности за работа в Сметната палата. Делът на посетителите в активна възраст между 35 и 54 г. е най-голям – общо 42,74% . От възрастовата група между 25 и 34 г. има също добра посещаемост – 17,2%, което е индикация за интерес към институцията от младите хора като възможност за кариерно развитие. По брой на посетителите по географски признак в интернет страницата на Сметната палата след България (88,63% от всички), се нареждат САЩ (853), Китай (413), Обединеното кралство (329), Германия, Турция, Северна Македония, Франция, Белгия и др.

Изготвени са 52 прессъобщения по одитни доклади и във връзка с резултати от одитната и друга дейност на институцията. Интервютата в печатни и електронни медии са 12. Институцията използва и Facebook Youtube с цел по-широко популяризиране на дейността ѝ и достигане на различна по вид аудитория, като публикува в тях информация за одитни доклади, изготвени кратки видеоклипове за по-доброто им разбиране, информация за сътрудничеството на Сметната палата с институции, други ВОИ и международни организации.

Осигурен е и достъп до обществената информация в съответствие със Закона за достъп до обществена информация на журналисти, граждани и неправителствени организации. Отчетът за дейността на Сметната палата по Закона за достъп до обществена информация за 2021 г. също е публикуван на интернет страницата на институцията.

По случай 140 години от началото на дейността на Върховната сметна палата - 1 март 1881 г., бе издадена книгата „Сметната палата и напредъкът на България“, съдържаща 8 интервюта с настоящи и бивши ръководители на Сметната палата от възстановяването на институцията досега, като изданието бе представено пред служителите на Сметната палата и медии. Интервютата са излъчени по Дарик радио в предаването „Седмицата“ и са с председателите на Сметната палата от 1995 г. досега - доц. Георги Николов, проф. Валери Димитров, Лидия Руменова, Цветан Цветков, със заместник-председателите Горица Грънчарова-Кожарева и Тошко Тодоров, с Илиана Иванова - член на Европейската сметна палата от 2013 г. и проф. Даниел Вачков, директор на Института за исторически изследвания към Българската академия на науките. В интервютата те споделят важни и малко известни факти за историята и развитието на институцията и резултати, свързани с одитната ѝ дейност.

По случай професионалния си празник Сметната палата за поредна година връчи наградите на най-добрите свои одитори на 2021 г., както и награда за институцията – партньор

на Сметната палата. „Одитор на 2021 година“ е **Детелина Хаджиева**, главен одитор в одитна дирекция „Одита на изпълнението“. Отличието се връчва за доказана с продължителна работа професионална компетентност, почтеност, умение да ръководи екип, креативност, аналитични и комуникативни умения, участие в кооперативни одити с ВОИ на други страни и в международни туининг проекти. През годината е ръководител на два одита на изпълнението - „Администриране на нередности“ и „Одит на Информационната система за управление и наблюдение (ИСУН)“.

„Одитен екип на 2021 година“ е екипът, извършил одита на „Автомобилисти“ ЕАД: **Бисерка Георгиева**, главен одитор и ръководител на одитния екип, и членовете на екипа: **Вержиния Радулова**, главен одитор; **Петър Карапаунов**, старши одитор-втора степен; **Петя Йорданова**, старши одитор-първа степен; **Цветомира Цветанова**, старши одитор-първа степен; **Даниела Ханджийска**, стажант-одитор; **Милена Райкова**, главен експерт към одитна дирекция „Специфични одити“. Отличието се връчва за извършения качествено и в краткия срок, определен от Народното събрание, одит, чийто резултати получиха широк отзвук в медиите.

„Ръководител на 2021 година“ е **Екатерина Перчева-Антова**, директор на одитна дирекция „Специфични одити“. Отличието се връчва за цялостна ефективна дейност по

организация на одитния процес през годината в одитна дирекция „Специфични одити“, както и за извършването на одити за съответствие на декларираните приходи и извършените разходи на предизборните кампании на участниците в проведените три пъти избори за народни представители и за президент и вицепрезидент през 2021 г.

Агенцията за държавна финансова инспекция бе избрана за „Партньор на 2021 година“ за ефективно сътрудничество в областта на контрола на обществените поръчки.

И през 2021 г. Сметната палата извършваше независим външен одит на публичните средства и дейности в съответствие с разпоредбите на Закона за Сметната палата и международно признатите одитни стандарти. Одитната дейност на Сметната палата допринася за засилване на отчетността, прозрачността и интегритета на държавното управление и организациите от публичния сектор.

За Сметната палата променените условия, породени от пандемията от COVID-19, бяха предизвикателство, но и възможност за модернизация и вътрешни реформи, които да направят Върховната одитна институция устойчива на бъдещи кризи. През 2021 г. Сметната палата използва все повече електронни технологии за комуникация, включително за получаване на одитни доказателства, което надгражда дългогодишното използване на одитен софтуер в одитната дейност.

По този начин Сметната палата продължи да добавя стойност за обществото и да създава предпоставки за постигане на крайния ефект от своята работа - подобряване на живота на гражданите.

Приложение 1

РЕЗУЛТАТИ ОТ РАБОТАТА НА СМЕТНАТА ПАЛАТА КАТО КОЛЕКТИВЕН ОРГАН				
Дейности	мярка	2021	2020	изменения
I. Проведени заседания	бр.	49	49	
1. Решения		<u>514</u>	<u>497</u>	↑
1.1 приети одитни доклади - възложени с Решение на НС		<u>322</u>	<u>308</u>	↑
1.2 прекратени одитни задачи		1	-	
1.3 изменения ПОД	бр.	2	-	
1.4 доклади за резултати от извършени проверки за изпълнение на препоръки		7	7	
1.5 касаещи вътрешни актове		61	43	↑
1.6 други		23	17	
1.6 други		98	122	
2. Приети одитни доклади и одитни становища		<u>332</u>	<u>315</u>	↑
2.1 ОСФУ		<u>29</u>	<u>35</u>	↓
2.1.1 ОСФУ I		19	24	
2.1.2 ОСФУ II		10	11	
2.2 ОИ		6	7	↓
2.3 СО (в това число 1 одитен доклад, възложен с Решение на Народното събрание)	бр.	11	9	↑
2.4 ГФО		<u>286</u>	<u>264</u>	↑
2.4.1 ФО I		155	137	
- немодифицирано мнение		147	125	
-квалифицирано мнение		6	10	
-отрицателно мнение		2	2	

РЕЗУЛТАТИ ОТ РАБОТАТА НА СМЕТНАТА ПАЛАТА КАТО КОЛЕКТИВЕН ОРГАН				
Дейности	мярка	2021	2020	изменения
2.4.2 ФО II		131	127	
-немодифицирано мнение		96	107	
-квалифицирано мнение		30	19	
-отрицателно мнение		4	-	
-отказ от изразяване на мнение		1	1	
3. Оповестена информация от заседания на Сметната палата				
3.1 одитни доклади и становища		332	315	↑
3.2 протоколи		49	49	
II. Сезирани органи				
1. Доклади, изпратени на Народното събрание:		21	19¹²	↑
1.1 Председател		16	7	
- одитни доклади		10	7	
- доклади за резултати от извършени проверки за изпълнение на препоръки		2	-	
- други доклади		4	-	
1.2 Комисия по култура и медии към 44-то Народно събрание (доклад за препоръки)	бр.	1	-	
1.3 Комисия по култура и медии към 46-то Народно събрание (одитен доклад)		1	-	
1.4 Комисия по бюджет и финанси - доклад за резултатите от ФО		1	3	

¹² Докладите са изпратени към парламентарните комисии към 44-то Народно събрание

РЕЗУЛТАТИ ОТ РАБОТАТА НА СМЕТНАТА ПАЛАТА КАТО КОЛЕКТИВЕН ОРГАН				
Дейности	мярка	2021	2020	изменения
1.5 Комисия по защита на личните данни към 46-то Народно събрание (одитен доклад)		1	-	
1.6 Комисия по околната среда към 46-то Народно събрание (одитен доклад)		1	1	
1.7 Комисия по европейските въпроси и контрол на европейските фондове		-	4	
1.8 Комисия за наблюдение на приходните агенции и борба със сивата икономика и контрабандата		-	1	
1.9 Комисия по регионална политика и местно самоуправление		-	1	
1.10 Комисия по труда, социалната и демографската политика		-	2	
2. Доклади, изпратени на Министерски съвет:		146	96	↑
2.1 Министър-председател -одитни доклади		18	4	
-доклади за резултати от извършени проверки за изпълнение на препоръки	бр.	2	2	
2.2 Заместник-министър председател по европейските фондове (одитни доклади)		16	2	
2.3 МРРБ -одитни доклади		3	3	
		5	4	
		2	2	

РЕЗУЛТАТИ ОТ РАБОТАТА НА СМЕТНАТА ПАЛАТА КАТО КОЛЕКТИВЕН ОРГАН				
Дейности	мярка	2021	2020	изменения
- доклади за резултати от извършени проверки за изпълнение на препоръки		3	2	
2.4 МК		<u>5</u>	<u>2</u>	
-одитни доклади		3	2	
- доклади за резултати от извършени проверки за изпълнение на препоръки		2	-	
2.5 МТСП		<u>10</u>	<u>3</u>	
-одитни доклади		7	3	
- доклади за резултати от извършени проверки за изпълнение на препоръки		3	-	
2.6 ММС		<u>2</u>	<u>1</u>	
-одитни доклади		1	1	
- доклади за резултати от извършени проверки за изпълнение на препоръки		1	-	
2.7 МОН		<u>46</u>	<u>40</u>	
-одитни доклади		45	40	
- доклади за резултати от извършени проверки за изпълнение на препоръки		1	-	
2.8 МВНР		<u>1</u>	<u>2</u>	
-одитни доклади		1	1	
- доклади за резултати от извършени проверки за изпълнение на препоръки		-	1	
2.9 МФ		<u>9</u>	<u>5</u>	
-одитни доклади		8	5	
- доклади за резултати от извършени проверки за изпълнение на препоръки		1	-	
2.10 МТИТС		<u>6</u>	<u>2</u>	
-одитни доклади		2	1	
- доклади за резултати от извършени проверки за изпълнение на препоръки		4	1	

РЕЗУЛТАТИ ОТ РАБОТАТА НА СМЕТНАТА ПАЛАТА КАТО КОЛЕКТИВЕН ОРГАН				
Дейности	мярка	2021	2020	изменения
2.11 МИ		<u>6</u>	<u>7</u>	
-одитни доклади		6	5	
- доклади за резултати от извършени проверки за изпълнение на препоръки		-	2	
2.12 МЕ		<u>4</u>	<u>3</u>	
-одитни доклади		2	3	
- доклади за резултати от извършени проверки за изпълнение на препоръки		2	-	
2.13 МП		<u>2</u>	<u>2</u>	
-одитни доклади		2	2	
- доклади за резултати от извършени проверки за изпълнение на препоръки		-	-	
2.14 МЗХГ		<u>9</u>	<u>2</u>	
-одитни доклади		4	2	
- доклади за резултати от извършени проверки за изпълнение на препоръки		5	-	
2.15 МОСВ		<u>9</u>	<u>6</u>	
-одитни доклади		3	3	
- доклади за резултати от извършени проверки за изпълнение на препоръки		6	3	
2.16 МЗ		<u>4</u>	<u>4</u>	
-одитни доклади		3	2	
- доклади за резултати от извършени проверки за изпълнение на препоръки		1	2	
2.17 МВР		<u>1</u>	<u>2</u>	
-одитни доклади		1	2	
- доклади за резултати от извършени проверки за изпълнение на препоръки		-	-	
2.18 МО		<u>6</u>	<u>4</u>	
-одитни доклади		6	3	

РЕЗУЛТАТИ ОТ РАБОТАТА НА СМЕТНАТА ПАЛАТА КАТО КОЛЕКТИВЕН ОРГАН				
Дейности	мярка	2021	2020	изменения
- доклади за резултати от извършени проверки за изпълнение на препоръки		-	1	
III. Доклади, изпратени на органите на местната власт		<u>363</u>	<u>213</u>	↑
1. Кметове на общини		<u>296</u>	<u>175</u>	
- одитни доклади		224	153	
- доклади за резултати от извършени проверки за изпълнение на препоръки	бр.	72	22	
2. Председатели на общински съвети		<u>67</u>	<u>38</u>	
- одитни доклади		22	16	
- доклади за резултати от извършени проверки за изпълнение на препоръки		45	22	
IV. Сезирани държавни органи (бр. доклади)		<u>113</u>	<u>86</u>	↑
1. Доклади, изпратени на прокуратурата		<u>3</u>	<u>6</u>	↓
- СО	бр.	1	-	
- ФО 2		2	3	
- ОСФУ 1		-	2	
- ОСФУ 2		-	1	
2. Доклади, изпратени на АДФИ		<u>108</u>	<u>78</u>	↑
- ОСФУ 1	бр.	22	16	
- ОСФУ 2		5	7	
- ФО 2		81	55	
3. Доклади, изпратени на НАП	бр.	<u>2</u>	<u>2</u>	

РЕЗУЛТАТИ ОТ РАБОТАТА НА СМЕТНАТА ПАЛАТА КАТО КОЛЕКТИВЕН ОРГАН				
Дейности	мярка	2021	2020	изменения
- ОИ, доклад за резултати от извършена проверка за изпълнение на препоръки		1	1	
- ФО 2, одитен доклад		1	1	
V. Отговори от сезираните органи за предприети действия		<u>129</u>	<u>70</u>	↑
- Прокуратура на РБ	бр.	2	5	
- АДФИ		127	65	
- НАП		-	-	

10329

31518

84

www.bulnao.government.bg